

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felolvasó szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/4 évre 7 frt, 1/2 évre 8 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Szilágyi Dezső beszéde.

Budapest, május 3.

(V.) A parlamentben ciklopsi munkát végzett ma az a szellemóriás, akit Szilágyi Dezsőnek hívnak: a lelki függésnek bilincseit kiragadta az ultramontan izgatás kezéből s börtönrácscsá kovácsolta át ezt a vasat a felekezeti reakció köré. Mire vége volt ennek a monumentális arányu beszédnek, furcsa szerepcsere állott be: a gondolatszabadságról lehullott a klerikalizmus rabláncba, a néppárt pedig porkolábbból rabbá lett. Ezt a csudát egyetlen egy beszéddel Szilágyi Dezső miveltte. Csupa erő és csupa esprit volt ez a beszéd, azoknak a nagy szónoklatoknak egyike, amelyekben az elmének legnagyobb hatalma a képzeletnek legköltőibb szárnyalásával egyesül. Elementáris erejét nézve ennek a beszédnek, az egyik alkotó eleme görgeteg volt, a másik — bocsánat az önkéntelen riméért — fürgeteg. A görgeteg rázuhan a klerikális okoskodásra s pozdorjává zuzta. A fürgeteg pedig még ezt a port is szerteszórta. S közbe-közbe, talán hogy el ne kábita közönségét ezzel a szellemi akrobatasággal, hol a legnemesebb páthosz, hol a legragyogóbb humor virágait hintette Szilágyi Dezső a küzdőtér porondjára.

Nagyszerű kiegészítése volt ez a beszéd a Széll Kálmán tegnapi fejtegetéseinek. Együtt e kettőnek ellenállhatatlan lesz a hatása. A miniszterelnök a *szabadelvűség* itélőszéke elé idézte az ultramontan törekvést, Szilágyi Dezső a *logikának* egész fegyvertárát mozgósította ellene. Széll Kálmán azt mutatta ki, hogy a *szószéki* paragrafus *hasznos*; Szilágyi Dezső azt, hogy mulhatalanul *szükséges*. Széll Kálmán az ország szabadelvű lelkiismeretét sorakoztatta e szakasz mellé; Szilágyi Dezső előre eldöntötte a klerikális főrendek által a szóban forgó paragrafus ellen tervezett ütkö-

zetet. Hiába volt a klerikális feszegetés: ez a szakasz annyi, mintha már benn is volna a szentesített törvényben. Mert amit a nemzetnek liberális többsége szilárdul akar s amit a főrendiház nem merhet nem akarni, az sima és biztos uton jut el a törvénykönyvbe. Szilágyi Dezső mai beszéde után pedig a főrendekben nem lesz elég bátorság arra, hogy visszavessék ezt a paragrafust. Mert mától fogva bizonyos, hogy ez a politika éppen a főrendek részéről nemcsak gonosz politika volna, hanem együgyű is.

A főrendek közt püspökök ülnek és konzervatív nagyurak. A püspökök nem áldozhatják fel a vallás szeplőtlenségét a politikai szereplésre vágyó egyházi demagógiának. A konzervatív nagyurak pedig, akik a kastély és a templom uralmának visszaállítását áhítják, nem játszhatják a hecckáplánok kezére a közhatalmakat, mert ezek a reverendás izgatók kenyerüket vesztik, ha melléje állanak a tekintélynek s nem *ellene* ingerlik a tömeg szenvedélyeit. Fényesen mutatta ki ma Szilágyi Dezső, hogy az egyház, amíg csupán tanítani akar, teljes cselekvési szabadságra talál e törvény keretében s ez utóbbinak tilalmait csak akkor szegi meg, ha visszaélve lelki hatalmával, izgatásra vetemedik. Amit ez a törvény tesz, az éppen az egyház magasabb érdekeinek szempontjából kifogástalan, sőt dicséretes. Különválasztja a papban a lelki hatalom letéteményesét a polgártól. Mint polgár szabadon veheti ki a pap is a maga részét a közélet küzdelmeiből; de ott aztán csakis mint polgár szerepelhet, akinek a szava annyit nyom, mint bárki másé s akinek a véleménye, mivel provokálja, tehát tünni is tartozik az ellenkező meggyőződéseknek foganatra törekvését. Amit ez a törvény tilt, az csupán a lelki hatalomnak per abusus való igénybevétele. Az egyház mint ilyen nem avatkoz-

hatik a politikai küzdelmekbe. Nemcsak azért, mert semmi köze hozzájuk, hanem azért is, mert mielőtt megjelenik a harcban, csakis lelki hatalmával együtt jelenhetik meg, ezzel a kísérettel pedig minden szereplése a választók akaratának szabad megnyilatkozását korlátozza.

Az igazi lelkipásztor ha találmais módot, aminthogy kétségtelenül találhat, híveinek politikai befolyásolására, akkor is tartózkodni fog a világi hatalomtól folyó küzdelemben való résztvevéstől. Aki belemegy a politikai harcokba, az kap is, oszt is sebeket. De a lelkipásztor tekintélye akkor is csorbul, ha híveit sebzí, akkor is, ha őt sebzik meg hívei. Az ő hivatása az, hogy hirdesse, jelképezze és közvetítse a békét. Ezt a hármas hivatást csupán akkor teljesítheti, ha maga nem elegendik a politikai szenvedélyek tusájába. Ezt a dolgot különben minden pap a maga lelkiismeretével végezze el. Az állam nem biztosíthatja az egyház tekintélyét a papság ellenében. De azt az egyet az államhatalom igenis megteheti, sőt köteles is megtenni, hogy beleilleszti a maga jogrendjébe azokat a korlátokat, amelyeken túl az egyház nem gyakorolhatja lelki befolyását a polgárok politikai meggyőződésének alakulására és érvényesítésére; mert ezzel viszont a maga tekintélyét biztosítja az egyház ellenében. Az állam mikor kimondja, hogy törvényhozói hatalmának a nemzeti akarat szabad és tiszta nyilvánulásából kell fakadnia, gondoskodni tartozik arról, hogy ez akaratnyilvánulásnak szabadságát és tisztaságát *semmiféle* visszaélés ne korlátozhassa. Semmiféle, tehát az egyházzal sem. Mert eltiltani a világi hatalom visszaéléseit, de szabadjára eresztani a lelki függésben rejlő hatalmat: ez megfosztaná szuverenitásától az államot, az egyház vazallusává tenné a parlamentet.

Azzal, hogy az egyház mekkora jogkör

TARCA.

A viganók.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *Latzkó Andor.*

A fiatal, halványzöld levelek kíváncsian kandikáltak be a nyitott ablakon, egy tarka tollu madár büszkén sétálgatott a vakító bádorgópárkányon, lent a kertben a betegek beszélgettek, halkan, majdnem susogva; a *viganós asszony* pedig ott fektült az ágyon, sárgán, mint a viasz, felkötött állal, és a vékony takaró alatt olyan hosszan nyult el a teste, mintha megnövekedett volna az utolsó tusában.

Künn a folyosón, az ajtó előtt, zokogva bugogott egy karosszékekben a menyé, a fia pedig két lépéssel odébb idegesen kérdezgette a segédorvostól a *részleteket*. A segédorvos azt mondta, hogy könnyen halt meg. Az igazság ugyan az volt, hogy könnyen halt volna meg már az előző este, de a doktor urak étherrel, kámförrel szerencsésen meghosszabbították a kínlódsáit egészen hajnali öt óráig. De az ilyesmit nem jó a laikusok orrára kötni. Meghalt és azzal vége. Ejszaka majd elszállítják a halottas házba, csendesen, zajtalanul; az intézetből egyenest nem temetnek senkit, mert hiába, sok embert elriaszt az enterprise-kocsi.

Fehér főkötős, fehér kötényes ápolónők suhantak végig nesztelen léptekkel a folyosón; míg az egyik hirtelen odaborult a zokogó asszony elé és vigasztalni kezdte meg-megcsukló hangon. A főkötője fehér volt, a köténye fehér, a haja ébenfekete, a szeme meg kék, de olyan kék, hogy még az elmebetegek is lecsendesültek egy

tekintetétől. A legszebb lány volt az intézetben, szerette mindenki, az első asszisztens, a segédorvos és a segédorvos-helyettes; mindig a legjobb betegeket kapta, csendes betegeket és jól fizetőket.

Az öreg *viganós asszonysággal* sohasem volt baj, egészen az utolsó hetekig; nyugodtan sétálgatott a kertben, mikor verőfényes volt az idő; esőben pedig rakosgatta, számológatta, simogatta a viganóit.

Ott az intézetben, ahol minden betegnek megvolt a maga története, nem nagyon kutatták, hogy mi zavarhatta meg az öreg asszony lelki egyensúlyát; úgy hébe-korba, ha szóba került, olyasmit beszéltek, hogy élemedett kora dacára akadt egy ember, aki elhitette vele, hogy elveszi feleségül és aztán megszökött egy nagy összeg pénzrel. Hogy így volt-e, nem-e, senki sem tudta biztosan; de azért mindenki így beszélt, mert a tébolydákban szeretik a romantikát. Tény az, hogy egy napon előkelő fiatal ur jelentkezett az igazgatónál és behozta az anyját, az öreg *viganós asszonyt*, aki után három hatalmas ládában hordták fel a ruhát a huszonkilencesbe.

Néhány héttel később, mikor a sánta báró meghalt, a szép ápolónő odakerült az öreg asszony mellé. Jó sora volt: jó időben ráadta a betegre az egyik tarka, suhógó viganót, és karonfogva elstálgatott vele a kertben; rossz időben pedig együtt csodálta vele a sok selymet, sok csipkét, összezsapva a kezét az álmélkodástól, mikor a beteg ábiatos susogással mondta a fülébe, hogy ez a szoknya nyolevanót forint volt, amaz meg kilenvenhárom...

Máru-holnapra, senki sem tudta hogyan, egész váratlanul állott be a vészthozó fordulat az öreg asszony kórtörténetében. Egy este, ugy fél tíz óra tájban, beállított az ápolónő az első

asszisztens szobájába, és jelentette, hogy a huszonkilencesbe épp most adott kényszerubbonyt, mert rohamot kapott. Az orvos megeirógatta az ápolónőt, azután felsietett a huszonkilencesbe.

Amit ugyanis sem az orvos, sem senki más a házban nem tudhatott, a rohamnak volt valami előzménye is. Az ápolónőnél aznap délután látogatóban volt a nővére, mint rendesen, minden két-három héten egyszer; és bár üres kézzel jött be a kapun, csinos kis csomaggal távozott a hóna alatt. De ezt persze nem vehette észre senki. Az orvos ur is csak annyit látott, hogy a betegnek tájékkzik a szája, félelmetesen forgatja a szemét és azon a bizonyos kétségbeesett, rikácsoló hangon sikongatja, hogy:

— *Tolvajok! Rablók! . . . Ellopták a viganómat! . . . A legszebbet, a legdrágábbat! . . . Rablók! . . . Rablók! Adjátok vissza! . . . Megfojtom, aki elvitte, megfojtom, meggyilkolom! . . .*

Az orvos ur vállalt vont, meghagyta, hogy hagyják nyugodtan a beteget, amíg belefárad és elalszik; reggel pedig megjelentette az esetet az igazgatónak. Az igazgató fejcsóválva értesítette az öreg asszony fiát a váratlan balesetről, amely nagyon megesapantotta a beteg testi erejét. Szerencsére nem egyharmar ismétlődött. Hétek multak; ha olykor rohamosan fokozódott az izgatottsága, elég volt eszébe juttatni a kényszerubbonyt, rögtön meghunyászkodott. Hanem az a gyerekes, mosolygó együgyűség azért örökre eltűnt az arcáról; a szeme beesett, villogott, fenyegető, bizalmatlan tekintettel méregetett mindenkit, úgy hogy a csendesebb betegek ijedten tértek ki az utjából a kertben. Az ajka mozgott, remegett, mintha mindig fenyegetőznék; a fiát nem is bocsájtották már be hozzá, nehogy felizgassa.

vindikál magának, az állam nem törődhetik. Neki csak egyvel lehet törődni: azzal, hogy a világi jogrend felett való uralom kizárólag és osztatlanul az övé maradjon. A lelkiekben az egyház, minden egyebekben az állam a korlátlan ur. S ha az egyház túllépi jogkörét, s lelki hatalmát az állami jogrend rovására kivanja kiterjeszteni, akkor dacosan beleront a tilosba s magára zudítja az állami törvények szankcióját. Ha akad pap, aki ilyen réven mártírrá akar lenni, ez az ő dolga. Az efféle garasos vértanúság épp oly kevésbé árt az államnak, mint ahogy semmit sem használ az egyháznak. Kitűnően mondta ma Szilágyi Dezső, hogy a pipa tüzet senki sem fogja a máglyák lángtengerével összetéveszteni.

Ezt az egész vitát végérvényesen döntötte el Szilágyi Dezsőnek mai hatalmas beszéde. A kérdés nem kérdés többé, hanem res judicata. Sőt ennél is több. Ha Széll Kálmán tegnap a szabadelvűség nevében halálra ítélte a szószéki paragrafus ellen megindult ultramontán hajsztát, akkor Szilágyi Dezső ma az ő ellenállhatatlan dialektikájának éles pallosával végrehajtotta ezt a halál ítéletet. Nagyjelentőségű államférfiui tett volt ez a ragyogó beszéd. Minden szavának ujjongó visszhangja fog kelni a szabadelvű közvéleményben, amely büszkén vallja Szilágyi Dezsőt egyik lángelkű vezéréül. Az új rendszernek pedig a legszebb emlékei közé fog mindenha tartozni ez a vita, amelyben a szavazó liberálisizmus ismét fölemelkedett harcoló liberálisizmussá. A parlamenti színvonal visszajut régi magaslatára: a többség nem csak birni, hanem kiérdemelni is akarja a hatalmat, s nap-nap után megküzd érte az igazságnak porondján a szellem fegyvereivel. Ma is ilyen tusának voltunk örvendező tanui. Ebben a küzdelemben hervadhatatlan babér jutott Szilágyi Dezsőnek s gazdag dicsőség a szabadelvű lobogónak, amelyet államférfiui lángelmeje és szóznoki művészete diadalra vitt.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, május 3.

A krónikás siet rajtakapni Széll Kálmánt az első ígéretén, amit nem váltott be. Ez az ígéret ugyan nem volt a programjában, de határozottság tekintetében nem különbözött a többi-

Körülbelül három héttel az első roham után kitért a második. Az ápolónő épp a földszintről jött fel, — a nővérét kísérte a kapus-szobáig, — mikor a folyosón hirtelen szemközt találta magát a betegével. Védekezni sem volt ideje! Az öreg asszony neki ugrott, és esontos kézzel fogtatni kezdte a torkát.

— Rabló!... Zsivány!... Gyilkos!... Elloptad a viganóm!... A másodikikat!... A legszebbet!... Megöllek!...

És megtette volna, ha ki nem ragadják a karjai közül. — Lekötötték, jeget raktak a fejére, de hiába; egész éjszaka meg-megszakította a folyosók esendjét kétségbeesett vijjogása.

Másnap korán reggel kicitálták a fiát. Az igazgató megmagyarázta neki a fenyegető veszélyt, azután saját kívánságára bevezette a betegszobába.

Az öreg asszony még mindig oda volt kötve az ágyához, kiáltani már nem is bírt, csak egyes rekedt, tagolatlan hangokat hallatott olykor, nagy verejtékesekkép gyöngyöztek a homlokán, hosszú ősz haja kuszált fonatokban borította a párnát.

A fiu végig simított kezével edes anyja homlokán és megszólította:

— Édes anyám, én vagyok, a fiad!...

A beteg felvetette szemét és szinte látszott az arcán, mennyire szeretné megragadni azt a homlokán nyugvó kezét.

— Fiam, — susogta kínos vergődéssel, — ellopták!... Ellopták a két legszebb viganóm! Igazán ellopták, hídd el!... Igazán!... Nem vagyok bolond!... Ellopták!... Fojtásd meg őket! Mind! Az orvost is, az igazgatót is, az ápolónőt! Azt!... Azt! Ó tette!... Ó, tudom!

És vergődött, és könyörgött a szemével, és mozgatta az ajkát, a nélkül, hogy szólni tudott volna; a fiunak könnybe lábadt a szeme, mikor kismopolygott.

Ódahaza meg sem merte mondani a feleségének a fenyegető veszélyt, szegény asszonyt váratlanul érte a csapás. Ott zokogott a

ből. Tegnap történt ugyanis, hogy a főrendiházból nuncius jött a miniszterelnökhöz és tapogatózott, mikorra is kell a méltóságos Ház ülését összehívni. S ekkor Széll Kálmán kategorikusan megmondta:

— Szerdán vége lesz a vitának s csütörtökre már csak a harmadik olvasás marad.

A miniszterelnök ur azonban nem tudta az ígéretét beváltani. Az eset súlyos, de az enyhítő körülmények sem hiányzanak. Sőt nincsen kizárva, hogy az a magyar publikum, mely az utolsó hónapokban a maga házi Pantheonjába helyezte Szilágyi Dezsőt: — még diosérni is fogja az excellenciás vádlottat, amiért az ígéretét nem váltotta be. Ez ok ugyanis: a Szilágyi beszéde. S úgy lehet, ez a beszéd fölér a publikum szemébe egy beváltott ígérettel.

De ez így még egy kicsit homályosan hangzik. Magyarázatra szorul. Hát megvan az is, természetesen. Mert a Szilágyi Dezső beszéde, ha napokon keresztül jeleztek is, egy kicsit váratlanul jött. A fekete tábla az utolsó percig sem tudott róla. Talán maga Szilágyi Dezső sem. Mert amikor ma Szalay Károly felszólalása után a vita bezárult s Rakovszky Istvánnak elegáns nyugodtsága s lojális hangu zárószava után Plósz Sándor igazságügyminiszter egy igen érdekes és igen tartalmas beszédben tisztán jogi természetű okokkal még egyszer megvédelmezte a kanzel-paragrafust: akkor a tisztelt Ház megkönnyebbülten lélegzett fel. No mégis csak vége a esatának. S ahogy a kérdés fölterése körül valami kis nézeteltérés el voltintézte, megtörhénhetett a szavazás is. S nem is nézserint, ahogy hire járt, hanem egyszerű felállással. Még déli sem volt s már kiderült, hogy a kanzel-paragrafust csak a néppárt s az Ugron kicsi tábora nem szavazza meg.

A fekete tábla barátságosan biztatta ekkor a honatyákat:

— Mehettek ki a folyosóra! Csak bátran. Sőt futhattok is, mert jön a záporos: Molnár apát akar a következő szakasznál beszélni...

A honatyák csakugyan vidáman menekültek a záporos elől. A folyosó biztonságában beszélgettek a közelgő vakáció örömeiről s csak egy messziről hallgatták, hogy zuhog odabenn a komáromi záporos. Az meg zuhogott szakadatlan, vastag kékkel paskolta a tar mezőket s persze nem tett kárt semmiben. De használni sem használt. Mert a mit a közönséges záporos elvégez, hogy megtisztítja a levegőt: azt a komáromi apát nem tehette meg. A böles végzet már el-

karosszékben, karjaiba zárva megindult ápolónő, aki bekötötte volt a nyakát, mert a megboldogult esontos ujjai kék foltokat hagytak hófehér bőrén.

Az ur elbusuzott a segédorvostól, és magához intette az ápolónőt. Bementek a halottas szobába, ketten. A mint benyitottak, a madárka ijedten rebbent el az ablakpárkányról. Szinte megdőbrent ezen a közönséges dolgon. Az ur elfordult, hogy ne lássa a halottat, aztán rendelkezni kezdett.

— Csomagoljon be mindent, az apróságokat is, hadd legyen legalább emlékünkről! A viganókat!... Hány van?

— Tizennégy.

— Hm!... Egyet csomagoljon be, a többit megtarthatja, hiszen — és itt önkénytelen felpillantott az ur az ápolónő bekötött nyakára, — hiszen megszenvendett értők!

És a fiatal asszony már régen odalenn bűgött a lépcsőházban, a férje karján, mikor az ápolónő még mindig ott állt a szoba közepén, körülötte asztal, szék, pamlag tele rakva viganókkal. És amint egy heliotrop, fekete csipkékkel díszített szoknyát gyönyörködve forgatott meg a beözönlő napugyárban, ibolyakék reflex ömlött el az egész szobán, az ágyon, a hófehér takarón; még a halott viaszkárga arca is mintha belekült volna ebbe a jelenetbe.

Daudet hagyatékából.

— Második sorozat. —

(Itt adjuk a második sorozatot Daudet posztumusz könyvéből, amelynek *Notes sur la vie* a címe. A könyvhöz Daudet özvegye írt előszót; ezek a jegyzetek novella- és regény-törzések, ötletek, aforizmak, uti följegyzések stb.)

Valamint az érzékek, úgy a művészetek válságfala is vannak ajtók.

* * *

végezte előtte a levegő megtisztítását s a végzet valamivel jobban is ért hozzá, mint a főtisztelendő ur.

Csendes terefere folyt a folyosón.

S im egyszerre fut ki valaki az ülésteremből. Lelkendezve kiáltja:

— Gyertek, gyertek. A zápor után kibujt a — szivárvány.

Igen, a szivárvány. Molnár után váratlanul megszólalt Szilágyi Dezső. S mint ahogy az égi látványosság esodájára futnak a gyermekok, beözönlött egyszerre a folyosó népe is, hogy Szilágyit hallgassa, aki a szivárványnál is színesebb tud lenni. Hamarjába az emberek meg is feledkeztek a kérdezősködésről, hogy mi okon is beszél az indifferens szakasznál Szilágyi, holott a kanzel-paragrafus vitáját elszalasztotta. Csak hallgatták, a szavát lesték. S valójában nem is való töprengeni rajta, hogy mi birta szólásra. Elvégre, ok nélkül ő sohasem beszél s mikor annyi idő után először hallatja a szavát, több mondani valója lehet, mint amennyit a folyosón s a fehér asztalnál el tud aprózni.

Mégis, ahogy az első szavaival még csak a beszéde sineit rakja le, mielőtt gondolatainak súlyos vonatát megindítaná: a t. Háznak még van egy kis ideje, hogy körülnézzen. No lám, milyen lassan peregnék a történelem percei! Mintha ott volna a törvényhozás az egyházpolitikai küzdelmek stációján s Szilágyi Dezső igazságügyminiszter most győzött meg a katolikus papságot, hogy ami történik, neki válik leginkább javára. Csak éppen, hogy két paddal hátrább beszél. (Hány paddal került azonban előbbre azóta a nemzet szemében?) S már nem igazságügyminiszter. (De nem több-e?) Egyébként a régi hangon beszél most is a régi óriás. Még mindig játszva hajigálózik a sziklákkal s nem kurta életű mondatokat pingál az elfutó nap homokjába, hanem örök időkre szóló igazságokat és a nemzeti élet márványába. Fenséges látványosság, de szinte fárasztó a liliputi hallgatónak. S mégis pihegve figyeli mindenki: a völgy és a karzat; csak a szegény komáromi apát görnyed szinte gombolyaggá, mert ez a rettenetes óriás éppen vele kapott kedvet labdázni.

Mélységes esőnd. Szilágyi Dezső most tanítja ki a főtisztelendő apátot, hogy mire illik törnie egy igazi papnak. Sohasem illenék hirdetnie, hogy a templom is csak olyan hely, mint a többi, hanem még az állam ellenében is azt kellene mondania, hogy az igazi vallásos érzések számára meg kell őrizni legalább egyetlen zugot,

Vannak emberek, akiknek a könyvtárára rá lehetne írni azt, ami némely orvosságos üvegekben olvasható: *Külső használatra!*

* * *

Ha a madárkereskedő azt akarja, hogy a csalogány szépen daloljon, kiszurja a szemét; ha Isten nagy költőket akar, nagy fájdalmakat küld nekik.

* * *

Éppen a legszárazabb szivek gyulnak lángra a legnehezebben.

* * *

A férfi haragosan tér haza. Nagy dühében megveri a feleségét, s végül a dühtől fáradtan, panaszló hangon szólal meg:

— Milyen állapotba hoz ez a nyomorult asszony!

* * *

Van egy elég mulatságos vigjáték-eszmém. Az lehetne a címe, hogy *A szomszéd háza*. Emberek, akik egyebet se csinálnak, mint kritizálják a szomszéd házában történő dolgokat, így kritizálgatva éppen azt cselekszik, amit azok.

* * *

Megfigyelés a színészekről. Egy színész önkéntes lett a német-francia háboruban, nem is annyira vitészből, mint inkább a sújtásos dolmány iránt való szeretetből, meg azért, hogy szalutálhasson és szalutáljanak neki. Eljárt a kávéházakba tisztí futyulójével, amelyet egyébként a esatáiban sohasem használt. De a városban folyton mutatta a polgároknak, hogy hogyan futyul az ütközetben.

* * *

mondatik meg, hogy ki kövesse el ezen cselekményt. A szakasz egész szerkezetéből kitűnik, hogy ezen szakaszban foglalt cselekményeket csak a lelkész, vagy vallási szertartás teljesítésére jogosított, vagy egyházi tisztviselő személyi követheti el.

Szalay Károly t. képviselő ur egy módosítványt nyújtott be.

A képviselő ur abból indul ki, hogy kegyzserei csak katolikusoknak vannak. T. Ház, kétségtelen, hogy kegyzserei és pedig a szentség értelmében volt kegyzserei nemcsak a római és görög katolikusoknak, hanem a görög nemegyesülteknek, továbbá mindkét felekezeti evangélikusoknak is vannak. Es tágabb értelemben is véve ezt a kitétel, amennyiben a szakramentáliákat is értik, amint azt a felszólaló urak is értették, vannak ilyen kegyzserei a görög-keledeknek is, ugy, hogy nem lehet azt mondani, hogy ezen szakasz egyedül a katolikusok ellen irányul. (Ellenmondások bálról.)

Szalay Károly: Azok ellen is, s így annál rosszabb!

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Ezek szerint, tisztelt Ház, én azt hiszem, hogy jobb szöveget nem lett ajánlva. Még Asbóth János képviselő ur ajánlotta, hogy az angolt fogadjuk el. Erre nézve Molnár képviselő ur éppen az ellenkező nézetben van, ő az angol példát fényes bizonyítékul tartja annak, hogy hogyan nem kell egy törvényt szövegezni.

Ajánlom a tárgyalás alatt levő szakaszoknak elfogadását és a benyújtott határozati javaslatnak mellőzését. (Helyeslés jobbról.)

(Zárószó.)

Elnök: Rakovszky képviselő urat a zárószó joga illeti meg!

Rakovszky István: Magyarország törvénykezése egy hiányos, zavaros törvényrendszerrel van gazdagabb. A miniszterelnök elismerte, hogy lehetett volna a szakaszt világosabban szövegezni. De hiszen éppen erről volt szó és azt követeltük mi, hogy ha már nem lehet kihagyni a szakaszt, legalább legyen az precíz, világos, hogy tudjuk, mi szabad és mi nem. Ajánlja határozati javaslatát és ha az nem fogadják el, *Visontai* és *Szalay* javaslatát fogadják el.

(A szavazás.)

Elnök: Következik a szavazás. Első sorban a 3. §. 9. pontjára, majd a 170. §-hoz beadott indítványok közül a *Rakovszky*-éra, azután a *Visontai* módosítására, erre az eredeti szövegre, végül *Szalay* indítványára teszi föl a kérdést.

Ugron Gábor ajánlja, hogy *Visontai* és *Szalay* módosításaira együttesen szavazzanak, mert mind a kettő a bizottsághoz kívánja utasítani az indítványait.

Szilágyi Dezső: Az elnök javaslatát helyesli, *Szalay* Karoly: Megjegyzi, hogy módosítását az igazságügyi bizottsághoz kéri utasítani.

Szilágyi Dezső: Magyarazza, hogy *Szalay* indítványának szövegében nincs szó a bizottsághoz való utasításról, tehát a kérdés különválasztandó.

Elnök: Elrendeli a szavazást. A Ház, az indítványok mellőzésével, elfogadta a 3. §. 9. pontját és a 170. §-t. Az ülést öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Molnár János a 171. §-nál polemizál az igazságügyminiszter beszédével. A szabadelvű párt hurcolja a vallást a politikába, magára vessen hát a kormány, ha a katolikus papság beleviszi a politikát a vallásba. Nem fogadják el a §-t.

Szilágyi Dezső beszéde.

Szilágyi Dezső: T. Ház! Mai rövid felszólalásom indoklására és mentésére, miután a nagy vita már lejárt, csak annyit mondom, hogy először lehet rövid lesz az, másodsor egy bizonyos célzás abban a beszédben, melyet a t. képviselőtársam előadott, reám is vonatkozik. (Halljuk! Halljuk!)

Amit a t. képviselő ur előadott, utóhangja a lefolyt vitának. Ha már meg van engedve arról beszélni, amire az előttem szóló t. képviselő ur visszatért, legyen szabad nekem is visszatérnem arra, nem öltöve fel az egész kérdést s így csak töredékesen, mert a t. képviselő ur oly tanokat hirdetett, amelyeket a magyar törvényhozás és — ugy hiszem — semmiféle törvényhozás Európában el nem fog tudni. (Igaz! Ugy van! a jobb- és a baloldalon.) Molnár János: Nagyon jól tudom!

(Állam és egyház.)

Szilágyi Dezső: Az első, amit t. képviselőtársam mondott, abból áll, hogy az, ami jelenleg vita alatt volt és most vita alatt van, az tulajdonképpen *határvilágosság az állam és az egyház között*. Bizonyos értelemben ugy is van, de csak a háttérben; azt mondja, fennforgott ez már korábban is az egyházpolitikai alkotásoknál, a házasság jogrendjének megszabásánál, a vallásszabadság és a jogegyenlőség biztosításánál. Igen, mi abból indultunk ki, hogy az államnak joga van mindezen viszonyok jogrendjét megszabni, még pedig minden polgárakra kizárólag kötelező módon és ebből indulunk ki ma is, hogy ennél a sokkal kisebb, de azért jelentékeny kérdésnél, mely most fennforog, az államnak szintén joga van a maga jogrendjét megszabni és annak megtartását megégyeszer ismétlen mindenki irányában követelni és biztosítani. (Élénk helyeslés a jobb- és a szélső baloldalon.) Röviden szólva, *miért van az?* A választási viszonzások fe-

kezését, amint az a miniszterelnök ur és Horánszky Nándor képviselő ur kifejtették, célozza a jelen javaslat.

A választások nyújtanak alkalmat arra, hogy a különböző pártokhoz tartozók hatalmi eszközeiket felhasználják politikai ügyük mellett, a párt győzelméért. A párt céljai világi dolgok, a párt küzdelme világi dolog és mit akar ez a törvényhozás? Hogy ott, ahol nagy a kísértés visszaélni gyengeségével, tudatlanságával, társadalmi, gazdasági, lelki függésével a választóknak, ott ahol nemcsak nagy a kísértés, de az önfékezés tapasztalás szerint hiányozni szokott, ott, ahol különben igen helyesen gondolkozik és cselekvő emberek is oly könnyen megbocsátanak önmaguknak és másoknak a siker kedvéért visszaéléseket, ott a választások szabadságának hatályos biztosítékát a művelt világ tapasztalása szerint nem lehet másként megteremteni, mint úgy, ha a biztosítékokat az állam a maga jogrendjének alkotórészévé teszi és azoknak fenntartását a maga kény-szereszközeivel biztosítja. (Élénk helyeslés a jobb- és a baloldalon. Ellenmondások a baloldal hátsó padjain.)

Nem arról van szó jelenleg, hogy mi az állam és mi az egyház tevékenységének határa. Most ebben a kérdésben nem határozunk. Arról van szó, hajlandó-e a magyar törvényhozás, midőn a választási viszonzások jogrendjének által fékezni akarja, ki-zárni a vesztegetést, hajlandó-e kizárni a hivatalal való visszaélést, hajlandó-e kizárni a társadalmi hatalommal való kénszert és nyomást is és midőn milderre vonatkozó tilalmakat a jogi rend alkotórészévé nyilvánítja, hiszi-e a magyar törvényhozás, hogy megoldotta feladatát, ha annak a kénszernek és annak a nyomásnak, annak a hatalmi túlhágásnak, mely a lelkiekben való hatalom terén is történhetik, jogrendjében korlátokat nem szab és azon korlátok fenntartása felett nem öröködik? Hiszi-e, hogy ekkor megoldotta feladatát a Ház: igen vagy nem? Ez itt a kérdés és hogy visszaélések történtek a lelkiekben való hatalommal, azt senki sem tagadja önközül sem. Sőt ha jól emlékszem egy bizonyos felszólalásra, az azt mondta, hogy ha a lelkiekben való hatalommal ilyen visszaélések történnek és a választók szabadsága megátadatik, *magának az egyháznak áll érdekében*, hogy ezt vétségnek tekintse a saját körében is és legáltalánosabban megzátolja.

De azért ezt az *egyházra bízni nem lehet*, hanem minden irányban mint visszaélést, itt is az állami jogrend alkotórészévé kell nyilvánítani annak fékezését és az állam maga is örökösíteni ennek törvények megtartása felett. Ez itt a kérdés. Ami itt, a már elődöntött §-okban, és ebben is javaslatba van hozva, az nem egy egyházra, hanem mindre vonatkozik, különbség nélkül minden lelkészre nézve, és azok a cselekmények, amelyeknek következményeire a Ház már szavazatával döntött, elkövetetők minden lelkész által, akkor egyoldalú törvényhozásról szó sem lehet és teljesen helyesen mondta t. barátom Horánszky és helyesen emelte ki a miniszter ur is, hogy midőn egyrészt egyenletes mértékkel mer az a törvény és midőn ez a törvény a lelkiekben való hatalommal való megátadást a választók szabadságának is az érvénytelenítési esetek körébe felveszi és kisebb büncselekménynek nyilvánítja, akkor nem az egyházat támadja meg, hanem tiltja azt, a minak az egyház tevékenysége körében nem volna szabad előfordulni; (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) tiltja a visszaélést, amely megatadja a választási szabadságot, melyet megvédeni első sorban az államnak kötelessége. (Helyeslés jobbfelől.)

Ha már most tisztelt képviselőtársam ebből áll következteti, hogy illetéktelenül jár el az állam akkor, mikor semmisnek nyilvánítja azt a választást, melyben a lelkész önmaga mellett tiltott módon kortekedik, az állam visszaél a hatalmával akkor, mikor bünteti azt a cselekményt, amely a lelkiekben való hatalommal visszaél és a választói jog szabad gyakorlatát megatadja, akkor következetesen csak egy eredményre jut, hogy a visszaélések ezen faját szabadon kell burjánozni engedni, — minden más hatalmi visszaéléstök is törvényrely fekezni akarnak.

(Angliában.)

Az ezekre vonatkozó rendelkezéseket helyeselték, megis szavazták, a szigoritást kívánták és azt is megszavazták, csak egyetlenegy irányban, a lelkiekben való hatalommal visszaélés ellen állítják: nem szabad az államnak garanciát alkotni saját jogrendjében, — ez a néppárt álláspontja — hogy e részben való eljárás, ezeket a hatalmi eszközöket szabad rendelkezésére kell nekik bízni, akik a lelki hatalom birtokában vannak. Ezt az álláspontot soha el nem fogadhatja egy törvényhozás, legkevésbé fogadta el Anglia, amire mindjárt rátérek.

Nincs állam, mely ezt az elvet elfogadhatja, nincs állam, mely a választási szabadságot így biztosítottnak tekinthetné. Angolországra hivatkozunk és a t. képviselő ur felolvasott egy részt egy bírói ítélet indoklásából. A bírói ítélet indoklásában benne van az, amit felolvasott a képviselő ur, igenis, mondja a bíró, hogy a pappak joga van kérni, kapacitálni, egész sulyát, tekintélyét latba vetni, ajánlani az egyik jelöltet, lebeszélni a másik jelölt megválasztásáról és erre összes befolyásával működni. Igenis, és most fognak önközül csodalkozni, ezt megengedi ezt a törvényjavaslat is. (Mozgás balfelől.) Csak türelmet kérek. A pap, bármely vallás, mindezt megteheti és minél inkább megégyeszer hiteinek bizalmat, minél inkább ragaszkodnak azok hozzá, minél inkább tapasztalják róla, hogy nemcsak jó pap, hanem egyszersmind derék ember is, aki az élet egyéb viszonyaiban is okosát és helyeslet tanácsot, minél erősebbek az erkölcsi befolyás szála, annál nagyobb sulyal fog bírni szava hivi elölt, mint fog a bíróé, mint fog az ügyvédé, mint fog minden emberé bírni, aki a maga hivatás-

ban és az élet egyéb viszonyaiban megbízható, józan itéletű, igazságos és derék ember. (Helyeslés.) Ez egy *legitim befolyás*. A magyar törvényhozásnak sohasem volt álláspontja az, hogy ettől a papot elzárja. Ezt ezúttal is sokkal nagyobb szabadsággal teheti, mint a közhivatalnok, mert egész seregét a cselekményeknek, a miket a közhivatalnok nem tehet, a pap megteheti.

Ebben tehát az angol álláspont és a magyar törvény álláspontja ugyanaz. T. képviselőtársam kiemelte azt a kifejezést *even in chapel*, azaz: a kápolnában is. Én úgyan idézhetnék bírói ítéletet, hol az van mondva: *es sine tiltu*, de egyáltalában nem ajánlandó, igen hibás dolgot követ el az a pap, ki a templomot használja fel arra, mire neki az élet minden más érintkezése és minden más gyülekezete nyitva van. De megengedem, hogy a törvényben tiltva nincs. De az a bíró ugyanabban az ítéletben, melynek egy részét t. képviselőtársam felolvasta, azt is mondja: nem szabad pedig tenni neki azt, hogy az illető választó felelőre, rémületére, sőt a babonás hitére hivatkozzék.

Nevezetesen nem szabad azt tennie, hogy ezen vagy a tulvilágon valami jutalmat, sérelmet, büntetést vagy kárhözátatást kilatásba helyezzen. Nem szabad öket semminemű egyházi büntetéssel fenyegetni. Nem szabad semminemű sérelemmel, vagy károsítással ijesztgetni. Nem szabad kiközösítéssel, nem szabad a szakramentumok ígérésével, vagy visszatartásával fenyegetni, büntetni. Nem szabad bármilyen vallási hátránnyal fenyegetni, nem szabad valamelyik jelöltre való szavazást, mint bünt s mint vétőt előtűntetni, melyért e földön, vagy a tulvilágon büntetés fogja érni. (Élénk tetszés és derűltetés jobbfelől. Mozgás és zaj balfelől.) A t. képviselő ur is ugy olvasta, mint én, de ő az egyik részt idézte, én a másikat. (Zajos derűltetés. Elnök csejget.)

(A pap hivatása.)

Én elismerem, hogy ez így van és a képviselő ur jóhiszeműségében abszoluto nem kételkedem. Ezen tereumon keressük mind a ketten az igazat. Én idéztem az egyik oldalát a kérdésnek, ő a másikat. (Élénk derűltetés.) Semmit szépiteni nem akarok. Nincs-e a magyar törvényhozás az angolig egy különbség leszámításával tökéletesen azonos alapon? Én azt hiszem, hogy igen. És miben van az az egy különbség? Ez az egy különbség abban van, hogy az angol törvényhozás a kápolnában való reabeslést nem tiltja el. De vajjon, t. Ház, ha nem tiltja el, következék-e ebből az, hogy helyesli, hogy követendők tartja?

Bizonyos redukanciával beszélék erről a kérdésről, mert hiszen a kérdés szavazás által már el van döntve. Ezért inkább csak érintem, mint kifejtem a kérdést. Én méltányosnak, igazságosnak tartom azt (Halljuk! Halljuk!) és ez a magyar törvényhozás álláspontjában és eddigi törvényeinkben is, ebben a javaslatban is, ha törvényre válik, hogy a pap a választási mozgalmakban részt vehessen, mint jelölt és ugy is, mint aki az egyik vagy másik jelölt mellett egész befolyását latba veheti, épp úgy, mint más állampolgár, ha azt a magyar törvényhozás abban a széles keretben, mint Angolországban, megengedi, helytelenül cselekszik-e, ha azt mondja, hogy legyen bizonyos egyenletesség ebben az eljárásban és ha a pap, mint más állampolgár, ugy veszt ebben a mozgalmában, akkor a maga papi állásának különös előnyeivel ne jöjjen ebbe az útközébe. (Élénk tetszés a jobb- és szélsőbaloldalon.) Akkor álljon ugyanazon szabályok alatt és ugyanazon korlátok között és csak a személyi jelesség, csak a személybe vetett bizalom, és hit és életének példaadó tisztasága legyen az. (Zajos tetszés a jobboldalon.) amely tan a világiakkal szemben őt előnyösen tünteti ki (Helyeslés jobbfelől. Zaj balfelől.) Ha ő nemes értelemben kortekedik akar, szalljon le a katedráról, mert a katedra arra van rendelve, hogy onnan vallási és erkölcsi igazságokat hirdessen, vallási meggyőződéseket és érzelmeiket felkeltsen és ébrentertson. (Egyhang a baloldalon: *A polgári életben is!*) Kérem, azok kihatnak a polgári életre is. Minél tökéletesebben teljesíti egy pap a hivatását, és mondom, minél nagyobb sikerrel, minél inkább tudja hiviét áthatni vallásos, erkölcsi érzésekkel és meggyőződésekkel, minél hatályosabbá tudja a mint motívum tenni hivi érzésében és cselekvésében, annál biztosabb lehet abban, hogy azok választási jogukat ezen elveknek megfelelőleg fogják felhasználni. Erősítse őket, ez az egyik feladata. (Helyeslés a jobboldalon), de ha politikai vezérük is akar lenni, akkor legyen ugyanazon feltételek közt, mint más állampolgár (Élénk helyeslés a jobb- és szélsőbaloldalon), akkor ne a katedráról legyen az, ahol a gyengék, a tudatlanok, a ragaszkodó hívek összeavarrják, hogy milyen minőségben beszél az a pap és a hitbeli és erkölcsi oktatást összeavarrják a politikai jó értelemben vett kortekedéssel. Pedig t. uraim, ezt egészen és szorosan külön kell választani. Ha egy pap elmegy egy választói gyülekezetbe, magával viszi oda összes befolyását, erkölcsi erejét és az összes bizalmat, amelyet kiérdemelt, de ott nem ugy beszél, mint a katedráról, ott tudják, hogy ez olyan állampolgár mint a többi, ennek ez a véleménye, amely ellenmondás, kritika, cáfolat, helyeslés és kárhözátatás tárgyát képezi. (Zajos tetszés és helyeslés a jobb- és a szélsőbaloldalon.) Ha a katedra veszi fel ezt a szerepet, kilép papi hivatásából, ott el kellene tűrnie az ellenmondást, a kárhözátatást, a helyeslést, a cáfolatot. (Élénk helyeslés a jobb- és a szélsőbaloldalon.)

De akkor, aki visszaél a helynek szentségével, aki profanálja a templomot, aki profanálja a saját szent hivatását, az első sorban nem az ellentmondó zajongó közönség, hanem az maga a pap. (Zajos tetszés és helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Nincsen ebben sommi üldözés, t. uraim, csak fékezések magukat a t. lelkes urak is! Magyarországon — én merem állítani — a törvényhozás és az állami politika barátságos az egyházak iránt. (Derültség balfelől.) Mielőtt olyan könnyűen nevetnénk, várjunk egy percig. (Halljuk! Halljuk!) Hát az a híres egyházpolitika hogyan lett megoldva? En fennen merem hirdetni, hirdetem már a polgári házasságra nézve, hogy a mit az állam parancsológá rendel, mindenki megteheti, lelkiismereti meggyőződésének legkisebb sérelme nélkül. (Igaz! Ugy van! a jobb- és szélső-baloldalon.)

Éppen ezért csakis — hogy a rendes kifejezéssel éljek — az egyházak iránt barátságos érzelmeimmel viseltető állam kereshetett és találhatott ilyen megoldást. (Tetszés jobbfelől.)

Arra, hogy a templomban a szószékről egyik vagy másik jelölt mellett, egyik vagy másik párt mellett még a szó jó értelmében veit korteskedés ne történjék, van még egy más szempont is. Nézzünk meg egy másik szempontot is. (Halljuk! Halljuk!)

Visontai Soma t. képviselőtársam felhozta itt a büntető törvénykönyvnek 190. és 191. szakaszát, amelyek különös büntetőjogi védelmet biztosítanak a lelkeseknek, a mikor funkcióban van. Egy magasabb büntetőjogi védelmet, és helyesen. Magasabb büntetőjogi védelmet biztosítanak a hely számára, a hol istentisztelet tartatik.

Magasabb büntetőjogi védelmet biztosítanak a vallási tisztelet tárgyainak, vagy vallásos szertartás végzésére rendelt tárgyainak is. Ha ezek mind természetesen rendeltetésüktől elvonatnak, és az aól kivételnek és más célra használtatnak fel, akkor az a magasabb büntetőjogi védelem alap nélkül marad. (Tetszés jobbfelől.) Az a pap, a ki a katedrán korteskedik, megengedem, nem tiltott módon, de kapacitálni akarja hívóit, az kilépett hivatala köréből és tülhágta (Egy hang a baloldalon: *Nem mindig!*) mindjárt rájövünk, hogy mikor nem — tülhágta a kellő határt, mikor ő egy politikai beszédet tart — megengedem szepet — okosat, erkölcsösét, megengedem, hogy talán én sem tehetnék ellene kifogást — akkor nem szabad sem a személynek, sem a helynek magasabb büntetőjogi védelem alatt állani. (Helyeslés jobbfelől.) Akkor ki lesz téve a pap is mindennek, amiben politikai gyülekezetben kell, hogy kitëve legyen az, aki, bár megengedet módon, meggyőződése szerint kapacitál. (Helyeslés jobbfelől.)

Akarják ezt? Akarják, hogy a gyülekezetet a szélsőben a papot kortesnek nézze? Melyik becsülőtöbbré a templomot, az-e, aki ezt megengedi, vagy a javaslat, mely ezt tiltja? A pap tekintélye annál nagyobb, minél szorosabb értelemben pap ő a templomban az istentisztelet és szertartási cselekmények végzésében. Minél erősebben, minél élesebben választja el ezt a kettőt, annál nagyobb nimbus kíséri őt többi cselekvéseiben a polgári életben, mert akkor nemcsak azt mondják róla, hogy derek, becsületes, megbízható ember, hanem azt is mondják, hogy jó pap, aki kötelességét mindig teljesítette, azon kísértésektől is meg tudta magát óvni, amelyek politikai választásoknál meg a legjobb embereket is nagyon hamar oda csábítják, hogy minden rendelkezésükre álló eszközzel visszaéljenek egy hatalmi cél érdekében. (Zajos tetszés és helyeslés a jobb-baloldalon.)

És t. képviselőhöz, álljunk meg itt egy kissé. Bocsánatot kérek, ez eltérés volt a dologtól, de eltérés volt azzal a váddal szemben, amelyet a t. képviselő ur a miniszter ural és Horánszky Nándor t. barátommal szemben felhozott, akiknek felfogásához én, magától értetődik, teljesen hozzájárulok.

Ami már most illeti a jelenleg fennforgó szakaszt, én azt hiszem, hogy a t. képviselő ur azt elfogadja. *Vagy azt sem?*

Molnár János: Semmit sem fogadok el!

Szilágyi Dező: Ezt sem fogadja el? (Olvassa):

Aki a vallási tisztelet tárgyait, vagy olyan tárgyakat, amelyek egyházi szertartások végzésére rendelvek, a választók gyülekezetén, vagy választási menetben használ, vétséget követ el és büntetendő.

Ezt sem fogadja el?

Molnár János: Nem! Majd megnomdom miért!

Szilágyi Dező: Tudom! Hiszen én is sobb a hibába estem, amibe a t. képviselő ur; mondjuk tehát, hogy ez bevezetés, mert ő is még csak ezután fogja megmondani, hogy miért nem fogadja el; (Derültség) eddig ugyanis nem mondta ezt meg. Már most, aki tudja, hogy a vallási tisztelet tárgyai, vagy azok, amelyek egyházi szertartások végzésére szánvák, profanálva lesznek és pedig bűnösen, a választók vallási érzésének megsértésével, ha oda-hurcoltatnak a választói gyülekezetekbe, (Helyeslés a jobb- és szélső-baloldalon.) mert a másik párt gyűlésének tagjai talán ugyanazon vallás hívei közé tartoznak. Minő érzelmekkel fognak tekinteni arra, ha ily módon ellenők, politikai célokra felhasználatnak azok a tárgyak, melyekre vallási tisztelettel tekintenek, vagy amelyek csak vallási szertartások cselekvényekre rendelvek? Nem fogják-e ebben és méltán, vallásos érdekeiknek legmélyebb megsértését látni?

(A vallás profanálása.)

Ha valakinek kellene kérnie az államot, hogy ezeket a tárgyakat a profanálástól, a visszaéléstől megóvja és megóvásukat a büntetőjogi alkatrészek elemévé tegye, hát bizonyosan az egyháznak kellene ezt tennie. (Igaz! Ugy van! a jobb-baloldalon és a szélső-baloldalon.) És itt legalább tisztelt képviselőtársamtól és pártjától is támogatást várhatnók, mert engedelmet kérek, ha még ebben sem pártolnak bennünket, akkor azt kell hinnem, hogy helyesnek vagy legalább elnézhetőnek tartják azt, ami a javaslat szerint büntetőjogilag tilos. (Zaj és mozgás balfelől.)

Hát kérem, tartják-e, hogy ez proponálása, vagy nem, azoknak a dolgoknak? (Nyugtalanlás balfelől.) Nem akarom itt kérdezés alá venni a t. képviselő urat, erre én akarok felelni. (Halljuk! Halljuk!) Önök éppen úgy tartják, mint én tartom, hogy ez profanálás, visszaadás. (Egy hang balfelől: Nem mindig!) Mindig az! (Ugy van! Ugy van! a jobb-baloldalon és a szélső-baloldalon.) kérem, én felelek a képviselő urnak s azt hiszem, omlatalom gondolatát. Azt mondja a képviselő ur, hogy nem mindig. Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy akkor nem, amikor azt tartják a képviselő urak, hogy ezeknek a tárgyaknak körülhordozása és ez által a hívők vallási érzelmeinek felkeltése, a hívőkben annak a hitnek előidézése, hogy ha ezen pártköz csatlakoznak, vallási kötelességükkel összhangban járnak el, ha pedig ezen párt ellen harcolnak, akkor vallási kötelességük ellen vétnek, hogy Istennek tetsző dolgok követnek el, ha oly választási pártköz csatlakoznak, a hol ezen tárgyakat talán éppen a lelkes körülhordozza: ezt akarják, hogy a lehetőség megleljen, hogy felkeltessék ezen érületet, akkor, a midőn az egyházak véleménye, mondjuk: a vezérek véleménye szerint oly ügy forog fenn, hogy azt mondják: az egyház érdeke kívánja, hogy egy bizonyos politikai párt győzzön. (Felkiáltások balról: Eltálat! Ez igaz!) Észönöm a beismerést (Derültség jobbfelől.) En nem gnyulodni akarok az urakkal, hanem indokolni akarom azt, hogy nem ööké a helyes egyházi álláspont, hanem a miénk. Miért? Hát kérem a vallási érzésnek és a vallás szkeciójának a politikai pártok küzdelmébe való bevitelre veszedelmes visszaélés a vallással. A választás és a választási küzdelem politikai dolog. A választás hatalmi célok érdekében történik, mert hatalmi kérdések dőlnek el. Mint minden földi dolognál, itt is a mozgalomba sok salak vegyül. Szabade a politika, a pártgyőzelem eszközevé tenni ezen tárgyakat is és mindaz a gyűlölet, mindaz a szenvedély, melyet a választások felkelnek, nem fogják érinteni ezeket a tárgyakat is, és ha a választási küzdelem után visszavitték a templomba, hiszi-e, hogy a hívők az áhitat ugyanazon érzésével fognak rájuk tekinteni. Aki az igazi vallásoságnak barátja, annak kívánni kell, hogy a vallási érzés pártoktól szolgáltatába ne adassék, maradjon egy hely tisztán az emberi szívben, sőt a politikai pártmozgások által fektetett gyűlölet és viszály nem hatolhat be. (Élénk helyeslés a jobb-baloldalon és szélső baloldalon.) A választókhoz közös politikai meggyőződések vannak, de úgy hiszem, már választói lelkiismeretükre, egyházi meggyőződéssükre nézve különbözhetnek egymástól. És ugyanazon egyház hívei tartozhatnak és tartoznak is különböző politikai pártokhoz, öök a vallást is bármily jó szándékkal, a vallási érzelmek felgerjesztését, és azzal összefüggő reményeket, sóvárgást, féltelmet és lelkiismereti furdalást, politikai pártgyőzelem eszközevé akarják tenni, nemcsak a választások szabadságát, de magát a vallást is súlyosan támadják meg, és kockára teszik magának a vallásnak minden körülmények közt megőrzendő hatalmát a kedélyek felett. (Ugy van! Ugy van! a szélső-baloldalon.) amely csak addig tarthat, míg eszköztől, lényegtől idegen célokra nem használtatik. (Mozgás balfelől. Ugy van! Ugy van! a jobb- és szélső baloldalon.)

Nincs veszedelmesebb ellensége a vallásnak, mint az, akit azt politikai, hatalmi célok eszközeül használja föl, bármily hatályosnak mutatkozzék is az bizonyos pillanatban és bármily ügyességgel akarják is leplezni azt, hogy itt tulajdonképpen a vallásos érzés felkeltése politikai, világi célok győzelmének kivívására tesz szolgálatot. (Ugy van! Ugy van! a jobb-baloldalon.)

Ha vallásos tisztelet tárgyait és a vallási szertartások végzésére rendelt tárgyakat, amelyek megszokott a nép és meg kell szoknia a művelteknek is, még a más vallásúknak is tisztelettel szemlélni s amelyeket nem szabad nekik máskor használatban látniuk, csupán istentiszteleteknél és a vallásos szertartási cselekményeknél, ha ezeket a nép kortesmenetekkel látja körülhordoztatni, azt hiszik-e, hogy ugyanazon tárgyaira az isteni tiszteletnek, ugyanazon tárgyaira a vallásos szertartás végzésének, ha majd a templomban lesznek kiállítva ugyanazon tisztelettel fognak tekinteni, amelyivel tekinthetnek akkor, ha ily visszaélés nem történik? (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) Az öök felfogása szerint is mindenkinek érdekében áll, hogy az ily visszaélések ki legyenek zárva. És mert az egyház ezeket maga nem képes feltartóztatni, mert hiszen ismételve történtek ily visszaélések — azt már csak nem fogják tagadni... (Mozgás és zaj balfelől. Ugy van! Ugy van! a jobb-baloldalon.) Tessék csak megfigyelni: en Erdélyben, nemzetiségi körülményekben tudok példákat és még ha nem is tudnék, akkor tudom azt, hogy a kísértés a választási küzdelemben olyan nagy, a közeli győzelem kilátása annyira megrészgíti a kedélyeket, hogy akik nyugodt állapotban visszaélést nem követnének el, ilyenkor erre ragadtatják magukat s akik nyugodt kedélyállapotban karóztatnak egy visszaélést, ilyenkor elneözök lesznek és utólag aztán meddő sajnálkozásukat nyilvánítják e fölött. Az eredmény ugyanaz. De az ily meddő sajnálkozás felett, midőn az érdekek nagy küzdelme, harca folyik, napirendre szoktak térni azok, akik tüzebbek, erélyesebbek és lelkiismeretlenebbek. (Ugy van! Ugy van! a jobb-baloldalon.)

Tenát ööknek, uraim, csak örömmel kell üdvözölnök, hogy ez a szakasz itt beun van.

Rakovszky István: Ha jobban lenne szövegzeve!

(Szöveg és tartalom.)

Szilágyi Dező: Rátérek ezen szövegzevési skrupulusra is. Hogy örülök én, t. képviselőtársam — de most csak maradjunk ennél a szakasznál — ha Rakovszky István tisztelt képviselőtársamtól ebben

az elmúlt vitában a következő beszédet hallottam volna:

T. Ház! Itt van egy helyesen gondolt, helyes célokra irányított és helyes tartalommal bíró intézkedés a törvényben (Derültség jobbfelől.); ezt én, mikor arra vonatkozott, hogy a kormány, meg a hivatalnokok, meg azok a többi társadalmi befolyást gyakorló egyének hatalmukkal ne élhessenek vissza, elfogadtam úgy, amint javasolta volt, itt azonban már szabatosabban szöveget kérek. Nem a dolog, hanem a lényeg ellen van kifogásom; abban osztozom és helyeslem; meg is szavazom; csak fejezzük ki egy kissé szabatosabban, hogy jobban lehessen alkalmazni. (Derültség jobbfelől. Mozgás balfelől.)

Hát, t. képviselőtársam, ha így beszélt volna, és még inkább, ha azon t. képviselőtársam beszélt volna így, aki előtte még élesebben beszélt e javaslat ellen — Molnár t. képviselőtársamat értem — akkor, mondhatom az uraknak én ugyan nem vagyok hivatala párt nevelen beszélni, de nekem el fogják hiálni, sőt nem nekem, maguknak hiszik el, hogy akkor a miniszterelnök felállott volna és azt mondta volna: *Szivesen (Zaj) állapítunk meg egy szabatosabb szerkezetet. Nem azért, hogy kicsúszanak a visszaélés formulázás címe alatt, hanem megváradjon a tartalom, legyen szabatos és világos és akkor fogadjuk el egyértelműleg.* (Élénk derültség és tetszés jobbfelől.) Ezt mondotta volna a miniszterelnök ur. De legyenek öszinték, ööknek a tartalom nem kellett. (Ugy van! Élénk tetszés jobbfelől.) Egy hang balfelől: *Nem is tudjuk!* Nem is azért állított én valamit, hogy tagadják, sőt nem is akarok állítani olyat, amit tagadhatnak. Párhuzamosan azzal is érvelhetek, hogy a dolog is rossz és veszedelmes, de a szöveg is méltó hozzá: *az is rossz.* (Derültség.) Szóval a lehető legalapossabban elenezték. Hanem, t. képviselőhöz, ennél a szakasznál Molnár János t. képviselőtársam sem a tartalom ellen, sem a szöveg ellen nem tett kifogást, még azt sem mondta meg, hogy elfogadja-e, vagy nem, csak azt mondta, hogy nem fogadja el, ránk bízva, hogy *találjuk ki, miért?* (Élénk derültség és tetszés jobbfelől. Zaj balfelől.)

Hát kérem, én nem a humoros hatásra dolgozom.

Megengedem, hogy első nagy beszédében és a másodikban is t. képviselőtársam erre is kiterjeszkedett. De hát t. képviselőtársaim, akkor ne alljanak arra az álláspontra, hogy most egyszerűen a formulázástól függ minden, nem pedig attól, ami benne foglaltatik, ha csak a formulázást öök úgy nem értik, hogy úgy el kell formulázni, hogy igen sok elmaradjon belőle, ami benne van és csak az maradjon benne, a mi ööknek tetszik minthogy pedig öök kijelentették, hogy semmi sem tesz ki, tehát úgy formulázassék, hogy formulázva legyen és semmi sem maradjon meg belőle. (Zajos derültség jobbfelől és a szélső baloldalon.) En azt hiszem, az a s. elég szabatos. En ebben kifejezéseket látok, azt, hogy: vallási tisztelet tárgyai, ezt, hogy: olyan tárgyak, melyek egyházi szertartás végzésére rendelvek. Ezeknek határozott jelentésük van a büntetőtörvénykönyvben — kérem, ne méltóztassanak félreérteni — ezeket a büntetőtörvénykönyv mint terminus technikusokat használja, ezeknek megállapított értelme van és ezt az értelmet már a bíróság állapította meg, amely hivatala lesz ezt a szakaszt is alkalmazni. Ebben a tekintetben, t. képviselőtársaim, nagyon óvakodva kell ezekhez a kifejezésekhez nyulni, mert ezt a biztonságot, ezt a határozottságot, azt a világosságot, amelyet ezen kifejezések hosszú időn át folytatott gyakorlatban elérték, bajos volna új kifejezésekkel pótolni.

Miután már most, t. Ház, nekem sem a tartalom ellen, melyet egyaránt az állam és egyház érdekében és a választások szabadság és tisztasága érdekében állónak tartok, nincs kifogásom sem a formulázásra nézve, semmi figyelembe veendő aggodalmat nem hallottam, természetesen magát a szakasz pártolom. És már most a legvégén arra a bizonyos megvédésre, arra a nyilatkozatra akarok kitérni, amelyet udvarias formában bár, nem is nevezve meg engem, t. képviselőtársam felemlített. Mi az, amit én mondtam? En azt mondtam és ez az, amit ismételtek, semminem befolyás, amelyvel a választások szabadságát meg lehet támadni, nem tarthat igényt arra, hogy a törvény korlátozás és ha kell, büntetés alá ne vet-hesse. Nem tarthat erre igényt, t. képviselőhöz, a lelkiellen való hatalom sem, illetőleg hatalommal való visszaélés sem és úgy véltém e nyilatkozatot érteni, hogy ha, dacára, hogy ezen tilalmak benne lesznek a törvényben, a törvényvel szemben mégis fognak ezeket a cselekvényeket elkövetni, erre mondtam és mondom jelenleg is, hogy én azt hiszem, hogy a magyar államnak és az állam bírói hatalmát kezelő szervezetnek mindig lesz az az elhatározottsága és kötelességérzése, hogy az állami rend megtartására mindenkit fog kényszeríteni különbség nélkül. (Élénk helyeslés a jobb-baloldalon.)

(A mártírság.)

És kérem, evrel szemben mártirokra hivatkozni nagyon naiv dolog. Ha ezek a tilalmak olyan dolgokat tárgyzásának, olyan visszaéléseket sújtásának, amelyek az egyház helyeseknek tart, sőt kötelességgyanánt előir, amelyek hitelveiből folynak az illetőnek, akkor érteném, hogy itt egy öszszeütökös volna az egyház hitelveiből folyó kötelesség és az állam követelményei között; de minthogy ezek mind olyanok, amelyek ha megtörténtek, öök sem tagadják, hogy visszaélések, pl. a szakramentumokkal való fenyegetés, vagy visszaélés, minthogy ez a másik része, tudniillik hogy a templomban meghatározott módon lehessen így a választásokat befolyásolni, az semminem hitkéket, semmi pozitív parancsát az egyházak nem is érinti, akkor ez mártírság nem lehet. Tulajdonképpen amit féltenék itt, az hatalmi eszközöknek a megszorítása, semmi egyéb. (Zajos helyeslés a jobb-baloldalon.) Ezért lehet mártírságba rohanni, aki azzal, amár ez a csekély büntetések alapján

igen olcsó volna. (Derűtség a jobboldalon.) De nem is fogják ezt megadni. Én meg vagyok győződve, hogy nem az lesz az eredmény, hogy mártiroknak fogják tekinteni, hanem az, amik lesznek: a törvény megszegői, akik a maguk vélekedését, a maguk tetszését, talán pártérdeküket a törvény ellenére, a törvénnyel szemben, annak tilalmával szemben érvényesíteni akarják. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Ezek pedig, igen t. Ház, kivált ha a hatalmi eszközök birtokáért történnek, nem hiszem, hogy a mártír dicsőséget akárcsak meg tudnak szerezni és félek tőle, hogy ebben a tekintetben — de ez nem a mi dolgunk — alaposan tévednek számításukban.

Páder Részó: A mártírok is törvényszegők!

(Az égő pipa.)

Szilágyi Dezső: De nem minden törvényszegő mártír is. Össze nem tartozókat ne hasonlítsanak össze. Az ártatlanul égő pipát nem szabad az inkvizíció tühéhez hasonlítani. (Élénk tetszés, éljenzés és taps a jobboldalon.) Mikor egy rombadőző világgal, egy szerencsétlenségében süllyedő társadalommal egy nemes isteni, új hit küzködött és mikor azok, akik az új hitet vallották, életüket örömmel vitték a máglyára, mert tudták, hogy ebből épül fel az új egyház, melynek isteni alapítója örök életet ígéri. Ezekhez nem lehet hasonlítani ezen szakasznak leendő mártírjait.

Kálmán Károly: Korhad, pogány a Bánffy-rendszert! (Derűtség.)

Szilágyi Dezső: Akik nem egyebet akarnak, mint hogy a választások szabadságának oly visszaélések ellen féltelített korlátait, amelyeket, ha valóban megtörténnek, a t. képviselő ur sem tartaná helyeseknek, ha mondom, ezen korlátokat mégis a törvény ellenére meg akarnak szegni uralmi célokért, hatalmi célok kedvéért, azok sokkal önzőbb, sokkal kicsinyebb, hogy úgy mondjam, közönségesebb szempontból megítélendő cselekményt követnének el. Nem kell tehát ezen nagy és fenséges példákkal élnünk; mert hiszen nem is életüket és vérüket viszik a kegyetlen államhatalommal szemben, hanem legfőképpen egy kis pénzbürséget (Élénk derűtség.), államfogházat kockáztatnak. (Derűtség. Ugy van! jobbfelől.) Ha ezt mártírtomságnak tekintik, izlés dolga, mi azt tartjuk, helyes és alkotmányos törvényelleni küzdelemnek, nyilvános ellenességülnek a büntetésre sohasem mártírtomság. (Élénk helyeslés. Ugy van! jobbfelől.)

Beszédem első részében foglalt kitéréséért a Háztól bocsánatot kérek, tudom, csakis a Ház engedelmével tettem ezt, magát a szakaszt pedig még képviselőtársaim szempontjából is igazoltnak tartom és úgy hiszem, hogy az egyház érdekében helyesen teszik, ha elfogadják ezt a szakaszt még azon vád árán is, amit különben én nem emelnék, hogy — következzenek. (Hosszantartó zajos tetszés, éljenzés és taps. Szónokot szamosan üdvözlék.)

(Személyes kérdés. Napirend.)

Molnár János szavait magyarázza személyes kérdésben.

Visaontal Soma: Az előbbi szakaszról betervezett módosítványát visszavonja.

Rakovszky István: Kéri, hogy beszédét holnap mondhassa el. (Helyeslés.)

Pichler Győző: Kéri, hogy interpellációját holnap terjeszthesse elő. (Helyeslés.)

Elnök: Az ülést 2 órakor berekeszti.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyben a kabinet valamennyi tagja résztvett.

Apponyi a kassai ellensékhöz. A nemzeti pártnak a szabadelvű pártha való beolvadása alkalomával a kassai ellenzék is üdvözölte gróf Apponyi Albertet. Apponyi erre az üdvözlésre most hosszabb levélben felelt, amelyet *Bulyi Dezső*höz, a kassai ellenzék elnökéhez írt. Az érdekes levél így szól:

Igen tisztelt ügyvéd ur! Már régen nyomja lelkiismeretemet, hogy arra az üdvözlő táviratra, amelyet a kassai olvbarátok és fegyvertársak nevében, parlamentári harcunk szerencsés befejezése után hozám intézni szíves volt, mindeddig a válaszzal adós vagyok. Legjobban azt sajnálnám, ha e mulasztásom olyan félreértésre adott volna alkalmat, mintha a mostani politikai helyzetben régi küzdelmeink emléke és azok az összekötöttések, amelyekre ama küzdelmek létrehozta, nem bírnának többé előttem a régi értékkel, vagy nem éreznék irántuk a régi meleg-séggel. Pedig azok a régi küzdelmek készítették elő a mostani örömdetes fordulatot, melyben mi — a volt nemzeti párt — törekvéseink megvalósítását láthatjuk és így elveink integritásával léphettünk az önzetlen támogatás terére, míg a függetlenség párt megnyerte azt, amit érvényesülésüktől várhatott: a törvény által biztosított szabadságot politikai akciójában és a teljes lojalitást a politikai küzdelmekben. Ezt a helyzetet együtt vittük ki és ha — amint erre az eshetőségre előre mondtam — most el is válnak utaink, reményem, mindig meg fogjuk őrizni fegyverbarátságunk idejéből a kölcsönös nagyrabecsülést és rokonszenvet. *Akos barátunk* nem tart velünk, a mit nagyon sajnálunk; ő az átalakulást nem tartja elég teljesnek, amely nézetével itt polemizálni nem akarok, de csak annyit jelezhetek, hogy *csatlakozásunk nélkül a fordulat alig jött volna létre.* Mindenesetre melegen óhajtom és óhajtuk mindnyáján, hogy *Akos* minél előbb ismét a parlament disze legyen és fényes tehetségét, arany

jellemét a nemzet javára értékesíthesse. Mindezeket csak azért mondom el ily későn, mert a sok politikai fordulat éppen edes atyám halálával esett össze és így gondolataim és érzelmeim világa, valamint tetterem is, annyira meg volt ostromolva két oldalról, hogy ebbe az időbe eső mulasztásaim talán elnézésre számíthatnak. Ezt kérem önöktől, kassai együttes küzdelmeink részeseitől, valamint baráti érzelmeik fönttartását, melyeket a magam részéről a régi melegséggel kifejezve, igaz tisztelettel maradok *Eberhard*, 1899. április 27-én, Szintme hive *Apponyi Albert*.

A szószerk-paragrafus. A bécsi félhivatalos *Pol. Corr.*-nek egy *budapesti levele* nagyérdemű megjegyzéseket fűz ahhoz a hírhez, hogy egy *püspöki konferencia* foglalkozni fog a *kuriai bíráskodásról* szóló törvényjavaslattal:

Csaknem teljesen kizártnak tartjuk, így szól a jelentés, hogy a püspökök arra gondolhatnának, hogy a főrendiházban rendszeres ellenállást szerveznek a javaslat ellen. *Szell Kálmán* miniszterelnök tegnapi beszédében nemesak azt a szofizmat cáfolta meg, hogy a szószerk-paragrafus az egyház üldözését jelenti, hanem meggyőzően bebizonyította, hogy a papságnak egészen szabad tere van arra, hogy jogosult erkölcsi befolyását a politikai mozgalmakban való részvételével érvényesítse. Vannak mindenesetre bizonyos elemek a klérusban, köztük a nemzetiségű mozgalmak vezetői, akik a szószerk-paragrafusban akcióképességük megszorítását látják. Amde nem állhat érdekében az egyháznak és a főpapságnak, hogy a demagóg káplán-uralom kihágásai törvényes alapot nyerjenek. Ellenkezőleg, a főpapság körében már régóta rossz szemmel nézik ennek a befolyásnak tulsulyra jutását és sok kiváló lelkipásztor, különösen az egyházpolitikai mozgalom korábbi stádiumában komolyan féltette az egyházi fegyelmet az izgatók tulkapásaitól. Az egyház irányadó tényezői soha sem küzdhetnek olyan törvényes rendelkezés ellen, amely részben megakadályozza azt is, hogy a tömeg vezetése egészen kiszolgáltatassék a klérus bizonyos tagjainak, akik kevésbé skrupulózusok és tulnyomólag politikai, világi célokat szolgálnak. A szószerk-paragrafus tendenciáját teljes mértékben helyeslő laikus katolikus világ érzelmeit legbefolyásosabb és legilletékesebb tagjainak egyike, *Horváth Nándor* tolmácsolta, a kinek a 170 és 171. §-ok, vagyis a szószerk-paragrafusok mellett való, behatóan megokolt szavazata minden kétséget eloszlatat arra nézve, hogy van-e ezekben a paragrafusokban az egyház érdekét sértő célzat. Mindez okokból azt hisszük, hogy nem kell tulságosan tartani attól az ellenállástól, a melylyel a javaslat a főrendiházban találkozni fog. Ez az ellenállás sem a felsőházban most uralkodó politikai áramlattal nem egyeznek meg, sem az egyházi felfogás szempontjából nem volna indokolt.

A katolikus autonómia. A katolikus autonómiát szervező kongresszus 27-es bizottsága ma délután fél négy órakor gróf *Szapáry Gyula* elnökelete alatt folytatta a kilences bizottság javaslatának részletes tárgyalását. A bizottság ma a javaslat 1-5. §§-ait intézte el, mindegyiket lényeges módosításokkal. Az első szakaszt így állapította meg:

Az 1848: XX. törvénycikk 2. szakasza alapján, 6 felsége az apostoli király mint főkegyur legkegyelmesebb felhívása következtében a magyarországi római katolikusok az ezen szervezethez foglalt, vagy annak hatáskörébe vonandó ügyek intézésére önkormányzati szervezetet létesítenek, melyben az odatartozó ügyek az egyházi és világi elem közös részvétele és befolyása mellett intézethetnek.

A 2. §-t ilyen szövegezésben fogadta el a bizottság:

Ezen önkormányzati szervezet hatásköre, 6 felsége az apostoli királynak főkegyurati és törvényeinkben meghatározott legfőbb felügyeleti joga épségben tartásával, a világi vonatkozású egyházi, iskolai és vagyoni ügyekre terjed ki.

A bizottság holnap folytatja a javaslat tárgyalását.

Telepések a földmívelésügyi miniszternél. Ma két küldöttség is járt a képviselőházban *Darányi Ignác* földmívelési miniszternél, mind a kettő bamba jutott telepekkel kétségbejött helyzetét tárta föl és kérte az államhatalom segítő közbelépését.

Az egyik küldöttséget *Kossuth Ferenc* vezette *Darányi* miniszter elé. *Iszák* kétszégi telepések voltak ezek, ahol 425 családot telepített Nagy Balázs nevű telepítő, akik azallat a kérdéssel fordultak a miniszterhez, hogy pillanatnyira segítse ki őket kétségbejött helyzetükből. A miniszter kilátásba helyezte, hogy esetleg szövetkezeti uton juttat nekik olcsó és bosszu lejáratu kölcsönt.

A másik küldöttséget *Justh Gyula* mutatta be:

ezek azok a *kocsóháti* telepések, akiket a megbukott *aradi polgári takarékpénztár* telepített Makóról, Szegedről és Kis-Zomborból. A takarékpénztár bukása miatt a válságösszeget most egytzerre követelik ezeken a szegény emberekben, sőt állításuk szerint eddigi befizetéseiket sem akarják figyelembe venni. A miniszter megígérte, hogy ügyüket tanulmányozni fogja, és lehetőleg segíteni fog rajtuk.

Ehhalasztott interpelláció. A képviselőház mai ülésére *Pichler Győző* képviselő interpellációt jegyzett be a Vaskapu-tarifa ügyében a kereskedelmi miniszterhez. Ez az interpelláció ma a hosszabbra nyult vita miatt elmaradt s *Pichler* a holnapi ülésben fogja elmondani. Ugy vagyunk értesülve, hogy a kereskedelmi miniszter az interpellációra a tárgy fontosságára való tekintettel nyomban megadja a választ.

Haditengerészetünk a békekonzferencián. A *Neues Wiener Tagblatt* esti lapjában azt az értesülést közli, hogy közös haditengerészetünket gróf *Soltik* korvetkapitány fogja a hágai békekonzferencián képviselni. Gróf *Soltik*nak az lesz a feladata, hogy a magánvagyonnak a tengeri háboruban való oltalmáról és a genfi konvenció kibővítéséről való tárgyaláson részt vegyen.

KÜLFÖLD.

Az olasz kormány bukása.

Budapest, május 3.

Még igen rövid idővel ezelőtt valóságos diadalünnepeket ült az olasz kormány. A szárdinai emlékezetes napok a két testvér latin nemzetnek, az olasznak és franciának meleg ölekezését látták, miután oly hosszú ideig uralkodott köztük hol nyíltan, hol csak lapangva, de szünetlenül, a féltékenységen alapuló viszály. Látták egyszersmind megerősödését annak a baráti köteléknek, amely Olaszországot a legnagyobb tengeri hatalmasággal, Angliával egybefűzte. Történt pedig mindez kevéssel a nem éppen sikerült kínai tárgyalás kísérlete után. A Pelloux-kormány azzal védekezett ugyan, hogy a kínai kísérlet megtételében csak elődjének, a Rudinikabinetnek a nyomdokán haladt, de Rudini és Bonin volt államtitkár azt erősítik, hogy ők éppen mert tanulmányozták a kínai kérdést, nem találták az országot eléggé föl-készültnek ily kísérlet megtételére. Bármint legyen is, a Pelloux-kormány nem sokáig sütkérezhetett a szárdinai verőfényes napok dicsőségében. Az apró pártokra szakadozott olasz képviselőházban nincs megbízható kormány-többség s egy-egy kormány rövidebb vagy hosszabb élete attól függ, hogy mily mértékben tudja magához lekötöni, vagy egymással összeveszteni a különféle pártvezéreket. S ez a művészete Pelloux-kabinetnek nincs meg. Tíz hónapos fennállása alatt különben sem sikerült semmit is javítania azokon a gazdasági és szociális bajokon, amelyek egy évvel ezelőtt szinte feldúlták az egész országot. Reform-terveit nem vették komolyan sem az ellenzéki pártok, sem talán maguk a miniszterek sem, mert hiszen nem is tettek semmit. Azonkívül a kormány a *tripoliszi* kérdésben való magatartását határozottan ártalmasnak ítélik az országra nézve, — s így erősödött meg lassankint, bár rövid néhány hét alatt a kormányval való általános elégedetlenség.

Ez elégedetlenség első áldozata, úgy látszik, egyelőre csak *Canevaro* külügyminiszter, aki nem éppen fényes szónok s aki elkövette azt az ügytelenséget, hogy az ellene támadó Rudini-pártot a saját fegyverével verte vissza, felolvasván nyílt ülésen a Rudinikabinetnek egy belső, bizalmas ügyiratát. Ezzel csak még inkább ellenségévé tette a mérsékelt konzervatív pártot, amelyhez a *crispianusok* egy része is csatlakozott *Crispien* és *Sonnino*-val. *Giolitti* és *Zanardelli* szintén készségesen ragadják meg az alkalmat, hogy kormányt buktassanak, s így Olaszország ismét komoly válság előtt áll, mert a helyzet állandó megjavulása semmiféle más párt-kombinációtól sem várható biztossággal.

Csupán egy látszik bizonyosnak; az, hogy jóllehet a külpolitika kérdései miatt következett be a kormányválság — tizenkilenc interpelláció volt bejelentve a kínai politikára és nyolc a tripoliszi kérdésre és általában a gyarmatpolitikára vonatkozólag — maga a külpolitika, ami Olaszországnak az európai hatalmakkal való viszonyát s nevezetesen a hármasszövetséget illeti, épp oly kevésbé fog változni most, mint az előbbi kormányválságok során, akár Pelloux fogja megalakítani azt új kabinetet — Caneparoval vagy más külügyminiszterrel — akár pedig egészen új kormány veszi a kezébe Olaszország ügyeinek a vezetését.

Maga Pelloux hosszas beszédben fejtette a képviselőházban a kormányálláspontját s jelentette be lemondását; de a válság igazi okait nem derítette föl, sőt egész beszéde csak annak a bevallása, hogy nincs tisztában a helyzettel. Ez egyébiránt aligha el nem mondható a kormány életére törő pártvezérekről is, akik nem is annyira az ország jól felfogott érdekében, mint inkább maguk és pártkombinációik érdekében indították meg a mostani akciót.

Távirati tudósításaink a következők:

Róma, május 3.

A minisztertanács délelőtt 11 óra 15 perccor befejezte tanácskozását, ezután Pelloux miniszterelnök a Quirinálba ment, hogy a királyi tanácskozzék.

Róma, május 3.

A minisztérium beadta lemondását.

Róma, május 3.

A képviselőház mai ülésén Pelloux miniszterelnök általános figyelem közepett szólalva föl, ezeket mondta:

A kínai kérdésre vonatkozó interpellációk tárgyalása alkalmából a kormány megvizsgálta a helyzet komolyságát és ezennel a következőket jelenti ki: A vita folyása megmutatta, hogy a Házban egy erős kisebbség ellene van a kínai akciónak, amelynek tehát kedvező esetben is csak gyöngye többsége lehetne. (Közbeszólások.) De valamennyien, akár barátai, akár ellenségei az akciónak, egyetértének a kormány ez alkalommal követett rendszerének elítélésében. (Közbeszólások és zaj.) Micsoda üdvös eredményt várhatnánk tehát ezek után a további diskussziótól? (Élénk közbeszólások a szélső baloldalon.) A kormány kötelességének tartja, hogy behatóan foglalkozzék azokkal az eredményekkel, amelyek a képviselőháznak ilyen bonyolított kérdésben való világos szavazatával járnak és egyáltalán kerülje azt, hogy tisztán parlamentáris természetű határozat ilyen fontos államérdekeket kompromittáljon. (Helyeslés a középben. Ellenmondások a szélső baloldalon.) Többen, noha hozzájárultak a kormánynak a Szannum-öböl bérbevételére vonatkozó szándékához, mégis elítélték a kormány követett rendszert és főként a külügyminisztert vélték hibáztatandónak. A kormány nem járulhat hozzá ehhez a programhoz és végrehajtásához való finom megkülönböztetéshez, a felelősségek megkülönböztetéséhez, hanem a felelősséget teljes egészében a külügyminiszterrel együtt el kell vállalnia és el is vállalja. (Helyeslés a középben.) A külügyminiszter talál majd rá módot, hogy tudomására adja a parlamentnek azt, amit ma mondott volna. (Helyeslés a középben. Közbeszólások és ellenmondások a szélső baloldalon.) A kormány nem felelhet el, sem tudatlanságot nem színelhet arra nézve, hogy néhány véletlen ok és azzal összefüggő incidens, amelyekre most nem akarok kiterjeszkedni, szemlátomást hozzájárult ahhoz, hogy a parlamenti helyzet, amely a husvétii ünnepek előtt még oly tiszta és világos volt, megzavarodjék. (Élénk ellenmondások és zaj a szélső baloldalon.)

Csakugyan azok, akik a nyilvánosság előtt ismeretlen sok körülményt és a nézetek változásának néhány okát ismerik s a kik emlékeznek rá, milyen válaszokat kapott a kormány, mikor időszereinek találta, hogy mielőtt ilyen fontos ügyben határozott volna, irányadó személyeket kérdezzék meg, — váratlanul látják feltámadni azt az ellenzékét, amely most a kormánnyal szemben mutatkozik. Ennek következtében a kormánynak fontolóra kellett vennie, milyen kötelességet ró rá ilyen helyzetben az ország érdeke. (Közbeszólások.)

Nem esett volna nehezére a kormánynak, mint már az interpellációk tárgyalása során kint, hogy abban a kérdésben is védekezzék, hogy Olaszország lemondjon-e az eddigi rendszer szerint követett egész kelet-ázsiai akciónól vagy ne és nem esett volna nehezére bebizonyítania, hogy ebben a szerény kereskedelempolitikai kezdeményezésben semmi sem volt, ami a katonai ter-

jeszkedés felől nyilvánított aggodalmakat megokolhatta volna. (Közbeszólások és ellenmondások.) Még könnyebb lett volna az előterjesztett javaslat számára bizonytalan időre való halasztást kieszközölnie. (Közbeszólások.) De a kormány hazafiasabbnak és a közérdeknek megfelelőbbnek tartotta, hogy se az egyik, se a másik eszközhöz ne nyuljon. Magát azt a tényt, hogy mi esetleg hozzájárult volna ahhoz, hogy hajóinknak a Sarga-tengerről való visszahívása határozat-hozatalra adjon alkalmat, annyira az ország becsületével és méltóságával ellenkezőnek találtuk, hogy teljesen kizártuk tartottuk. (Helyeslés a középben.) Az indítvány elhatalásának indítványozását illetőleg úgy találtuk, hogy a győzelem, amiből bizonyosra vettük, semmit sem döntött volna el. (Közbeszólások.)

Igy állván a dolgok, kötelességünknek tartottuk, hogy a királynak átadjuk lemondásunkat. A király később fog határozni. Addig a kormány a folyó ügyek intézése és a közrend főtartása végett hivatalban marad. Kérem a Házat, hagyja abba munkáját. (Hosszantartó mozgás. A miniszterelnök beszédéről élénken vitatkoznak.)

Bovio a szélsőbaloldal nevében sajnálja, hogy néhány év óta a miniszterek rendszerint valamely határozat előestéjén mondanak le és így megakadályozzák a képviselőházat abban, hogy véleményét nyilvánítsa.

Mazza csatlakozik az előtte szólóhoz és a kormánynak ezt az eljárását alkotmányellenesnek mondja. (Nagy nyugalanság és mozgás a teremben.)

Vollaro de Lieto indítványozza, hogy a Ház halassza el üléseit. (Zajos ellenmondások.)

Az elnök kijelenti, hogy a Háznak félbe kell szakítania munkáját és berekeszti az ülést.

Róma, május 3.

A szélsőbaloldal három csoportjának mintegy ötven tagja ma este ülést tartott, amelyen elvetették azt a tervet, hogy valamennyien tegyék le képviselői mandátumukat. Elhatározták azonban, hogy fenntartják azt a határozatukat, hogy a katonai gyarmatpolitika ellen, mind a parlamentben, mind a parlamenten kívül minden eszközzel küzdeni fognak.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, május 3.

A párisi semmitűzők úgy látszik végre mégis befejezi a Dreyfus-ügy tárgyalását. Az előadó, Ballot-Beaupre azonban legkorábban tizen-négy nap múlva készülhet el jelentésével; bár, amint mondják, teljes visszavonultságban él, sőt még újságokat sem olvas. Ugy látszik, ezzel az a célja, hogy meggátolja a nacionalistáknak törekvéseit, akik mindent áron a saját táborukba szeretnék őt csábítani. A *Gil Blas* értesülése szerint Ballot-Beaupre nem fog következtetéseket vonni jelentésében, hanem csak a revízió mellett és ellen szóló okok felsorolására szorítkozik.

Páris, május 3.

A *Petit Bleu* ma megkezdte a Dreyfus-ügy utkarimú díszszózat közlését, amelyben azt bizonyítja, hogy a bordereau is hamisítvány és Henry hazafias szándékából Walsin-Esterházyval együtt gyártotta. Az a vád, hogy Henry még Esterházyval is árulást követett el, a szerző nézete szerint meg nem állhat, mert Henry szegény, de fanatikus katona volt, aki nem világosította eszközeit. Ha pénzért követett volna Henry árulást, bizonyára azokat az iratokat szolgáltatná volna ki, amelyekhez legjobban hozzáférhetett, a francia kőművelés titkait, amelyet mint a hirszoigálati iroda tisztje, nagyon jól ismerhetett. Amikor egy titkos ügynök hírül adta, hogy a vezérkari tisztek közt áruló van, Henry elhatározta, hogy megszabadítja a vezérkart az áruló katonatisztól és így értett arra a gondolatra, hogy meghamisítja a Bordereaut és tollba mondta barátjának, Walsin-Esterházyknak. Dreyfus volt kiszemelve áldozatul, akivel már az akadémián nem tudtak rokonszenvenzi iskolatársai és zárkózottsága miatt „kémnek” gunyolták, Henrynek nem vált nehezére megtudni, mily kérdésekkel és okmányokkal foglalkozott azelőtt Dreyfus, de mert nem értett a katonai ügyekhez, azért adta a bordereauknak azt a sajátoszerű fordulatot, mely azóta annyiféle magyarázatot tett lehetővé. Henrynek, ha csakugyan terhelő lett volna ez irat Esterházyra nézve, bizonyára módjában lett volna azt eliskasztania; nem sikerült az el, mert szükség volt rá a Dreyfus ellen emelt vád igazolására. De így elkövetvén az első „hazafias hamisítást”, megcsinálta a Dreyfus-ügyet és később ugyanacsak hazafias szándékából, egyik okmányt a másik után hamisította. A *Petit Bleu* első cikke azzal a kijelentéssel végződik, hogy a bordereaut nem úgy találták a német nagykövetség és a benne felsorolt iratokat egyáltalán nem szolgáltatotta ki senki. Esterházy írta a bordereaut és Henry diktálta, hogy Dreyfust tönkretegy.

Páris, május 3.

A *Figaro* ma nem közöl újabb vallomásokat, de visszatér *Du Paty de Clam* vallomására s fűntartja e vallomás tegnap közölt tartalmát, amelynek néhány pontját szabatosabban írja körül s csak annyit enged meg, hogy legfőkébb a forma nem egészen helyes.

Páris, május 3.

Decrion volt rendőrügynököt, akit árulással vádolnak, ma büntérsaival együtt a vádtanács elé állították.

De Gallifet tábornok a következő levelet intézte a *Journal des Débats* igazgatójához:

Páris, 1899. április 15.

Igazgató ur!

Dreyfust száműzték, Picquart üldözik, Esterházy bujdosni kénytelen, Henry meghalt, *Paty de Clam* haditörvényszék fegyverei! Hát még mindig kevesellik az áldozatokat? Miért követelik a hadsereg telhetetlen ellenségei, hogy kiszolgáltatassuk nekik az összes tiszteket, tábornokokat, ezerszázval mindenkit, aki ebbe az áldatlan *affaire*-be valamiféleképpen belekeveredett? Nem volna-e sokkal okosabb, ha nyeljük ki és egysz. ermsind hazafiasabb dolog, beszűntetni a hadsereg tisztjei ellen ezt a hiábavaló vadaskodást, melyet úgy sem fog tekintetbe venni egyetlen egy bíróság sem. A hadsereg ösmeri a vádak alapját, tudja, hogy az illető tisztek minden tétét a szigorú kötelesség-érzet sugallta. Lehet, hogy tévedtek, de ki van zárva, hogy tudatosan tettek volna rosszat. A kormány, úgy mondák, megígérte választóinak, hogy szigorúan meg fogja fenyeíteni az illetőket. A áltom a kormánynak, — a kötelességet szem előtt tartásával — hogy mondjon le erről a tervéről, mert tulságig vitt szigorral semmiképpen sem fogja meg-rögsíteni az állását. Az ország és a hadsereg közös érdekében tartom kívánatosnak, hogy meghallgassák felszólalásomat. Az, aki a jelen sorokat írja, semmiféleképpen sem vett részt a Dreyfus-ügyben és sokkal jobban szereti Franciaországot, mint azok, akiknek egyedüli törekvésük a hadsereget diskreditálni.

Fogadja igazgató ur őszinte tiszteletem kifejezését, melylyel maradok

Gallifet, tábornok.

HIREK.

Budapest, május 3.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 30-án új előfizetést nyit a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Vaszary Kólos bíbornok, hercegprímás dr. Kohl Medárd pápai prelatus kíséretében ma este Balatonfüredről Budapestre érkezett. — Lukács László pénzügyminiszter Olaszországból és Cseh Ervin horvát miniszter Karlsbadból ma hazakerkeztek a fővárosba. A képviselőház folyosóján a kitűnő egészségben visszatért két minisztert számosan üdvözölték. — Gróf Khuen-Héderváry horvát bán ma hosszabb időre Nustarba utazott. — Gróf Kapuyt bécsi orosz nagykövét és gróf Eulenberg német nagykövét ma Karlsbadba érkeztek.

— A király Gödöllőre. A király ma délben külön udvari vonaton Gödöllőre utazott. Vele ment *Ferenc Ferdinánd* főherceg és gróf Paar Ede főhadsegéd is. A király holnap reggel visszatér a fővárosba, mert tíz órakor általános kihallgatást ad.

— Szilágyi Sándor öröke. A Szilágyi Sándor halálával megüresedett egyetemi könyvtári igazgatóságra a közoktatási minisztérium pályázatot hirdetett, amelyre hó 15-ikén jár le. A díszes állásra, mint értesülünk, sokan pályáznak, köztük egyetemi tanárok, magasrangú miniszteri hivatalnokok és a könyvtár mostani főtitkarságot. A kijelölést az egyetemi tanács e ti meg és előterjesztése alapján a miniszter nevezi ki az új igazgatót, aki a szeptemberben kezdődő új iskolai év elején foglalja el hivatalát.

— A honvédelmi miniszter gyengélkedése. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter bajából már annyira felépült, hogy hivatali működését újból megkezdte. Utókurára azonban a miniszter esténként a Szent-Lukács fürdőbe megy és ott is tölti az éjszakát, hogy már korán reggel tarthasson kurát.

Gróf Nugent iratát. *Zágrábból* jelentik, hogy a bozilyevői kastélyban a hét elején elárvereztek gróf Nugent hagyatékát. Az árverés előtt megjelent a közös hadügyminisztérium képviselője, aki Nugent leveleinek és iratának kiadását kérte, minthogy ezekben a levelekben és iratokban sok államtitok van. A törvényszék teljesítette a minisztérium kívánságát s kiadta az összes leveleket és iratokat.

— Bunsen nagybeteg. Heidelbergből jelentik, hogy Bunsen Róbert Vilmos, a híres kémikus, aki tíz eszendő óta visszavonulva él, aggasztóan megbetegedett. Bunsen nyolcvan éves és az orvosok már koránál fogva is aggodnak életéért.

— Egy író emléke. A nemrég elhunyt Boross Mihály kiváló író emlékének megörökítésére Fejérváry hűfői közgyűlésén gróf Zichy Jenő mozgalmat indított és a felállítandó síremlék költsézésére a

magá részéről 200 koronát ajánlott föl. A vármegye lelkesen kapadta föl az indítványt és elhatározta a gyűlés megindítását. Az adományok *Husár* Agoston alispánhoz Székesfehérvárra küldendők.

— **Eugénia császárné betegsége.** *Eugénia* ex-császárné, III. Napoleon özvegye most Cap-Martinban lakik, ahol a megboldogult Erzsébet királyné is szívesen tartózkodott. A minap meglátogatta Viktória királyné, aki az egykor oly szép és büszke császárné helyett egy beteg és roskatag öreg asszonyt talált. *Eugénia* császárné, mint az angol lapok írják, bár hét évvel fiatalabb, mint az angol királynője, egészen össze van törve, ami annál jobban föltűnik rajta, mert valamikor magas, nyulánk természetű volt. Ez a változás a mult év tavasza óta következett be. Folyton növekedő gyengesége miatt alig tud már mozogni s így napról-napra sápadtabb lesz. Csak nagyritkán hagyja el az ágyát; ebédjét is rendszeren az ágyban költi el. Az örvendetes meglepetés, melyet Viktóra királyné váratlan látogatása okozott, kissé föléllénkítette a szenvedő asszonyt.

— **Sándor király tanulmányutra megy.** Sándor király egyéb alkalmatlanság hiányában kocsin megy el az országa nyugati részébe. Olyas szándékai vannak, mint amilyenek hajdanában a mi Mátyás királyunk favágóskodott a kolozsvári bíró udvarán. Megakarja ismerni a viszonyokat. Vele megy Milán király is. Szegény Milán, hogy unatkozik majd ezen a tanulmányuton. Minek az neki? Az utakat pedig ellálik a zsandórok meg a katonák s aki az udvari hintóhoz mer közeledni, azt agyonlövés s a kis király sok ünnepi szónoklatot hall majd — ez is mind nem változott azon, hogy Szerbia szegény, tudatlan s a két király dacára is szörnyen árva ország. S az lesz azután is, ha visszatérnek a belgrádi szállásra a királyok.

— **Csapatsemlé a Vérmezőn.** A király ma reggel 9 órakor szemlét tartott a helyőrség feleit. A szemlének szép verőfényes idő kedvezett s így természet ember rándult át Budára, hogy gyönyörködjen e ritka katonai látványosságban. A Vérmező környékét már korra reggel nagy tömegekben szállotta meg a főváros lakossága.

A csapatok reggel 8 órakor kezdtek vig zenezs mellett felvonulni a Vérmezőre s fél kilenckor már mindegyik a saját helyén volt. A katonaság négy hadosztalban állott föl. Az első oszlopban voltak *Czibulka* altábornaggyal élén a hadapródiškola növendékei, a Ludovika-akadémia gyalog szakasza, az első honvédszázalozred *Major* ezredes parancsnoksága alatt, majd a 3-ik számú bosnyák-ezred, a 69-ik számú gyalozred s a 7-ik műszaki zászlóalj legénysége. A második oszlopban álltak föl báró *Lederer* altábornagy parancsnoksága alatt a 38-ik s 52-ik gyalozrednek *Potivrek* vezérőrnaggyal, azután a 68-ik s 6-ik gyalozrednek legénysége, a 6-ik vartüzérezred 2-ik számú zászlóalja, végre egy kombinált egészségügyi szakasz. A harmadik oszlopban álltak föl *Schneller* őrnaggyal a 10., 11. és 12-ik hadosztályüzérezred s a 4-ik hadtestüzérezred. Végül a negyedik oszlopban gróf *Attems* vezérőrnagy parancsnoksága alatt a Ludovika-Akadémia lovas növendékei, az első honvédszázalozred, a 16-ik cs. és kir. huszárezred, az egyéves lovas önkéntesek, végre a 4-ik szekerész-ezred a megfelelő kocsikkal.

A szolgálaton kívüli lovassági törzs- és főtisztetek teljes díszben fél 9 órakor gyülekeztek a Szent-György-teren, a gyalogsági törzs- és főtiszték pedig ugyanakkor a Vérmező bejáratánál levő órháznál s várták a felsége érkezését. Ezalatt megérkezett *Lobkowitz* Rudolf herceg tábornokszery hadtestparancsnok s a vezénylő tábornoktól átveve a jelentéseket, ő vette át a csapatok vezénylését. Kevéssel 9 óra előtt az ezredkürtös jelt adott, hogy a király kíséretével közeledik, mire a csapatok zenekari rendezettek a *Gotterhaltéra*. A király sötét pej menen állt, mellette lépdel világos sárga menen *Ferenc Ferdinánd* főherceg, trónörökös s azután a kíséret. Amint a király megérkezett, *Lobkowitz* herceg eleje vágatott, jelentést tett s erre megkezdődött a szemle. A király kíséretével végig lovogott az oszlopok előtt, ami közel fél órát vett igénybe, s ennek befejeztével jelt adott az elvonulásra. A csapatok mind a Vérmező északi részére vonultak, s onnan kezdődött a díszmenet. Ő felsége erre a Vérmező közepén foglalt helyet kíséretével s innen nézte végig az elvonulást. A menetet az első honvédszázalozred zenekara nyitotta meg, melyet a hadapródiškola, s a Ludovika Akadémia növendékei követtek, majd az első honvédszázalozred legényei lépdeltek. Utánuk jöttek a 68-asok zenekarral, azután a bosnyákok, a 69-ik ezred, a 38-ik, 6-ik gyalozrednek legényei, a műszaki katonák, az 52-ik gyalozred, a vartüzérek, egészségügyi csapatok. Ezután a bosnyák ezred zenekarának hangjainál a tüzerek léptettek el meglepően példás rendben, majd a 69-ik ezred zenekarának muzsikája mellett a Ludovika-akadémia lovas növendékei, a 16-ik huszárezred, az első honvédszázalozred, a lovas önkéntesek defilíroztak el a király előtt, s a menetet a szekerészek zartak be. Amint a defilé véget ért, a király maga köré gyűjtötte a parancsnokló tábornokokat, ezredparancsnokokat, s észrevételeit közölve velük, megelégedésének adott kifejezést a csapatok magukatartása felett. A király ezután kíséretével az egybegyűlt tömeg lelkesült s folyton tartó éljenzése között fellovogott a varba, a közönség pedig szép rendben elszéledt. A legénység ma finomabb ebédet s bort kapott.

— **A velszi herceg és a pap.** A pap... Micsoda nagy ur az, ha a maga teljes méltóságában megőrzi a tisztességét. A világ fölforgatott már sok mindent, amint systergett, forrott az örületés nagy kazánban, amiben valami végtelen erő kavargatja, de igazán eredményesen, úgy, hogy meg is ártson neki, sohase bántotta a papot... Az szent... Az övé a vallás, ő a jelen profétája s nekünk szegényeknek kell az oltár. Hova jutunk a nélkül. Ha menekülni próbáltunk tőle, hamar visszazaladtunk hozzá, mert ő az örök, az emberileg elérhetetlen. Mi új szentséget, ami állandó és általános legyen, nem tudunk csinálni. Ez emberin és kívül esik s aki a lehetetlenbe akar repülni, abból Ikarus lesz, de nem a mitologiai, hanem modern, nevétséges, szegény, szegény Ikarus, iszonyu eséssel. A nagy nemzetek, a megállapodottak erre sokkal inkább rájöttek, mint a kicsik. A nagyoknál szabad terrénum a templom a kritikára, mert tisztában vannak azzal, hogy a széles viszonyok között nagy keretben elhelyezkedett pap nem csinál kis, lokális politikát, hanem ha a földi dolgok ügyében nyitja ki a száját, akkor is nagy és igazságos marad. Például az anglus. Itt van egy pap, egy *Parken* nevezetű londoni lelkes, aki *Cromwell* háromszázadik születésnapját arra használta föl, hogy a speciális angol dolgokról beszéljen. Nem a szomszéd kerület képviselőjét támadta meg, hanem a velszi herceget. Nagyon leszádta ő fenségét, azt mondta róla, hogy ha a kártya meg a lövészeny az élete, szóval csupa játék, hát mit várhat tőle az angol nemzet, ha egyszer trónra ül. Mert nem a nemzet született arra, hogy trónt adjon a fenséges urnak, hanem ő volna ez idő szerint arra hivatva, hogy megbecsülje a nemzetet. És ezt a tisztelendőt nem zarták be, dehog. Arrafelé nem ez a módja a politikának, mert arafelé ha politizál a pap, hát csak beesületes, világraszóló s az egyház méltóságához illendő politikát csinál. S hogy valami igaz van abban, amit a tisztelendő ur fecseg, azt is meg kell adni...

— **Szell Kálmán üdvözlése.** A külföldi sajtó munkásai körében is örömteljes visszhangot keltett az a gyönyörű beszéd, amelyet *Szell* Kálmán miniszterelnök a hírlapírók nyugdíjintézetének vasárnapi lakomáján mondott. Eltekintve e beszéd oratori szerepségeitől, lelkesebb dítirambja s hírlapírás nemes hivatásának még nem hangzott el államférfiu ajkairól. Poétikus felköszöntője alkalmából a miniszterelnök külföldről is sok üdvözölő táviratot kapott. Mint *bécsi* levelezőnk jelenti, a központi sajtóiroda elnöke a következő telegramot küldte a miniszterelnöknek:

Szell Kálmán miniszterelnök! A nagyméltóságának, Budapestben. Mint a sajtókongresszus elnöke legfőbb köszönetemet batorodom Nagyméltóságának kifejezni azért a szabadlevél méltatását, amelyben Excellenciád a magyar újságírók bankettjén a mi hivatásunkat részesítette. *Singer* Vilmos, a központi sajtóiroda elnöke és a *Neues Wiener Tagblatt* főszerkesztője.

Szell Kálmán miniszterelnök! Ma délbén következő távirati válasz érkezett:

Singer Vilmos urak, mint a központi sajtóiroda elnökének. Fogadja hálás köszönetemet azon szeretetreméltó és lekötözöz szavakért, amelyekkel a sajtó jelentőségéről mondott nyilatkozataimról megemlékezni sziveskedett. *Szell*.

— **Az Újságírók Egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesülete segítő-alapjának igazgatótanácsa ma délután *Hoitsy* Pál elnöklote alatt ülésezett. *Cziklay* Lajos alelnök bejelentette, hogy a közgyűlés határozata értelmében az alapszabályok módosításait meg ebben a hónapban tartandó rendkívüli közgyűlés elé kell terjeszteni és erre való tekintettel az alapszabályok módosítását elkészítette, amelyet az albizottsághoz kér utasítani. Az igazgatótanács az alapszabályok módosítására kiküldi az albizottságot, amelynek tagjai *Cziklay* Lajos alelnökön kívül *Szatmári* Mór főtitkár, dr. *Dióssy* Béla pénztáros, dr. *Fekete* Ignác ügyész és *Bleicher* Miksa. Több segélykölösön és segély iránt beérkezett kérvényt is elintézt az igazgatótanács.

— **A császár fajdkakasai.** Vilmos német császárnak nagy passziója a vadászat. Különösen a fajdkakasok iránt érez nagy vadászai hajlandóságot. De ami minden szegény vadászembernek sikerül, az nem sikerül neki: évek óta les a fajdkakasa, de még egy se került a szeme elé. Nemrégiben megokalta a dolgot és magához citalta a ferdőmestert.

— **Hogy lehet az, hogy én nem látok sohse fajdot? Kihalt?**
— Nem halt ki, felséges uram, de mindig elröplül...

— **Más elől miért nem röpül el?**
Akkor már kitört a keseresűség az erdőmesterből; panaszos hangon mondta:

— **Most már megmondom az igazat, felséges uram.** Van ott fajd elég, hanem ahányszor csak felséged vadászni megy az erdőbe, először annyi rendőr meg detektív kutatja át mérenyleti szempontból a vidéket, hogy minden madár elröplül...

— **Rákóczi hamvainak hazaszállítása.** A II. Rákóczi Ferenc hamvainak hazaszállítása ügyében megindult mozgalom mind szélesebb hullámokat vet. Az egyházi férfiakból és fővárosi tanárokból alakult bizottság elnökségét dr. *Kapossy* József, a Szent István-társulat igazgatója vállalta el. A bizottság elhatározta, hogy mindaddig dolgozik és permanenciában marad, míg e fontos nemzeti ügyben elhatározó lépés nem történik.

— **... alla piccola Margherita.** Az olasz királyi pár szardíniai utazásának halottja van, kis kíváncsi leányka, aki alatt leszakadt az egyik pályaház erkélye, éppen mikor lenn a sineken megindult a cifra udvari vonat. *Margherita* Pani a neve s nem volt egyedül. Vele együtt egy csomó gyerekleány terült el összetört tagokkal a Perronn. Ő azonban az első s talán az egyetlen gyermek azok között, akik az erkélyen voltak, aki életével fizette meg a látványosságot. A gyalozók közt ott van a királyné is, aki korszorúndt a gyermek koporsójára ezzel a fölírással a fehér szalagon: — *La regina Margherita — alla piccola Margherita*.

— **Egy főgimnázium jubileuma.** Az újvidéki kir. katolikus főgimnázium most ünnepi fennállásának huszonöt éves jubileumát. A tanári kar dr. *Platz* Bonifác főigazgató vezetésével alatt délbén *Flatt* főispán, mint a miniszter képviselőjénél tiszteltette. A főigazgató rámutatott beszédében a tanárok hazaifas munkájára, megköszönte és továbbra is kérte a főispán támogatását. A főispán viszont elismeréssel méltatta a tanárok hazaifas működését. A jubileum alkalmából *Újvidék* város középületein és sok magánházon nemzeti színű zászlók lengenek. A mákói, zombori, szabadkai és verébázi gimnáziumok is képviseltették magukat az ünnepélyen. Ma este a diákok a polgárok közreműködésével fényesen sikerült faklyásmenettel rendeztek a tanári kar és a főispán tiszteletére.

— **Ferdinánd fejedelem perli apósát.** A Balkán félsziget ismét szenzációival szolgál. Egy fejedelem — *Ferdinánd*, a bolgár — perli apósát, *Róbert* pármái herceget. (Furcsa, hogy a balkáni szenzációkhoz mindig van köze a törvényszékeknek.) *Róbert* tudniillik beszüntette bizonyos möringos pénzeknek fizetését s ez nagyon érzékenyen érintette *Ferdinánd* zsebét. *Ferdinánd* tehát pert indított *Róbert* ellen. *Ferdinánd* előadja, hogy felesége, *Lujza* halála után *Róbert*, az após, nem fizeti neki többé azt a gombostűpénzt, amely a házassági levélben szerepel. *Róbert* azzal válaszol, hogy igenis nem fizet, mert *Ferdinánd* megszegte ugyanennek a házassági levélnek több pontját azzal, hogy *Boris* herceget ortodox vallásra térítette. *Ferdinánd* élénken tagadja, hogy ez a vallásesere bármily módon is megsérti a házassági szerződést. Ipa és após ennél a pontnál nem tudtak meg egyezésre jutni, tehát a perlekedés barátságos mezejére léptek. A per egyszerre három törvényszék előtt folyik: egy bolgár, egy francia és egy bajor törvényszék előtt. Mozzósítva van az ügyvédek, jogtudósok és tanácsadók egész hadserege, amely a dialektika legnagyobb fegyvereit fogja a *Ferdinánd* kontra *Róbert* ügyben megvillogtatni. A per kimenetelére élénken várnak *Ferdinánd* hitelezői.

— **Kereskedelmi oktatástügyi kongresszus.** A nemzetközi kereskedelmi oktatástügyi kongresszus a napokban kezdődik Velencében, ahol nagy ünnepeket rendeznek a résztvevők tiszteletére. A kongresszusra a magyar kormány képviselői gyanánt dr. *Schack* Béla budapesti kereskedelmi akadémiai tanárt küldte ki, aki a mult évi artwerpeni kongresszuson is hasonló minőségben szerepelt.

— **Házasság.** *Weinfeld* Henrik, a Salzmán és társa-féle magyar vitorlavászón és kendergyári iroda főnöke Budapestról eljegyezte *Szöllösi* Anna kisaszonyt, Szöllösi Gusztáv bérlő leányát Abonyból. A pozsonyi koronázó templomban gróf *Hoyos* Miksa tartalékos huszárhadnagy ma esküdött örök hűséget *Inkey* bárókisaszonynak. Az esketési szertartást gróf *Széchenyi* Miklós esztergomi kanonok végezte.

Vadász Rezső államvasuti hivatalnok a napokban jegyezte el *Keleti* Irén kisaszonyt, dr. *Keleti* Ferenc szolnoki ügyvéd leányát.

Adler Andor, az Adler Anna és társa aradi cég baltája e hó 7-ikén esküszik örök hűséget *Scheinberger* Irén kisaszonynak, *Scheinberger* Mór orsovai kereskedő leányának.

Kassovitz Aron zentai vegyeskereskedő eljegyezte *Brust* Matild kisaszonyt, *Brust* Simon bajai gözmalomtulajdonos leányát.

Szemző (Spitzer) Sándor eljegyezte *Langraf* Fanny kisaszonyt Budapestben.

— **Scharf Mór.** A tiszta-eszlári pár külföldön élő szereplője, *Scharf* Mór, nyilatkozott a halála hírérl. Édesapja leveleire vasárnap válaszolt, megírta aggódó szüleinek, hogy teljesen egészséges. Az öreg *Scharf* most már csak a bióhír első terjesztőjét szeretné látni. Talán bizony azért, hogy csak gyártás fővőre is a halálhíreket, annál tovább ál a fia,

— **Asszonypárhaj.** Két párisi asszony egy kis előleggel szolgálnak nekünk szegény elmaradotaknak a huszadik század végéről. Mert még igen, igen sok viznek le kell folyni a Szajnára, amíg odáig civilizálódik a világ, ahova ez a két dáma már eljutott. Az egyik közülök regényt ír, a másik pedig kuplékat énekel egy nem is igen első rangú orfeumban — és most párbajt vívnak. A dolog története az, hogy Bernaboné asszony regényt írt egy artista kisasszonyról s úgy látszik, hogy nem igen elismerően nyilatkozott róla, mert másnap két hölgy jelent meg nála s provokálta egy Ozal nevezetű sanszonnét nevében, akit a cikk — pardon, a regény — mélyen sért. Bernaboné kijelentette, hogy nem ismeri a kisasszonyt, annál valószínűbb tehát az, hogy nem is akarta sérteni. A szekundánsok azonban nem elégedtek meg ezzel a magyarázattal, hanem feltétlenül fegyveres elégtételt követeltek felük nevében. Végre is tisztelt kollégánk mit tehetett egyebet, szintén megvezetett két urhölgyet, akik majd tovább tárgyalják a dolgot. A párbaj a napokban meglesz — s ami a fődolog és valószínűleg legkövetlenebb oka ennek a lovagias afférnek, Bernaboné drágább adja el ezután a regényeit s kapósabbak lesznek az Ozal kisasszony kupléi. Helyformán megeshetik azonban nemsokára az otthon esendes ölen, hogy a mama előbb megszoptatja a gyerekét, aztán duellálni megy — az ura jó hírnevéért. Szóval ilyen apró dréségek gyakran esnek rajtunk, ha a két párisi dámanak sikerül megcsinálni az asszonyokpárhaj iskoláját.

— **Bawarowski József gróf temetése.** A szencséntől járt Bawarowski József gróf tetemét ma délelőtt szentelték be rákospalotai villájában. Onnan délután behozták a keleti pályaudvarra és este indították utolsó útjára Galiciába, a kotovi családi sírbolt felé. A villa fekete gyászszal bevont és délszaki növényekkel díszített vesztübjében állították fel a ravatalt. Száznál több vízgyertya lángja felelt halvány világosságot a koszorúkkal övezett sárga rézkoporsó üvegfedelére. Az elhunyt arca alig változott, csak a homlok jobboldalán, az orrcsont felett és a jobb szem alatti vértől aláfutott helyek sejtetik a halál okát. A beszentelést rekviem előzte meg, melyen a családot az elhunyt testvérei, gróf Bawarowski Mihály és gróf Piniski Viktor, továbbá dr. Pohorecki Szaniszló, a család jogtanácsosa képviselték. Ott voltak még gróf Nádasdy Tamás és neje, gróf Pejacevich János és neje, Rohonczy Gedeon orsz. képviselő, Szapáry György, Pejacevich Albert, Csekonics Sándor és Pál grófok, báró Pletsger és neje, br. Hublon honvédelezredes, az Apponyi és Szapáry családok néhány tagja, Gömöri Oszkár miniszteri tanácsos. A beszentelés után a magyar királyi operaház férfikara gyászalt énekelt és ezzel a közönség elbucszott halottjától. Gróf Bawarowski Mihály, az elhunyt bátyja, a beszentelés után meghatottan mondott köszönetet az urlovas szövetséget tagjainak és különösen Rohonczy Gedeon országos képviselőnek, kik segítségére voltak a temetés elrendezésében. Kotorban pénteken helyezik örök nyugalomra az algi versenytér halottját.

— **Huszonhét év.** Oronóban, egy kis szardíniai faluban ezélt huszonhét esztendővel élte fogytáig tartó börtönre ítélték egy Pietro Sauna nevű fiatal parasztot. Gyilkosságért kapta a büntetést s lecsukták, bár folyton az ártatlanságát bizonyította. Bizonyíték azonban annyi volt ellene, hogy az ő védekezését számba se vették. S most huszonhét esztendő múlva kiderült ártatlansága. A deli fiatal ember öreg, összetörve került ki a börtönből. De kapott aztán elégtételt szepet, a község tanácsa eléje ment a határig s a polgármester beszédet mondott neki. Valami előkelő kis lány bokkrétát adott az agg feyencnek s fölvirágozott zászlós kocsi-kon vitték az öreget a háza kapujáig. Ott egy öreg asszony várta s szálás nagy férfiak. A felesége és a gyermekei. A piacon a sörbe állított lövészek sortűzet adtak a tiszteletere, aztán adtak neki fényes nagy vacsorát, tósztot, még pénzt is, éppen csak azt a huszonhét esztendőt nem adták neki vissza, amit elvettek tőle. Az elmult.

— **Kanolászdelégesség.** Egy Bokor Sándor Sándor nevű kétes existenciára a múlt hónapban Fővárosi Tanácsadó címen krajeáros ujságot indított, amelyet később *Budapesti Ujság* címen pár napig árusították is. Az ujságvállalathoz felvett két pénz-táronót ötven forint óvadékkal, egy pénzbeszedőt hatvan forint óvadékkal, egy szolgát, akitől kaució-képp háromszáz forintot váltót fogadtot el. Az ujságkiadást néhány nap múlva beszüntette, de az óvadékképp adott pénzt az illetőknek nem adta vissza s ezért kauciókikaszatás címén feljelentették. A rendőrség Bokor Sándort ma letartóztatta.

Protill József csapos, Péter István pénztáros, özvegy Kovács Béláné feliróné, Csuka József pénztáros és Vas Irma pénztárosné, özvegy Gosztonyi Józsefné született Kubin Helén győri születésű vörárné és lársa Hatzinger József győri születésű kocsmáros

ellen a napokban család miatt feljelentést tettek. Ezeket Gosztonyiék különféle üzletekre pénztárosoknak fogadták s tőlük óvadékpénzeket vettek föl. Tegnap önként jelentkezett Gosztonyiné s előadta, hogy a múlt év december havától szerződött Hatzinger Józseffel s ketten csekély pénzértékek korcsmaniálással meg mérésőszületekkel próbálták szerzeséket. Ezek azonban nem váltak be. Kellemetlenségek is voltak alkalmazottaik kauciói miatt, de akkoriban sikerült velük kiegyezniük. A múlt hónap 6-dikán a Szondy-utca 58-ik számú házban hentesüzletet béreltek és három pénztárost és egy felirónót vettek fel. Péter István 400 forint, özvegy Kovács Béláné 160 forint, Csuka Józsefet 140 forint és Vas Irmát 250 forint óvadékkal. Az üzletnek május 2-án kellett volna megnyílnia, de Hatzinger József 30-dikán elment, s azóta nem tért vissza. Valószínű, hogy a pénz — mintegy 1000 forintot elsikkasztva megszökött.

— **Az utolsó koozi.** A szentgyörgyi Hentiszorbor végős maradványaival ma indult el az utolsó szekér a honvédelmi miniszterium épülete elől a hadapród-iskolába. Néhány oszlopprés és alapul szolgáló öntött vasdarab volt az egész rakománya, amelyről senki sem hihette volna, hogy a Hentiszorbor tartozéka. Szét keztek már bontani a szorbor eltávolítása céljából épített fabódét is és alkalmasint ezt sem éri ott a holnap estét.

— **Az önzetlenségért — tizenötezer frank.** Micsoda szédítő úr választ el egymástól akadémiát és akadémiát. Itt van például a mi hozzánk legközelebb álló, a magyar. Ennek a működése rendszeresen csak bosszantó. Vagy semmit se csinál, vagy ami még ennél is rosszabb, rosszul csinálja meg a dolgait. Az öreg urak esendes gyülekezete, ami miatt irodalom, tudomány, művészet akár a feje tetején táncolhat, vagy éhen vesztet. A jeles urak csinálják a maguk kis családi politikáját, még azt is álmosan, nagy körülmenyesen s tartsa föl az újját az, aki legalább egy egészséges ötletről tud, ami ott született meg abban a szép nagy palotában, ahol a Boráros-tér — Akadémia nevezetű villamos vasuti vonalnak az egyik vége van. Ha kissé tuloz ez a penna, azt annak tessék felróni, hogy egyeb akadémiákról csupa szépet, nagyot olvassunk. Azok tényezők a nemzetek életében s — no de minek annyit beszélni. Nem kell bizonyítani azt, hogy nyugat nyugat s nálunk mesterségesen teszik még keletebbé a keletet. A párisi Akadémiának van egy tizenötezer frankos díja, amit annak kell kiadni, aki az elmult esztendő leforgása alatt a legfontosabb önzetlen munkával szolgált a tudomány. A díjat az idén Marchand örnagy kapta meg azért a nagy munkáért, amit Afrikának az Atlanti Óceántól a Vöröstengerig való kikutatásával végzett. Be nem fejezhette, amit elkezdett, mert expedíciója konfliktusba keverte a hazáját Angliával — s visszahívták a feletről. Most az Académie megvizsgálta próbálja egy kis pénzzel és koszorúval. Pedig nem belső ember a párisi akadémiában... Hát ott nincs klikk, nincsenek családi tekintetek? ... Ákkor hát micsoda akadémia?

— **Állatfotográfia.** Száz képnél többet foglal magában az a hatalmas album, amelyet Darányi Ignác földművelésügyi miniszter megbízásából Erdélyi udvari fényképész készített. Mind a száz kép állatfotográfia és így egybegyűjtve Magyarország állattenyésztésének legkiválóbb produktumait mutatja be. Állattenyésztésünk hatalmas föllendülését és nagy sikereit bizonyítják ezek a fotográfia. Ezt a sikert a külfölddel is megösmerteti majd ez a díszes album és nyilvánvalóvá teszi a magyar állattenyésztés versenyképességét. Szerencsés gondolat volt a milleniumi kiállítás alkalmával bemutatott állatok fotográfálása, mert akkoriban állattenyésztésünk legremekbebb példányait láthattuk együtt és ezek a képek tehát a kiállítás egy részének maradandó emléket teszik. De az albumot nemcsak gazdasági szempont-pontból illeti elismerés. Művészi munka az egész album, amely hatalmas lépéssel vitte előre a magyar fényképezést is.

Az album bemutatja az állami telepek legkiválóbb lovait, Magyarország saját hazai marhafajtáit, a meghonosított nyugati szarvasmarhafajtákat, a hazai színes tájfajok kiváló példányait, továbbá néhány bivaly- és fejojuh-példányt. Az albumhoz negyvenelvé magyarító szöveg van csatolva, amelyben le vannak írva a bemutatott állatok, az egyes tenyészetekre vonatkozó adatok. Némelyik állatnak egész család-faja benne van, hol, mikor született valamelyik állat, esetleg honnan és mennyiért vásárolták. A versenylovak élettörténete mellé meg van írva, mennyi díjat nyertek. Ismertetve vannak a mének, kancok, bikák, tehének stb. Bemutatja az album a magánosok tenyésztéseit is, amelyek közül Szűz Kálmán miniszterelnöké a legkiválóbb. Ebből a tenyészetből törzsbikát, két éves és ötnegyed éves üszöt és egy 1889-ben született Nóra nevű tehenet mutat be az album. Ehhez a legutóbbi állathoz a magyarító szöveg azt a sok gazda által irigyelt megjegyzést fűzi: tehozam 5980 liter. A miniszterelnök tenyészállománya ez idő szerint 180 darab.

A pompás kiállítású díszes album aránylag olcsó: negyven forint. Minden könyvkereskedésben, valamint Erdélyi udvari fényképésznél is kapható. Helyénvaló volna, ha az albumot nemcsak nálunk, hanem a külföldön is megillető elismerésben részesítenék. Ez kedvező hatást gyakorolna állattenyésztésünk fejlődésére.

— **Újságírók banketje.** Gáspár Artur hírlapíró tiszteletere abból az alkalomból, hogy az országos vívőversenyen a Koresztessy-díjat és az állami aranyérmel megnyerte, újságíró kollégái e hónap 7-ikén este 8 órakor banketet rendeznek. Akik a banketen résztvenni óhajtanak, a kibocsátott ívet pénteken esti 7 óráig írják alá.

— **Az Aspern vízreboosátása.** Poldából jelentik, hogy az Aspern nevű új cirkáló torpedót ma boosátották vízre. A vízreboosátási ünnep tisztán tengerészeti jellegű volt s az udvartól senki sem vett részt benne.

— **Gyilkosság és öngyilkosság.** Lőcsei tudósítónk táviratozza: Frányi Gyula, aki a lőcsei gyalogezredben mint szakaszvezető szolgált, ma délelőtt elment egy Demeter Rozália nevű rendőri felügyelet alatt álló leány lakására és életveszélyesen öszszeszurta a leányt. Aztán elrohant a kaszárnyába és ott szolgálati fegyverével agyon lötte magát.

— **Jótékony adomány.** A Szabad Lyceum vasárnapi közgyűlésén Beniczkyné Szabza Lenke asszony ötven forintot adott át Hegedűs Sándornénak, a kereskedelmi miniszter nejének a Nagypénteki Református Társaság javára.

— **A pöstyéni fürdőből.** L'Arrange Adolf német színműriő a pöstyéni iszapfürdők használatát végett több heti tartózkodásra ma Pöstyénbe érkezett.

(x) **Legjobb minőségű és szintartó harisnyák** és sportruházatok legnagyobb választékban Heyek Adolfnál IV., Szorvita-tér 8. A vadászúthoz.

(x) **Anyaság.** Bourgnonier, a párisi Salóban kiálltva anyas tárgyu, de a legnagyobb diskrécióval megfestött Maternita képét — a tavaszi tartatból visszautasítván — kiállította a Bem-Petőfi körkép külön termében, hol azt a körkép látogatói mátlól fogva díjtalanul megtekinthetik.

Szenzációs művásárlások.

— Nem igaz. —

Egy teljesen megbizhatatlan barátom ma meg-látogattot, és a következő szavakkal nyomott a markomba egy papirlapot:

— Itt a nap szenzációja.

— Mi az?

— Művásárlások. Egy egész csomó olyan do-log, amiről a közönség nem tud.

Megnéztem a papirlapot, amelyen a következő szöveget találtam:

Legújabb művásárlások.

A tavaszi műtárlaton a következő művek keltek el:

1. Nagy: *Másodvirágás* (42. sz.) Megvette Ugron Gábor.
2. Ujváry: *Vihar után* (44. sz.) Megvette a képviselőház.
3. Szemes: *Kis hamis* (55. sz.) Megvette Molnár apát.
4. Markup: *Enyelgő oroszánok* (114. sz.) Megvették Hock János és Pállik Béla.
5. Benes: *Tempi passati* (127. sz.) Megvette Bánffy Dezső főudvarmester.
6. Chrétien: *Két palack ó és jó bor* (198. sz.) Megvette az Engel borkereskedő cég.
7. Karvaly: *Nem akar szelelni* (238. sz.) Megvette a magyar királyi dohányjövődék igazgatósága.
8. Nadler: *Libák* (577. sz.). Megvette az állami felsőbb leány-iskola.
9. Dettman: *Kacsák* (588. sz.). Megvette az Újságírók Kongresszusa.
10. Spányi: *A gölya* (659. sz.). Megvette Mattasich-Keglevich ur.
11. Meyer: *A béke* (629. sz.). Megvette a képviselőház.
12. Róna: *Savoyai Eugén lovasszobra* (1. sz.) Megvette — Zenta városa.

A jegyzéket, amelynek hitelességéért abszolúte nem vállalhatok felelősséget, ezennel a közönség elé terjesztem.

—o—

Nyiltér.

(Az e rovat alatt közöltéknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

F. évi május hó 1-4-éi

Med. dr. Huszár Miksa

bőr- és külső betegeknek rendel 2-1.

Király-utca 53. sz.

FŐVÁROS.

(*) Az állandó vízvezetési bizottság ma délután ülést tartott, Halmos János polgármester elnöklése mellett. Azzal kapcsolatban, hogy a vízpazarlásnak egyik igen szembeötlő forrása a rosszul elkészített vízvezeték-berendezés, Hieronymi Károly főlvettette azt az eszmét, vajjon nem állíthatna-e a főváros olyan külön műhelyt, a honnan a magánfél kívánataira a hatóságilag alkalmazott felszerelők mennének ki a berendezések elkészítésére. Kajlinger Mihály művezetési igazgató megjegyezte, hogy ilyen hatósági műhely ugyan most is van, de az csakis arra szolgál, hogy a városi épületek vízvezeték-berendezését tartsa rendben. Különbösen már a multkoriban is volt szó arról, hogy a városi műhely magánfelek részére is dolgozhassék, de a közgyűlés ezt a vállalkozók megkérésítésének tartva, határozottan ellenezte. Hieronymi ezzel szemben úgy vélekedik, hogy a vállalkozók érdeke nem kívánhat több figyelmet, mint a nagyközönségé. A bizottság abban állapodott meg, hogy a fölvetett eszmét a vízvezetési szabályrendelettel együttesen fogja tárgyalni.

Bejelentette Kajlinger Mihály vízvezetési igazgató, hogy a szent-endrei szigetéről a pesti partra átvezető vízvezeték alagút már csaknem teljesen készen van, úgy, hogy a sziget felőli részen abban hagyják a tárna furását. A bizottság a jövő héten megtekinti az alagutat.

Mint hogy a vízvezetési igazgató kijelentette, hogy május hónap végén már vizet lehet kapni a szigetről, Halmos János polgármester azt a kívánatát fejezte ki, hogy akkor a mesterséges szűrőket, amelyek olyan rossz hibben állnak, mindenesetre el lehet távolítani. Ez iránt ma a bizottságban némi kételyek merültek föl s abban történt megállapodás, hogy legrövidebb időre addig, amíg a legújabb víz utat elkészül, a mesterséges szűrőket le lehet ugyan kapcsolni, de — az eshetőségekre való tekintettel — leromolni és eltávolítani nem szabad, mert mégis csak jobb, ha a mesterséges szűrők vízzel kevert viz áll rendelkezésre, mintha egyáltalán elégtelen a vízvezeték szolgáltatása.

Bejelentette a vízvezetési igazgató, hogy a további kutak építésére szükséges terület most már — a kisajátítások folytán — teljesen rendelkezésre áll.

(*) A közmunka redukálása. A polgármesternél ma érkekezelt volt, amely a közmunka redukálásáról tanácskozott. A fővárosnak ugyanis nyolcemillió bétszázézer forint értékű közmunkát kellene elvégeztetnie, de csak hat millió függő kölcsönt kapott és ez teszi szükségessé a munka megszorítását. A mai értekezlet, mely zárt volt, konstataha, hogy a munkát csak nagyon kis mértékben lehet megszorítani, de hogy mégis több pénz jusson a munkára, azt indítványozta, a város kérje meg a pénzügyminisztert, hogy adjon halasztást annak az egy millió hatszázézer forintra, a megfizetésére, melyet mint a Károly-kaszárnya vételárának utolsó részletét januárban kellene megfizetnie.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Népszínház. Égtek a csillárok a királyi páholyban, amint a Görög rabszolga előadására felgördült ma a függöny a Népszínházban. A közönség hamar megsejtette, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg látogatását várják és minden szem a kivilágított udvari páholy felé irányult ahol azonban nem mutatkozott senki. A főherceg csakugyan bejelentette látogatását az igazgatóságának, de a magas látogatás elmaradt és a harmadik felvonás közepén megint elsötétült az udvari páholy. De a Görög rabszolga mai előadásának azért mégis megvolt a maga nevezetessége. Heliodorust, Németh József helyett Kovács Mihály játszotta. Pár-buzamot vonni a két komikus közt felesleges volna, de zsevesen elismerjük, hogy a farszót szerepet új gazdája is pompás humorral alakította és pazar ötletein nagyon jól mulatott a közönség. A második felvonásban Csatai Zsófiával való jelenetében nyílt színen is zajosan megtapsolták. Archiast ma Szirmay helyett Kenedics játszotta, diskrét játékával, művészi énekével igazolta tehetségének sokoldalúságát és azt, hogy a Népszínház legérdemesebb tagjai közül való.

** Hírek a Vigzsinházból. A Vigzsinház erre az évadra még egy érdekes ujdonságot készít elő. Ez az ujdonság Hennequinnek Utazás a válás körül (Voyage autour du code) című három felvonásos bohózat, amelynek a párisi Vaudville-zínházban nagy sikere volt. — Az Arany kakas című bohózat a Vigzsinháznak állandó műsordarabja lett, amelynek előadásai estéről-estére telt házak előtt folynak. Az Arany kakas telt házaiban is feltűnő sok a fiatal leány, aki jóízűen mulat a kacagató s a mellett minden sikamlósságtól ment darabon.

** A Budai Színhör főpróbája. Somló Sándor pályanyertes történeti drámájának, a Szombatosoknak, amely megnyitó darabja a Budai Színhörnek, május negyedikén, csütörtökön délelőtti tízenegy órakor tartják meg a főpróbáját. A darab bemutatója pénteken lesz.

** Ábrányiné vendégszereplése Debreceben. Ábrányiné Wein Margit asszony, a Magyar Királyi Opera kiváló művésznője, tegnap kezdte meg három estére terjedő vendégjátékát a Debrecei színházban. Fényes sikerrel énekelte a Cremonai hegedűben Giannina szerepét. Az előkelő közönség nyílt jelenetekben zajos tapsokkal jutalmazta a művésznő énekét s szébbnél-szebb virágokértékekkel árasztotta el. Az opera megkezdése előtt a Bohém-keringt és Carmen dalát énekelte, majd ráadásul magyar dalokat. Frenetikus tapsokkal és éljenzéssel fogadták s háromszor megújraztatták. Holnap Nedda szerepét éneke a Bajazzókban.

** Edmond Rostand. A Cyrano de Bergerac szerzőjéről az utóbbi napokban az a hír járta be a külföldi sajtót, hogy — megőrült. Ezt a hírt Rostand maga megcáfolja. A napokban küldte meg az arcképét, írja a Berliner Börsencourir, Fulda Lajosnak, a Cyrano német fordítójának s a kísérő levelében azt írja, hogy a legjobban érzi magát. Arcképére meg lehetőséget maró gunnyal ezt írta rá: „Je vais admirablement, — malgré les journaux.”

** Berlini kritika Pálmayról. A berlini sajtó a legnagyobb magasztalással ír Pálmay Ilka első fellépéséről a berlini Wintergartenben. Nem tartjuk érdektelennek lenyomatni, amit egyik újság, a Berliner Lokal-Anzeiger ír a magyar divárról:

Pálmay Ilka tegnap jelent meg először a Wintergarten deszkáin, amelynek most a legnagyobb lelkesedéssel ünnepelt hősnője. Mondjuk ki mindeleket: Pálmay olyan szép, olyan friss és olyan daloskedvű, mint amilyen volt, amikor a berliniek legutolsó itlékekor tapsoltak neki. Megőrizte specialitását jó kedvének legpajkosabb tulajdásában, kedves bájában s nemes fatára mutató mozdulataiban s kacagása olyan édesen cseng ki derűs lelkéből, hogy mindenki egész szívvel együtt kaog vele. Énekelje bár a berlinieket üdvözölő dalát, amelyben esküszik, hogy „Berlin neki imponál, — az áll!” egy kacér keringőt, egy angol dalt, vagy Berlinből, Bécsből, Londonból visszatérve magyar hazájába egy csárdás tomboló igézetét mutassa is be, ő a mosolygó kecsesség királynője volt és marad, aminőt az ő művészete másodikat nem ismer. Ennek a benyomásnak felelt meg az elismerés is, amelyvel előadását megköszönték s azok a virágajándékok, amelyekkel elhalmozták.

** A szinpadai rendőr. A wiesbadeni udvari színház intendánsa kreálta ezt a legújabb szerephört. A szinpadai rendőr valóságos, komoly rendőr, hivatalos egyenruhában és — hivatalos észjárással; kötelessége: rendet tartani a szinpadon, a kulisszák mögött, hogy senki se beszélgessen nagy hangon, senki se csapkodja az ajtókat stb. Az illető wiesbadeni rendőr azonban úgy látszik nagyon is buzgógn felelt meg hitvátságának, mert alig néhány nappal kinevezetése után már sűrűn érkeztek ellene a panaszok. A leg súlyosabb vád az volt, hogy nem engedett egy szinészt a szinpadra, dacára az elhangzott végszónak, mert nem ösmerte az arát, és idegeneknek a szinpadra lépni tilos! A dologból botrány lett; és az okvetetlenkedő rendőrt elosapták a hivatalától, de — helyettesítettek egy másikkal. A weimari udvari színháznál, mint a Frkf. Ztg. írja, ennek következtében sztrájk van készülében. Úgy látszik, hogy a rendőrség a szinpadon is épp oly irányban befolyásolja a rendet, mint lent az utcan.

** A betiltott Takácsok. A bécsi színészek, mint erről több ízben megemlékeztünk, a Takácsoknak egy nemet előadását terveztek a pozsonyi színházban. Mint egy bécsi újságban olvassuk, a belügyminiszter egy Pozsony városa tanácsához intézett átiratban betiltotta a május tizenhetedikére tervezett előadást.

** Tilos a bemenet! Merkl Adolf kollégánk Tilos a bemenet című énekes bohózatának a bemutató előadását a Magyar Színház igazgatósága az ószre halasztotta. A halasztás az előrehaladt szezonra való tekintettel, a szerző óhajására történt.

** Joli Sport. Ez a címe egy új énekes francia bohózatnak, amelynek a párisi Déjazet-színházban nagy sikere volt. A darab szerzői Dehère, Froyez, akik új emberek a szinpadon.

** Premér a vidéken. Deák Péter előnyösen ismert szinigazgató jól szervezett szintársulattal Zentán működik a közönség nagy pártolása mellett. A társulat kiválóbb tagjai: Pálffy Nina, Lónyay Pirokka, Murányi Juliska, Dulich Mariska, Deák Péter, Palágyi Lajos, Gyárfás Ödön. Április 29-én a nemzeti szövetség rendezett sikerült színházi estélyt a társulat közreműködésével, mely alkalommal helyi szerzők, Kabos Ármin és Novoszel János hírlapírók Szobor című s a Dugonics-pályázaton megdícsért egyfelvonásos vigjátékát adták elő. A vigjátéknak tőrül-metszett vidéki alakjai állandóan derűlségre hangolták a szép számú, előkelő közönséget. A darabnak szép sikere volt; taps, kihívás volt bőven s a szerzőket koszorúval lepték meg tisztelőik. A sikerült előadást rezgőleg tartó tánc követte.

** Gyermekhangverseny. Balassa Jenő, a Vigzsinház tagja, aki Basa bécsi néven nagy népszerűségnek örvend a gyermekvilág előtt, holnap (csütörtökön) pompás kis koncertet rendez a Telefon Hírmondó gyermek hallgatói számára. A hangversenyben a rendező Basa bécsi mellett, aki szébbnél-szebb mesékkel mulatolja a hallgatókat, ének- és zenészművek előadásával közreműködnek: König René, Vidor Laura, Nánády Géza, Várdy Sándor, Vasváry Sándor. Kezdeté délután 5 órakor lesz. — Este az Operaházból a Daneczky Sarolta vendégfellépőtől szinrekerülő Ördög Róbert előadását és utána a rendes cigányzenét közvetíti a Hírmondó.

MŰVÉSZET.

□ Magyar művészek Oroszországban. Nagyjelentőségű művészeti esemény készül Oroszországban: magyar és osztrák művészeknek műtárlata. Ezzel nemcsak erkölcsi sikere öregedik a mi művészetünknek, hanem egyuttal új és gazdag piac nyílik meg főtünk és szobrászainknak. Az eszmét néhány héttel azelőtt Dr. Ambrovoics Dezső, a Képzőművészeti Társulat titkára pendítette meg lapjában, a Műcsarnokban s az eszme most ime valóságra vált. A Képzőművészeti Társulat ugyanis a következő átiratot kapta Wlassics minisztertől:

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulatnak.

A közös külügyi miniszter urnak az Orosz Művészeti Egyesület által Pétervárt és Moszkvában tervezett osztrák és magyar képzőművészeti és iparművészeti kiállítás létrehozása ügyében kelt átiratát mellékleteivel együtt visszakérőleg ide mellékeltem a Képzőművészeti Társulatnak ezennel leküldöm.

Az Orosz Képzőművészeti Egyesület az osztrák és magyar műtermékeket a folyó év november és december hónapokban kívánja az említett két központban kiállítani.

Az orosz művészeti egyesület kéri az érdeklőkörök figyelmének fölbresztését és óhajátja, hogy úgy az osztrák, mint a magyar műtárgyak Bécsben gyűjtessenek össze s erre nézve egy megfelelő helyiséget kér, valamint személyzetet a tárgyak rendezésére. A csomagolási és szállítási költségeket az Orosz Egyesület teljesen magára vállalja arra az esetre is, ha a tárgyakat Oroszországból a párisi világkiállításra kellene is szállítani.

Midőn erről a Képzőművészeti Társulatot értesitem, nem kétem, hogy fölismeri a tervezett kiállításnak nagy fontosságát és hogy egész erejével és befolyásával törekedni fog e kiállítás létrehozására és a hazai művészet legfontosabb érdekeit érintő sikerének biztosítására.

Tekintve azonban, hogy a tervezett kiállítás kiterjeszkedni kíván az iparművészetre is, tekintve továbbá, hogy a párisi nemzetközi kiállításnak közvetlen küszöbén, befolyással lehet a párisi kiállítás előkészítő munkálataira is, különösen pedig a Képzőművészeti Társulat folyó évi őszi tárlatára, mely főképpen a párisi szépművészeti kiállításra készült műtárgyak bemutatására lenne hivata: fölkérem a Képzőművészeti Társulatot, hogy e kettős szempontnak megfelelőleg sziveskedjék tárgyalásba bocsátkozni egyrészt az orosz iparművészeti társulattal, másrészt pedig a párisi kiállítás magyar kormánybiztosságával s a tárgyalások eredménye alapján legyen szives és pedig a lehető legsürgősebben soron kívül jelentést tenni hozzám az Oroszországban rendezendő kiállítás módozatairól, összeállítandó anyagáról, rendezéséről s egy szóval mindarról, mely a főnnyforgó viszonyok közt a legszebb és legeredményesebb megoldását képezheti ennek az ügynek s mely alapul szolgálhat nekem a külügyminiszter ur által várt válasznak mielőbbi megadására.

Sziveskedjék nyilatkozni arra az óhajára nézve is, hogy a kiállítás anyaga magyar részről is Bécsben gyűjtessék össze, valamint arra nézve is, hogy a magyar képzőművészet és iparművészet termékeinek teljesen különálló föltüntetése mily eljárás lenne kövendő.

A részletkérdések tisztázása szempontjából sziveskedjék az Orosz Művészeti Egyesülettel is közvetlen érintkezést tartani fenn, hogy a tárgyalásoknak ily szempontokból való egyetértő eredményei is hozzájárulhassanak fűntemlített válaszómban kifejezendő álláspontra minden irányban megnyugtató világosságához.

Szives jelentését minden vonatkozásban tisztázott adatok alapján mielőbb elvárom.

Budapestben, 1899. április hó 21-én.

Wlassics.

A miniszteri leiratban idézett mellékletek közül az egyik a cs. és kir. külügyminisztérium — a másik pedig a pétervári osztrák és magyar nagykövet kísérő levele, amelylyel a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez átteszi Eugénia oldenburgi hercegnőnek, a tervezett kiállítás védnöknőjének levelét, amelyben a hercegnő a kiállításban való részvétel támogatására a pétervári nagykövet útján, ugy a magyar, mint az osztrák kormányt a legmelegebben fölkéri.

A pétervári nagykövet, hosszabb kísérő le-
velében, az ugyancsak Péterváron és Moszkvá-
ban angol és francia művészek műveiből rendezett
kiállítások nagy sikerére hivatkozva, a legmele-
gben figyelmébe ajánlja kormányunknak a vál-
lakozás támogatását és kiállítás helyezését, hogy
Lobko, a círi pár védnöksége alatt álló Orosz
Művészeti Egyesület titkára ez év június havában
személyesen is eljön Budapestre, hogy a kiállítás
előkészítése iránt az illetékes körökkel közvetle-
nül érintkezésbe lépjen.

Erzsébet királyné arcképe. Egyszerre négy
arcképe készült most Erzsébet királyasszonynak,
háromat közülük a király rendelt meg, egyet a ma-
gyar kormány. A három arcképpel a király azt a
három udvarhölgyet akarja kitüntetni, akik a leg-
utóbbi időben hű kísérői voltak a boldogult király-
asszonynak. Mind a négy arcképet magyar művészek
készítették. Az első, amelyet Festetics grófné fog kapni,
már kész, Horovitz Lipót festette s most ki van
állítva a bécsi Künstlerhausban. A másik Ferenczy
Ida számára készül, ezt Benczur Gyula festi az ő
budapesti műtermében. A harmadikat Koppay József
készíti, ez is életnagyságu s mint a többi is, gyász-
ruhában mutatja a boldogult nagyszonnyát. A király
valamennyi képpel nagyon meg volt elégedve. A
negyedik képet, amelyet a Szépművészeti Múzeum szá-
mára rendelt meg a magyar kormány, László Fülöp
festi Bécsben.

Negyedmillió bírság egy szoborért. Meg-
írta egyszer, hogy Turin városa pörbe fogta Pietro
Costa szobrászt s nem kevesebb, mint negyedmillió
lira kártérítést követelt tőle azért, amiért a szobrász
a nála megrendelt Viktor Emánuel-szobrot nem ké-
szítette el idején. A bír sorsa tegnap dőlt el. Turin
város a nyertes fél, Costa pedig kénytelen a város
pénztárába 245,000 lírát fizetni. A városi tanács már
lefoglaltatta a szobrász vagyonát, amelyből bőven
kifutja a büntetéspénz, mert Costa igen gazdag em-
ber. Annyi bizonyos, hogy ily kemény bírsággal
nég nem sujtottak szobrászt.

Párisi szalon. Tegnap nyílt meg a párisi
szalon, amely ezúttal egy földel alatt egyesíti mind
a két művészársaság tárlatát. A kiállításbaa 7859 mű-
tárgy van, köztük 3525 festmény. A legérdekesebb
művek Rodin egy arcképszoobra, Falguiere Balzaca,
Jean Paul Laurens négy mennyezetképe. A kiállított
tárgyak szokatlan nagy száma nagyon megnehezíti
az áttekintést. A kiállítás mintegy hetedrészét mu-
tatja be az évi párisi műtermelésnek, amely ilyen-
formán mintegy 50,000-re tehető. Rengeteg tulproduk-
ció, amelynek még a kiállításra került legjava sem
valami nagyon kiváló.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Vergődés című új verskötetere hirdert előfize-
tést Luby Sándor, az országzszerző ösmert kiváló
költő. Az előfizetési ár fűzött példányért 1 forint,
diszpeldányért 2 forint. A pénz a szerző nevére (VI.
Eötvös-utca 23. B.) küldendő.

Az Akadémia nagyhete.

Budapest, május 3.

A Magyar Tudományos Akadémia ma délután
összes ülést tartott báró Eötvös Lóránd elnöklésével.
A mai ülésen bontották ki a pályanyertes munkák
jelölés leveleit és egyuttal megállapították a vasár-
napi nagygyűlés programját.

Az egyes osztályok pályázati jelentéseiről már
tegnap megemlékeztünk. E jelentésekhez a mai ülés-
ről a következőket fűzzük hozzá:

I. osztály. A Bulvoszky-jutalomra 16 munka ér-
kezett. A jutalmat nem adják ki. A Nádasdy-jutalomra
31 elbeszélő költemény érkezett. A bíráló-bizottság ki-
emeli a Szilárdy és Hojmasi című pályamunkát jelszó-
tulajdonságai, a verselés készsége és sok sikerült
része miatt. Ennél is jobbnak tartják a bírálók a
Don Quijote című költeményt, de a jutalomra ezt sem
tartják érdemesnek. Az összes ülés természetesen
hozzájárult a javaslatokhoz. A Sámuel-aját — mint már
jeleztük — Gombocz Zoltánnak itéli oda az Akadémia.

II. osztály. Fáy-jutalom: Az Akadémia Thallóczy
Lajost bizza meg a Magyar nemzet története 1301-től
I. Mátyásig című munka megírásával. A mű 1910-ben
lesz kész. A Bük László-jutalomra nem érkezvén

pályamű, az Akadémia dr. Komáromy Andrászt bizza
meg Erdély történetének megírásával a nemzeti fejed-
lemség idejében. A Kanizsai és Péczely-jutalmak pályá-
zatai meddőkk maradtak.

III. osztály. Viták-jutalom: A kagylós rákok
monografája. A jutalmat a Natura indiaia confirmat
jeligéjű műnek ítéltek oda, melynek szerzője: Daday
Jenő, egyet. tanár. — Lévy-jutalom: Erdőségeink
értéke stb. Egy pályamű érkezett, de a jutalmat nem
adják ki.

Az egyetemi hallgatók részére kitűzött jutalmakat
az idén a következők kapják: A budapesti egyetemen:
Suhajda Lajos (a nyelvtörténeti szótár), Madzsar
Imre (Monumenta Historiae Hungaricae); a kolozsvári
egyetemen: Szodolny Gyula (Nyelvtört. Szótár), Szabó
Márton (Monumenta Hist. Hung.); a zágrábi egyete-
men: Sufflay Milán (Mon. Hist. Hung.)

Az összes ülés megállapította ezután a vasár-
napi diszülés programját, mely a következő:

1. Elnöki megnyitó beszéd, báró Eötvös
Lóránd akadémiai elnöktől.

2. Jelentés az Akadémia 1898. évi munká-
ságáról, Szily Kálmán főtitkártól.

3. Brassai Sámuel tiszteletbeli tag emlékezte,
Concha Győző levelező tagtól.

4. Az olasz keramika remekművei a renaiss-
sance korában, Wartha Vince rendes tagtól.

Ma kellett volna határozni az összes ülésnek
Zichy Antal arcképe dolgában is, de minthogy a sza-
vazásra jogosított (tisztelési és rendes) tagok nem
jelentek meg határozatképes számban, ez kérdésben
pénztekre maradt a döntés.

EGYESÜLETEK.

(A budapesti kereskedelmi és iparkamarában)
ma délután Láncezy Leó elnökle mellett értekezlet
volt, amelyen a Duna és Odera közt létesítendő ósa-
torna kérdését vitatták meg. Az élénk vitában Bamberger
Béla, Sándor Pal, Pollak József, Tolnay Lajos, Weiss
Berthold, György Endre, Klein József, Burcharth-Béla-
váry Konrád, valamint Láncezy Leó elnök vettek részt.
A teljes ülés elő május 9-én tárgyalja a csatorna
kérdését.

(A Tabitha-nőgyűlés) ma tartotta évi rendes
közgyűlését, öv. Haberern Jonathánné elnökle
alatt. Az elnöki megnyitó után, amelyből kiténik,
hogy az egyesület a múlt évben is sok játékonyságot
gyakorolt a szegényekért szemben, a titkári jelentés
következőt, amelyet Juresidk Janka terjesztett elő.
A jelentés megemlékezik Erzsébet királyné el-
hunytáról.

VIDÉK.

(Krassó-Szörény vármegye) mai tavaszi
közgyűlése, táviratozza lugosi levelezőnk, rendkívüli
érdeklődés mellett ment végbe. Bredicean román
ügyvéd hevesen kifakadt a kormány telepítési poli-
tikája ellen, mely oda irányul, hogy az országot in-
ficiálja és a román népet tönkre tegye. Szende Béla
orsz. képviselő az ellenkezőről győzte meg a gyűlést,
amennyiben azt bizonyította, hogy a kormány a román
nemzetiségnek is engedélyez telepítvényi
földeket.

Szél miniszterelnök leiratára azt az indítványt
tették, hogy a vármegye üdvözöl feliratot intézzen a
kormányhoz. Patyánszky Elek, a most feloszlott dél-
vidéki nemzeti párt elnöke azzal támogatja az indít-
ványt, hogy Szél Kálmán programjának varázsha-
tása nemcsak a parlamentben, hanem az ország leg-
végső határáig érezhető volt.

Bredicean ügyvéd, a románok vezetője kifejti,
hogy az új kormányba nem helyeznek bizalmat, mert
az a látszat, hogy a régi nemzetiségi politikát foly-
tatni akarja, de azért sem üdvözölheti a kormányt,
mert a szöszékpaparagrafust hirdeti.

Muntean oláh ügyvéd helyesli a Szél-kormány
üdvözölését, mire a közgyűlés óriási lelkesedéssel el-
fogadta az indítványt.

Ezután megejtették a megyei választásokat.
Alispánná Fialka Károly orsovai főszolgabíró, főszolga-
bírákká Reitter Rezsőt, id. Bíró Bélát, ifj. Bíró Bé-
lát, a megüresedett megyei főjegyzői állásra egy-
hangulag Issekutz Aurél teregovai főszolgabíróvá vá-
lasztották meg.

Az oláhok kijelentették, hogy a megyei válasz-
tásoknál is passzív maradtak.

(Kinevesés.) Szepesmegye főispánja — mint
lócei tudósítók táviratozza — kinevezte Thurzó
Miksa alkaptányt Szepesváraja rendőrkapitányává.

(Sátoralja-Ujhely.) Zemplénmegye közönsége
örömmel értesült arról, hogy a belügyminiszter
jóváhagyta Sátoralja-Ujhely város közgyűlésének azt
a határozatát, amely a derek magyar várost ren-
dezett tanácsú városá kívánja átalakítani. Különösen
Sátoralja-Ujhely intelligens közönségének óhajta
volt e nagyjelentőségű átalakulás, amelytől joggal
várja városuk olyan fejlődését, hogy méltó központja
legyen nemcsak Zemplén vármegyének, de az ország
egész északkeleti részének, ahol nagy hivatás
vár reá a magyarosodás és a nemzeti kultúra szol-
gálatában.

SPORT.

Ifjúsági torna-ünnepély. A V. kerületi
állami főreáliskola május 7-én (vasárnap) rendezendő
nagy tornaversenyére az intéző körök meghívták
Wlassics Gyula minisztert és Zsilinszky államtitkárt
is. A számos versenyről álló programnak egy
kiemelkedő pontja a többek közt a Hymnus és
Tornász-induló elnevelése, melyet az intéző közel
400 tanulóval álló hatalmas énekkara fog előadni. A
verseny és csapatornázás után a középiskolák tanulói
által gyakorolt összes játékokat bemutatják, köztük
a football is, amelyet az intéző VII. és VIII. osz-
tályu tanulói fognak játszani.

Pozsonyi versenyek. Mozgalmas napra virrad
holnap a koronázó város, melynek erengau-verseny-
terén a hét hátralevő napjain tartják az idei négy
napos meetinget. A meeting tulajdonképpen két rész-
ből áll, mert első két napját, a holnapit és holnap-
utánit az urlovasok szövetkezete rendezi, pénteken
és szombaton pedig a katonai verseny-egylet lesz ura
a pompás pályának. A meeting legnagyobb eseménye,
a Pozsonyi nagy akadályverseny holnap kerül döntésre.
Huszonkét ló indulhat a 8000 koronás díjért s
ezek közül már Pozsonyban is van vagy 12
s így előreláthatólag nagy mezőny lesz együtt
a startnál. A benevezettek közül mi Conjurort, a Mil-
lenniumi nagy akadályverseny győztesét, melynek
Kreuzbrück főhadnagy lesz a lovasa, Hableányi és
Csehit tartjuk legméltozobbnak arra, hogy nevüket
az erengauai versenyter márványtábláján megörö-
kítsék.

Az egyes futamokra tippeink ezek:

— Első nap. —

I. Morgó II.—Mesébe való.

II. Kántor—Ohó.

III. Toll—Steuermann—Futár.

IV. Toll—Millesteura.

V. Conjuror—Hableány—Csehit.

VI. Mesébe való—Abszi.

— Második nap. —

I. Morgó II.—Geist istálló

II. Uffalu—Jour fix

III. Gallitrac—Toll—Erbrins

IV. Longchamps—Ex offo

V. Belle Hellene—Futár—Pietyka II.

VI. Ivonne—Ohó.

A beszélő újság a pozsonyi löversenyek-
ről. Holnap, (csütörtökön) futják le Pozsonyban a Nagy po-
zsonyi akadályversenyt. Ennek, valamint a többi futamnak az
eredményéről a Telefon Hírmondó már esti kiadásában részle-
tes tudósítást olvastat fel.

Bécsi futtatások.

— Tizedik nap. —

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Bécs, május 3.

Kis közönség, kellemes tavaszi idő és elég ér-
dektelen versenyek, ez volt az áprilisi meeting mai
utolsó napjának szignaturája. Szinte jó, hogy véget
ért a meeting, mert ha még egy hétig tart, alig lett
volna már a versenyintézőség, tulajdonosokon és
trainereken kívül más a versenyterén.

A futamokban, az egy Kétéves nyeretlenség ver-
senyét kivéve, csupa kis mezőny indult, ebben pedig
olyan nagy favorit volt Royal Flush, hogy a totali-
zátor, bár tizenkét ló vett részt a versenyben, csak
kétszeres osztalékot fizetett. A nap legnagyobb megle-
petése Árvál II győzelme volt a Kétévesek eladó-
versenyében, amely a budapesti közönségre annál
nagyobb meglepetés, mert ennek a lónak a neve

LODEN	Iskola-öltöny	8.50
LODEN	Fiu-mencsikoff	7.—
LODEN	Férfi-köpeny	12.—
LODEN	Kocsis-köpeny	10.—
LODEN	Havelok	8.—
LODEN	Rövid kabát	8.—
LODEN	Vadász-öltöny	16.—
LODEN	Turista-öltöny	14.—

LODEN	Sacco vattával bélelve	8.—
LODEN	Szörme-sacco	10.—
LODEN	Vadász-sacco	9.—
LODEN	Vadász-bunda	18.—
LODEN	Kocsis-bunda	20.—
LODEN	Utazó-bunda	35.—
LODEN	Szörme-mencsikoff	40.—
LODEN	Gazdasági bunda	16.—

RENDELJENEK CSAK

a „TIROLI“-nál
JUSTITZ LEOPOLD
speciálista loden-öltönyökben
Bécs, IX., Währingerstrasse 48.
Mintákat és képes árjegyzékeket ingyen
és bérmentve.

csodálatos módon minden ideérkezett nevezési listából hiányzott s így a közönség nem is vehette kombinációba *Ferdinand* győztes lovát fogadásainál, ami azt hiszik, sok kellemelenséget szerez a fővárosi fogadási irodáknak.

A versenyek részletes eredménye a következő:
I. **Duna-verseny.** Díj 3000 korona. Távozás 1200 méter. **Mr. Green Sarkantyúja** (Gilchrist) első, Dréher A. Billintze (Smith) második, báró Springer G. Jane Eyreje (Hyams) harmadik, azután Dominik. Bírói ítélet: Biztosan 3 hoszzsal első, két és fél hoszzsal harmadik. Totalizátor: 5 : 7. Helyrefogadások: I. 25 : 35. II. 25 : 60.

II. **Kétéves nyeretlenek versenye.** Díj 3000 korona. Távozás 1000 méter. Pécby A. **Royal Fluthja** (Sharpe) első, Schossberger L. Kariája (Griffits) második, lov. Wiener-Wellen Imsiluja (Barker) harmadik, azután Roma, Avar II., Gezantk, Winifred, Patvarista, Flottwell, Suada, Façon, The black Prince. Bírói ítélet: Igen könnyen 5 hoszzsal első, 4 hoszzsal harmadik, 1 és fél hoszzsal negyedik. Totalizátor: 5 : 10. Helyrefogadások: I. 25 : 32. II. 25 : 40. III. 25 : 97.

III. **Kinösem-handlop.** Díj 5000 korona. Távozás 2400 méter. Egyedi A. **Káplárja** (Rambold) első, gróf Esterházy M. Moringja (Clemensin) második, Mr. Siltón A. tempója (Sands) harmadik, azután Bátor, Wedding, Duna. — Bírói ítélet: egy hoszzsal első, hat hoszzsal 3-dik. Totalizátor: 5 : 17, helyrefogadások: I. 25 : 42, II. 25 : 40.

IV. **Kétévesek eladó versenye.** Díj 2000 korona. Távozás 1000 méter. **Ferdinandy B. Artatlan II.-je** (Hesp) első, gróf Sternberg A. Carmaja (Barker) második, br. Wiener Welten Isadijeje (Marob) harmadik, azután Finom, Jambe légere, Násznagy, Golden Lock, Emmy, Ida, Legalite, Krone. Bírói ítélet: Könnyen 2 hoszzsal első, 3 hoszzsal 3-dik, 1/2 hoszzsal negyedik. Totalizátor: 5 : 67, helyrefogadások: I. 25 : 101, II. 25 : 63, III. 25 : 101.

V. **Beaten-handicap.** Díj 2000 korona. Távozás 1600 méter. Gróf Esterházy M. **Francja Mutója** (Milne) első, Capt. Gaston The Winnigse (Gilchrist) második, Mr. Redgray Illusionja (Slack) harmadik. Azután: Tick-Taek, Vigée, Wahrscheinlich, Felénk, Banda, Duca. — Bírói ítélet: Igen könnyen 2 hoszzsal első, 1/2 hoszzsal harmadik. Totalizátor: 5 : 87. Helyrefogadások: I. 25 : 151, II. 25 : 80, III. 25 : 278.

VI. **Eladó-verseny.** Díj 2000 korona. Távozás 1800 méter. **Wahrmann R. Intruderje** (Wilton) első, Mr. Green Brabantineje (Gilchrist) és gróf Sternberg Dilemmája (Barker) holtversenyben második, azután Nerissa, Poroszló, Dráva, Ulima, Bambula. — Bírói ítélet: Biztosan 2 hoszzsal első, holtverseny. Totalizátor: 5 : 78. Helyrefogadások: I. 25 : 85, II. 25 : 70 és III. 25 : 126.

VII. **Agagátverseny.** Díj 4000 korona. Távozás 3200 méter. **Schindler L. Margoszja** (Salter) első, Mr. Trial Stuerjeje (Williamson) második, Ottó főherceg Trialja (Knawa) harmadik. Trial elbukott. — Bírói ítélet: Igen könnyen 10 hoszzsal első. Totalizátor: 5 : 19.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Börtönügyi irodalmi pályázat.** A váci országos fegyintézet igazgatósága az igazságügyminisztériumtól kapott felhatalmazás alapján még az 1897. évben 600 korona pályadíjat tűzött ki szakbeli értekezésre. Bérczett 4 pályamű, amelyek közül az igazságügyminisztérium a 600 korona pályadíjat a *Mehr Licht* jelíggel ellátott műnek ítélte oda, míg a *Mi dolgunk a világon* stb. jelíggűt dícséretre méltatta. A pályanyertes mű szerzője *Balkay István* váci országos fegyintézet igazgató, aki a legutóbbi pályázatban is elnyerte a díjat. A megdícsért mű szerzője pedig *Uhlárik Albin* szamosújvári országos fegyintézet igazgató, a börtönügyi irodalomnak szintén buzgó munkása.

§§ **Egy biztosítási bűnpör vége.** Annak idején nagy föltűnést keltett az a bűnvádi feljelentés, amelyet több külföldi biztosító társaság tett *Fodor Zsigmond* nyiregyházi lakos ellen, azzal vádolva őt, hogy 100.000 forintra biztosította haldokló edesanyját azzal a csalárd szándékkal, hogy a biztosító társulatokat megkárosítsa. A feljelentés elmondta, hogy *Fodor* elhalgatta az anyja betegségét, s az orvosokkal hamis bizonyítványokat állított ki. A nyiregyházi törvényszék védt alá is helyezte *Fodort* az orvosokkal együtt s a végtárgyalás nagy érdeklődés mellett folyt le. A három napig tartott végtárgyalás azonban úgy *Fodor* Zsigmondnak, mint dr. *Kiss Jenő* és dr. *Harsányi Károly* orvosoknak felmentésével végződött. Ugyanígy ítélte utóbb a tábla is, s ma délelőtti a Kuria, amely *Sebestyén Mihály* bíró előadása mellett megerősítette a két alsóbíróság felmentő ítéletét.

§§ **Tűzes vas az iskolában.** Két rákospalotai földmives, *Lenoszrády Sándor* és *Dudás András* nagy vádat emelt *Laszp János* tanító ellen. Feljelentették őt az egyházi hatóságoknál, hogy irtózatossá kegyetlenséggel kinozza a növendékeit, tűzes vassal megy nekik, ha nem tudják a leckéjüket. A megejtett vizsgálat *Laszpra* néve kedvezőtlenül ütött ki, s a tanítót nyomban el is csapták, a pestvidéki törvényszék pedig súlyos testi sértésért vád alá helyezte. A vég-

tárgyaláson felolvasták az igazságügyi orvosi tanács véleményét a kis *Szenogrady József* nyakán levő hegedésre vonatkozólag. A tanács nem adott pozitív választ. Arra a kérdésre, vajjon a seb égéstől származik-e, azt feleli, hogy lehet égéstől származó is, de az sincs kizárva, hogy karbunkuluszok a nyoma. A törvényszék azonban beigazolta a vádatokat, s *Laszpot* súlyos testi sértésért két hónapi fogházra és husz forint pénzbüntetésre ítélte. Az elítélt tanító az ítélet ellen felebbezett, s az ítéletábla ma *Burg Lajos* bíró előadása mellett megváltoztatta az elsőbíróság ítéletét s *Laszp Jánost* az ellene emelt vád alól fölmentette. A tábla ugyanis nem találta elég pozitív bizonyítékokat, amely a vádbeli cselekményt minden kétséget kizárólag beigazolná.

Az agent provocateur.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 3.

A rendőrség politikai osztályának — így nevezik hivatalosan a detektiv-kart — bizonyos misztikus tekintélye van a közönség előtt. Innen van, hogy ügyes csalók oly gyakran használnák föl a titkos rendőr címét gazdasági elkövetésére. Ez volt a módszer *Lázár Vilmos* rajzolójának is, aki hiszékeny embereknek közvetítésre ajánlotta fel szolgálatait és kicsalt tőlük kisebb-nagyobb összegeket. Legutóbb nyire iatmérési engedélyk szerzésére vállalkozott és egyik kilensétől például oly címen eszt ki pénzt, hogy egy miniszteri titkár kell vele megvesztegetnie. Természetes, hogy akiket ilyen módon csapott be, nem igen mertek panasza menni, mert maguk is félték a kalamitásoktól. Hat csalási és egy zugírásati eset miatt vonta ma felelősségre a büntető törvényszék *Tóth Ernő* einöklete alatt *Lázárt*, aki ellen még azt a vádat is emelték, hogy szemérmesítő rajzokat készített és terjesztett az újszakai kávéházak mulató közönsége közt. Ez az üzlet különben igen jól mehetett, amit abból lehet sejtteni, hogy *Lázár* a 6. gyalogezred irodájában két katona által a könyomó gépen százával sokszorosította rajzait. Egyszer aztán *Szaszták Gusztáv* detektiv rajtakapta egy kávéházban, ahol *Lázár* éppen a detektivet készült megkínálni egy-két pikáns rajzokkal.

A mai tárgyalás, melyre a rendőrség számos tisztivelője, köztük *Szombafalvy* rendőrtanácsos is be volt időzve tanúnak, a szemérmesítő képek ügyével kezdődött. *Lázár Vilmos* tagadta, hogy ő rajzolta a képeket; azzal védekezett, hogy valami *Rubin* nevű átutazóban levő németországi razolótól kapta őket.

Elnök: Ön az utóbbi időben a rendőrséggel is összekötetésben állott?

A vádlott: Politikai ügynöke voltam a rendőrségnek.

— És abból is élt?

— Oh nem, én már gyermekkorom óta versírással foglalkozom. E mellett természetesen rajzoltam is, de ha jó dolgom volt, mindig verseltem.

— És ha rosszul ment a dolga?

— Akkor is verseltem.

— Az szép. De most mondja el a törvényszéknek, hogyan jutott abba a helyzetbe, hogy dehonosztató dolgot kövessen el? Hogy jutott poéta léterre arra a gondolatra, hogy fölajánlja szolgáltatást a rendőrségnek?

— Arra igen nagy a halgatóság, hogy azt itt eimondjam, szólt fontoskodó arccal a vádlott.

— Ha hivatalos titok, akkor ne is mondja el, figyelmeztette az elnök. Sőt abban az esetben meg is tiltom önnek, hogy eimondja.

A vádlott nem is feszegette ezután ezt a dolgot, csak annyit árult el, hogy ő *agent provocateur*je volt a rendőrségnek és sok *hónyes megbízást* kapott.

— Az igaz, mondá, hogy detektívnek adtam ki magamat, de nem mondhattam azt, hogy *agent provocateur* vagyok, mert nem mindenki tud franciául s így nem értették volna meg.

Azután a csalási esetek tárgyalása következett. Maguk az esetek jelentéktelenek, száz forint kárösszeget egyik sem ér el. De érdekes az a szerep, amelyet, mint a tárgyalás folyamán kitűnt, *Lázár* a rendőrségnél játszott.

Szombafalvy rendőrtanácsos vallomásaiban elmondta, hogy *Lázár* a mult évben több hónapig állandó *beszúgja* volt a rendőrségnek és meg volt bízva a *szocialista* és *anarkista* mozgalmak megfigyelésével. Ilyen minőségben több hónapon át állandó *javadalmaszt* húzott a rendőrség rendelkezési alajából.

Hogy milyen szolgálatok voltak ezek, arról *Lázár* nem adhatott felvilágosítást, mert az elnök megtiltotta neki, hogy hivatalos titkokat eláruljon. Csupán annyit mondott maga a vádlott, hogy *Kenyer* és *munka* címen szocialistáskodó, de tulajdonképpen antiszocialista lapot próbált kiadni, de az első

számnál tovább nem jutott. Annak idején a *Népszava* több cikkben foglalkozott *Lázár Vilmos*sal, kinék a spicli-szolgálatát kimélotlenül leleplezte. Ez meg egy másik eset, melylyel a *Szegedy-féle akta* néven a vizsgálat foglalkozott, de amely a mai végtárgyaláson nem kerülhetett szóba, — szegte nyakát a rendőrségnél *Lázárnak*.

A *Szegedy-féle* eset után, mely miatt a rendőrség szakított *Lázárral*, sorra érkeztek a feljelentések *Lázár* ellen az ügyészséghez. A végtárgyaláson *Lázár* nem is tagadta, hogy elégeket vett fel az engedélyek közvetítéséért, de azzal védekezett, hogy magát hivatalos személynek tudta. A harmadik vád ellene az volt, hogy *Weisz Rudolf*nak, aki dohány-eladási engedély kiosztásért kérte tőle, *Lázár* azt mondta, hogy adjon neki 150 forintot *Szükszay István* pénzügyigazgatósági titkár megvesztegetésére. E miatt az ügyészség a becsületsértés vádját emelte *Lázár* ellen. *Lázár* ezt is beismerte. A vád negyedik pontja a zugírászat volt. *Lázár* ezt tagadta és pozitív bizonyíték ellenére felhozható nem is volt.

A bizonyítás befejezése után *Magyar ügyész* kiemelte, hogy *milyen aljas szerepet játszott Lázár a rendőrségnél* és szigorú büntetést kért a szemérem elleni vétség, hat csalás büntetése, becsületsértés és zugírászat bűnhalmazata alapján.

Dr. *Székhely* védő az enyhítő körülmények közt azt emelte ki, hogy *Lázárt* a rendőrségnél kapott foglalkozása vitte a bűnbe.

Végül maga *Lázár* mondott figyelemreméltó dolgokat védelméül. Eimondta, hogy ő nem volt közönséges besúgó. A rendőrség fontos *missziókkal* bízta meg, gyakran 30—40 rendőr ment vele. A szocialisták közt mint *agent provocateur*nek kellett szerepelnie, gyűléseken ál-szakállal, ál-néven szerepelt, éjjelket töltött lesen és számtalanszor kockáztatta életét. Sőt a *Szegedy-féle* esetre hivatkozva, melyet a törvényszék az aktákból jól kell, hogy ismerjen, — arra is felhívja a törvényszék figyelmét, hogy neki *politikai küldetési is voltak*, melyeket nyilvánosság előtt nem tárgyalhat.

Ezután a törvényszék meghozta ítéletét, amely a szemérem elleni vétség, 6 rendbeli csalás büntetése és becsületsértés vétsége miatt összbüntetésül *egy évi és 8 hónapi börtönrre* ítéli *Lázárt*. A csalásokért melékbüntetésül 190 forint pénzbüntetést, a becsületsértésért 100 forint főbüntetést mért ki a törvényszék, amely nemfizetés esetén 23 napi fogházra változtatható át.

Az ügyész súlyosbításért felebbezett, de megnyugodott abban, hogy a törvényszék felmentette *Lázárt* a zugírászat vádjára alól. A védő is felebbezett.

TÁVIRATOK

Lemberg, május 3. Az esküdtészek ma kezdte tárgyalni *Goldstern* Salamon és *Löwenherz* Dávid bűnpört, akik négy év előtt hamis esődt jelentettek be. Már tavaly megkezdtek a bukott bankár-cég ellen a végtárgyalást és egy hétig folytatták, de akkor az államügyész a vizsgálat kiterjesztése céljából visszavonta az első vádindítványt, mert kiderült, hogy *Goldstern*nek is része volt a bűnös üzelmekben. Négy évig húzódó vizsgálat után ma került a vádlottak padjára a két bankár. A tárgyalás egy hétig fog tartani.

Berlin, május 3. *Bulow* ma jötte meg ötvenedik születésnapját. Mindenfelől üdvözlötték *Bulowot*, a császár pedig drága mivű ezüst írókészllettel lepte meg.

Berlin, március 3. A gyárosok egyre-másra elbocsátják azokat a munkásokat, akik május elsején nem dolgoztak. Eddig 1900 aszialost, 1500 kömfvest, és ácsot, 400 ércöntőt és 1000 más szakmabeli munkást bocsátottak el. Az iparosok között igen nagy az elkeseredés. A megtartott munkások elhatározták, hogy szolidárisak lesznek az elbocsátott iparosokkal, viszont a gyárosok és egyéb munkaadók is el vannak tőkélve, hogy nem fognak támogatni. Az aszialosok csak abban az esetben hajlandók megint munkába állni, ha megtérítik nekik a munkabért arra az időre is, amikor nem dolgoztak.

Hasonló háboruszkodás ütött ki munkások és gyárosok között *Spandauban*, *Drezdában*, *Lipszében*, *Magdeburgban*, *Hamburgban* és *Lubeckben*.

Bozen, május 3. Ma hegyosuzamlás történt, amely eltorlaszolta a popravilei-utat. A lezuhanó sziklák maguk alá temettek két testvért. Mikor kiásták őket, már meghaltak. Egyikük nős volt és egy árvát hagyott hátra.

Páris, május 3. *Loubet* köztársasági elnök ma *Bodenhausen* német tengeragyot fogadta, aki *Vilmos* császárt a monakói tengerrajzi múzeum alapítójelöltjéül ünnepezen képviselte.

Strassburg, május 3. A német császári pár ma ideérkezett a pályaudvaron a helytartó és neje, a tábornoki kar és a hatóságok fejei fogadták. A város fel van lobogóva, az utcák képe nagyon mozgalmas.

Madrid, május 3. A hivatalos lap mai számában a Párisban aláírt spanyol-amerikai békeszerződés szövegét közli.

Madrid, május 3. A katonai bíróság ma szabadon bocsátotta Chamon katonai állatorvost, akit nemrég a színházban letartóztattak.

Cherbourg, május 3. Viktória angol királynő ma délután ide érkezett és katonai fogadtatásban részesült.

Konstantinápoly, május 3. A szultán Nahmud Nedim bej bécsi török nagykövetnek a gyémántos Medsidje-rendet adományozta.

A Vaskapu az angol parlamentben.

London, május 3. Az alsóház tegnap éjjeli ülésén Brodrick parlamenti államtitkár bejelentette, hogy gróf Deym osztrák-magyar nagykövet nemrég értesítette a kormányt, hogy a Vaskapunál a múlt év őszén megnyitották a hajózást. Az életlehetően díjzabab-tervezetet az 1871. március 13-án kötött londoni szerződés VI. cikke értelmében bemutatják a brit kormánynak, amely a szerződés pontjainak és a brit hajózás érdekeinek gondos megvizsgálása után a tervezetben nem találta a szerződés jogok sérelmét.

Vilmos császár amnesztíája.

Berlin, május 3. Híre jár, hogy Vilmos császár a hágai leszerelési konferencia megnyitására napján amnesztíát fog hirdetni a politikai vétségek miatt elítéltek javára.

Az abruzzói herceg expedíciója.

Róma, május 3. Az abruzzói herceg ma este Turinba utazott, a honnan északsarki útjára indul. A király elkísérte a herceget a pályaudvarra, ahol a miniszterek, a hadsereg és a tengerészet tisztjei s a hatóságok képviselői is megjelentek. A vonat elindulásakor az összegyűlt tömeg a királyt és a herceget éltette.

A legsötétebb város.

Hamburg, május 3. Hibás csatolás következtében a villamosági művek főkébeje megromlaldott, s e miatt a város fele egész éjszaka világlátás nélkül volt. Sok motor üzemképtelenné vált. Bár sok munkás dolgozik a főkébele kijavításán, mégis azt hiszi az igazgatóság, hogy a hibát csak holnap estére javíthatja ki.

A német birodalomgyűlésből.

Berlin, május 3. A birodalomgyűlés mai ülésén gróf Ballestrem elnök bejelenté Simson Edének, a birodalomgyűlés első elnökének elhunytát és méltatta működését. A birodalomgyűlés tagjai az elhunyt tiszteletére felálltak. Az elnökség a birodalomgyűlés nevében részvételt fogja kifejezni a családnak és kószorot tesz a ravatalra.

A Ház azután áttér a napirendre. A zsidó ritus szerint való állatölés megtiltása tárgyában beadott indítvány második olvasását elhalasztották és folytatták a munkáskamaráról, munkahivatalról, iparbiztonságról, szakegyesületekről stb. szöveg indítványok tárgyalását.

A zsidók Oroszországban.

Berlin, május 3. A Berliner Tageblattnak jelentik, hogy az orosz kormány újabb rendszabályokat léptetett életbe a németországi zsidó kereskedőknek Oroszország területén való utazására nézve. Ezek szerint a zsidó kereskedők kötelesek a pénzügyminiszterhez engedélyért folyamodni s kérvényüket a földtanács igazolványával felszerelni, amelyben üzletük kiterjedését és természetét kell bizonyítani. A folyamodványt a nagykövet útján is beadhatják.

Alig hihető, hogy a német kormány nem fog felszólalni az új rendszabályok ellen, amelyek ellenkeznek a német-orosz kereskedelmi szerződéssel. (vet.)

Anglia Mezopotámiában.

Frankfurt, május 3. Amint Anglia arról értesült, hogy perzsa területen orosz expedíció tünt fel, azonnal felszerelt egy ellenexpedíciót, amely ágyúmaszádjával már át is haladt a hormusi szoroson. Az angol expedíció célja kétségkívül az, hogy az oroszoknak a perzsa öbölnél való telepedését megelőzze. Az angol intézkedés különben biztos előjele annak is, hogy az Eufrátes és a Tigris torkolatainak végleges megszállása az angolok részéről közzöbön áll.

A filippinok harca.

Washington, május 3. (Reuter.) Otis tábornok jelenté: Laution tábornoknak egyik hadcsatája tegnap bevette Balinagot és a szomszéd falvakat, s szétvert és megszalasztott 1600 fölkelőt. Az amerikaiak csak két sebesültük volt. A fölkelők vesztesége több halott és igen sok sebesült és fogoly.

Amerika. nem enged.

New York, május 3. Az Evening Journalnak jelentik Manilából, hogy Arguelles ezredes, a filippinók megbízottja, Otis tábornoknak átadta Aguinaldonak egy közvetlen ajánlatát, amely lényegében hasonlít Luna tábornok múlt heti ajánlatához. Otis tábornok visszautasította Aguinaldo ajánlatát és azt mondta Arguellesnek, hogy hiába jönnek hozzá a filippinók, ha nem akarják elfogadni az amerikaiak feltételeit.

Angol-kínai csetepaté.

London, május 3. A Timesnak jelentik Pekingből: A brit ügyvivő tudtára adta a cunghjámennnek, hogy Anglia teljes elégtételt követel a kantoni alkirály és az odavalló hatóságok maguktartásáért, amiért megengedték, hogy egyenruhás kínai katonák Kaulung területén megtámadják az angolokat. A cunghjámenn tagadja, hogy a hatóságok beleegyeztek a támadásba s azt mondja, hogy a támadást titkos társulatok készítették elő.

Sztrájkok.

Brünn, május 3. Ma délelőtt ötszáz sztrájkoló tüntetett Svoboda testvérek szövetségére előt; a rendőrség szétverte a tüntetőket. Dobrovicében is tüntettek a szövömmunkások; itt dragonyosok állították helyre a rendet.

Brünn, május 3. Egy szövögyárban ma reggel kilencven munkás jelent meg a munkához. Délelőtt sok száz sztrájkoló vonult a gyár elé s megfenyegette a dolgozó munkásokat, mire a gyáros megszüntette a munkát.

Brünn, május 3. Ma délelőtt a gyapjuipar-részvénnytársaság gyára előtt körülbelül 1000 főnyi tömeg verődött össze és fenyegetőzni kezdett. Egy rendőrt követ hajigáltak meg. Egy század lovasság is megjelent a helyszínen, de nem kellett közbelépnie, mert az őrség szétoszlatta a tömeget. A katonaság már vissza is ment a kaszárnyába.

Grác, május 3. A téglygyári munkások sztrájkja terjed. A sztrájkolók béren-elést követelnek.

Hauenstein, május 3. Száz olasz munkást, aki részes volt a tegnapielőtti erőszakosságban, elbocsátott a vállalat. A hatóságok intézkedtek, hogy az elbocsátott munkások azonnal hazatérjenek. Újabb rendzavarás nem fordult elő.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, május 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négy százalékos magyar aranyjárdék 100.45. Magyar koronajárdék 97.35. Osztrák hitelrészvény 223.90. Osztrák-magyar államvasut 154.10. Déli vasut 26.50. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjeggy készpénz 216.35. Bussetihrad —. Orosz bankjeggy —. (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, május 3. Árfolyamok májusra. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 224.10. Osztrák-magyar államvasut 154.50. Déli vasut —. Olasz járdék 95.—. Laura-kohó 258.10. Harpeni 204.40. Discont 199.30. Alpegi 242.20. Szilárd.

New York, május 3. Lízst helyben 2.85. Buza májusra 78.3/4, júliusra 77.3/4, szeptemberre 76.3/4. Tengeri májusra 39.3/4.

Chicago, május 3. Buza márciusra 71.3/4. Tengeri májusra 33.3/4.

Szerkesztői üzenetek.

— kéziratoskat nem adunk vissza. —

Assicurazioni Generali tőzcsatályának hivatalnokai. (3 frt 60 kr.) Van Micke. Budapest. (1 frt.) Kólos Jenő (1 frt.) F. J. Sopron (2 frt.) a T. . . . Budapest (50 kr.) Philemon J. Szombathely (1 frt.) Oelder S. Baja (1 frt.) H. J. Tawo (50 kr.) Rosinger Vilma. Sopron (5 frt.) Esti Asztaltársaság a Danjanich-kövélházban (3 frt 50 kr.) Adier Irén és Tinike (2 frt.) Lamberger Henriele (6 frt.) Sárvali magyar polgári kör (1 frt.) Thury Zoltán izeni, hogy a neveik után zárjelbe irt összegeket, összesen 28 frt 60 krt fölvette s közzöni a most már fölsegített szegény hordár nevében. A gyűjtést pedig méltóztassék lezártnak tekinteni.

Kézkazemü barna. A kis hirdetések előtt jelent meg a nyugtatóvány. Jóságát azonban itt is köszönnöm. (Th.)

K. L. Trencsén. 1. Az a bankintézet még nem alakult meg. A hivatali állásokért sem lehet még folyamodni. 2. Méltóztassék ezt közvetlenül a párt irodájánál megtudakolni. 3. Névmagyarosítását a belügyminiszterhez kell folyamodni. Melléklendők a záletési és illetégségi bizonyítványok. 4. Az utlevél-eljárást részletesen megírta a januári almanachban; ott megolvashatja. 5. Ügyvezető-igazgatók: Giozay Lajos és Arnstein Henrik. 6. Díjnyoknak vagy segédhivatali irodáistáznak azzal az iskolai képzettséggel bejuthat. Folyamodjék a központi igazgatóságokhoz.

R. R. Nem eléggé amerikai. Humoreszket pedig mi egyáltalában nem közölük. Azt se tudjuk, hogy mi az?

V. A. Sajnálattunkra, nem közölhető.

Elváncsi olvasó. Izlés dolga. Nálunk is akadnak némelyek s köztük e sorok írója is, akik nem becsülik olyan tulságosan nagyra azt a humoristát, akiről ön beszél, mint a milyen nagygyá a divat tette. Szíve nincs. Megviccel bennünket . . . Az a humor, ami az amerikai karrikatura. Tulságosan száraz, kicirkalmazott, ugyszólván üzletszerű. Inkább kötelességtudásból mulat az ember rajta s nem a szíve szerint, a lelkiéből kacagja meg az ötleit. De hát más a világ, nem az, ami a miénk. (Th.)

Havasalji előfzető. Fizetési meghagyás után csak 1000 koronát meg nem haladó kövelelések érvényesíthetők. A fizetési meghagyás hatálya és végrehajthatósága megszűnik, ha az adós éven a teljesítési határidő leteltétől számított egy év alatt a végrehajlás nem követelt.

Alfa. A mi mértékünket még nem üti meg. Nincs benne egyöntettség. Nem úgy halad, ahogy indul. Reális, komoly dolog akar lenni, aztán szélsőségekbe csap át. Szóval: az a hibája, hogy aki írta, nem eléggé kiforrott talentum ember. Majd kapunk öntől még jobbat is.

Telepathia. Sajnálattunkra nem szerezhetjük meg önnök még azt az örömet, amiről levelében szólt. Talán más alkalommal.

P. R. Kemence. Szíves ajánlatát köszönjük, de ebben az irányban már megtörtént az intézkedés. Az apróságért is köszönet.

B. L. Nincs elég magva. Nem eléggé történet. Nem látja az ember azt, hogy miért kellett megírni. Olyant írjon, aminek a tárgya nagyon érdekli, az aztán érdekelné fogja a publikumot is. Kívánságát teljesítettük.

V. B. A cikk — sajnálatunkra — már nincs meg. Portósan: bérméntve. Portó nélkül: bérméntlenül. Mi tehát azt, hogy portósan, semmiesetre se magyarázhatjuk úgy, hogy bélyeg nélkül adjuk föl önnök a levelet. A tiz krajoárt házi szegényünk kapja meg.

Sorsjegyek.

G. K. Alsó-Domboru. Méltóztassék megírni a sorsjegy teljes címét, mert ha nem tudjuk, hogy melyik évből való s milyen névértéke van, nem is nézhetünk utána.

F. P. Nagy-Ida. Mind a két osztályosorsjegye 200—200 koronát nyert.

B. E. Budapest. Bazilika-sorsjegyei közül a 2983. sorszámú négy sorsjegy (1., 9., 23. és 31. számok) egyenkint 6—6 forinttal kisorsoltattak. Többi sorsjegye nem nyert.

H. M. Nagy-Bacserek. Szerb sorsjegyeiről nem írta meg, hogy milyen az. Teljes címét kérjük. Többi sorsjegyét mindaddig nem huzták ki.

Dr. W. A. Léva. Csak 5831—52. számú magyar vörös-kereszt sorsjegyét sorsolták ki 6 frt 50 kr. nyerménnyel, a többit nem.

Margit 50. Sorsjegyei közül csak az 5680—03. számú nyert 6 frtot, a többi semmit.

Nemo. Arad. Rudolf sorsjegyét kisorsolták. Fleissig Sándor bankháza (VII. Erzsébet-kört 2.) megmondja, mennyivel. Tessék odafordulni. 3724—96. számú Józsv-sorsjegye pedig 2 frtot nyert; a többit nem huzták ki.

Dr. G. I. Hatvan. Bazilika-sorsjegyei közül a 2998—017. számú 6 forintot nyert, a többi semmit.

Sz. I. Milyen olasz sorsjegyről van szó? Tessék az egész címét megírni. Többi sorsjegyei nem nyertek.

H. Zs. Igal. Milyen az a Magyar Jelzalog Hítelbank sorsjegy, 3% vagy 4%-os? Többi sorsjegyei nem nyertek.

M. H. Kis-Jenő. 1. Osztrák 3%-os hitelbank sorsjegye nem nyert. Árfolyama ma 120 forint. 2. Józsv-sorsjegyei nem nyertek. 3. Osztrák Vörös Kereszt-sorsjegyei közül a 7815—48. számú 11 forint 60 krajcárral kisorsolták.

Sz. I. Budapest (Alkotmány-utca). Magyar Vörös Kereszt sorsjegyei közül a 0154—81. számú 6 forinttal kisorsolták; a többi sorsjegy nem nyert.

M. I. Hunyad-Dobra. Milyen Vörös Kereszt sorsjegyről van szó? Ismétlje a számokat is — Bazilika és Józsv-sorsjegyei nem nyertek.

W. M. Szombathely. Milyen szerb sorsjegy az? Többi sorsjegyét nem huzták ki.

F. Vad. — B. Gy. Budapest. — R. Besztercebánya. — T. J. Nagy-Sajó. — K. K. Ujvidék. — G. J. — D. K. Török-Bécs. — H. J. Selmezbánya. — Bastyaházi előfzető. — K. D. Bakony-Szombathely. — 83.788. számú előfzető. — L. B. Zsarnóca. — Ghymes. — Ludovic, Győrsziget. — K. J. Szeged. — Dalmád. — Klotild. — G. A. Kőbánya. — F. A. Iharos. — H. Édka. — B. J. Eger. — W. J. Orosháza. — T. J. Hódérfa. — T. J. Csurgó. — Szerenose fel. — Hü pártoló. — M. K. Tisza-Alpár. — St. J. Érsején. — P. M. Telek. — S. P. Tisza-Ujlak. — 72.418. sz. előfzető. Szatmár. — L. Hatvan. — S. M. Páhi pusztá. — K. B. Budapest-Kelenföld. — R. Mező-Kovácskő. — W. A. Budapest. — Dr. W. M. Török-Szent-Miklós. — 3212. szám. — Sz. V. 71.632. sz. — Fr. M. Budapest. — K. J. Dárda. — O. Gy. Zombor. — 68.824. sz. előfzető. Arad. — M. J. Batta. — F. M. Szeged. — Csendőrség. Tanc. — K. L. Kassa. — T. S. Kecel. — W. T. Léva. — S. Mernye. — Tusi, Ujvidék. — L. B. Nagyszombat. — Sorsjegyeik nem nyertek.

KÜLÖNFELEK.

Vihar-madár.

— A Vergődés című kötetből. —

Ha a lég nem mozdul, égen, földön béke,
Hullám nem fodorul, nem ring falevéke,
Napsütötte felhők terpeszkednek lomhán,
Vihar-madár megszáll magas szikla ormán...

De ha vihar támad, zeng az ég s a föld reng,
Elemek csatáznak odafönt és itt lent,
Égig tornyosulnak a tenger-hullámok,
Mintha a felhőket ostromolná árjak.

Nézétek, hogy csapok irdatlan, nagy szárnya,
Hogy szel a felhőt, mint egy légi gálya.
Hogy siklik az égbe, hogy csap le a mélybe,
Vijjongva sikoltoz kéjes gyönyörébe!

Dübbönghet az orkán, csapodhat a hullám,
Vad üvöltéseiktől soha le nem hull ám!
Bizton röpül s bátran a levegő-égben,
Az ő országában, az ő elemében.

Mert ővé a légnak tiszta birodalma,
Uralkodik rajta szárnyának hatalma,
Ő előtte nyitva mind az égi tájak,
Hova el se lát más, ő oda elszállhat.

Am jaj neki akkor, hogyha a balvégzet
Fondor kénye folytán föld porába téved,
S a helyett, hogy jutna szellős szirt-óromra,
Lecsapódik sivár, alacsony porondra.

Vesze van ő akkor, vesze mindörökké,
Lenyűgözi őt az anyaföld göröngye.
Küzködik, hasztalan! repülne, hiába!
Földi portul súlyos, tehetlen a szárnya.

És amíg vergődik, mint a játék-sárkány
A gyerekek által kurtára vont spárgán,
Leverik botokkal, kövekkel dobálják,
Tollait kitépik, szárnyait cibálják.

S ki az elemekkel győztesen csatázna,
Azt a csöcsélek most melyen megalázza.
Legyűrik, elnyomják, — se csőre, se karma
Nem lévén alkotva földi viadálra.

— Szegény költő-társak! hányan vagynak, hányan,
Kik példánkat látjuk — a vihar-madárban!

Luby Sándor.

† A kis Dillon a parlamentben. A kis Dillon olyan kicsi, hogy mindössze még csak három esztendő és fia John Dillonnak, a rettegett irtpártvezérnek. És már ilyen fiatalon megkezdte politikai szereplését. És megmutatta, hogy épp úgy, mint az apja, megmondja a Háznak, ha kell, a maga véleményét. Az angol parlamentben április 29-én javában pezsgett a politikai élet. Egymást érték a felszólalások és Mr. Powell Williams, a hadügyminisztérium

pénzügyi titkára szónokolt éppen, amikor hirtelen éles gyermekhang sikított bele a szavába.

— Ni mama, milyen sok bácsi! — Ez hangzott végig a Házon.

Minden szemből nézett s mindenki egy kis kacsót pillantott meg, amely a női karzat rácszatán bujt elő. És aztán egyre-másra következtek ilyen kijelentések:

— Ó, ott van Daddy!

— Mamuszka, ott van a... bácsi!

— Nini, nincs ott a... bácsi?

Beszélhetett akkor már Mr. Powell! Senki se figyelt rá, de azt se kiáltotta senki, hogy:

— Order! Order!

Mint ahogy máskor szokták szigorú angol honatyák, ha valami imparlamentaris szó hangzik el a Házon. Mindenki kíváncsian várta, mit fog még össze-csacsogni az a gyermekhang. A honapában fölébredt az apa, de a teremőrség feje nem fogta föl a dolgot érzelmi szempontból s éppen olyan erélyesen intézkedett, mintha az angol alkotmány forgott volna veszedelemben. A kis Dillon, híven az öregebbik Dillon példájához, nem egy könnyen engedett az erőszaknak és tiltakozott. Hevesen kiáltotta, hogy:

— Mamuszka, én isz beszédet atalot talani!

Én isz atalot!...

Ez a kijelentés még csak növelte a kis Dillon iránt támadt szimpátiákat. S ha ezek után a kis Dillonból sem lesz híres politikus, akkor már csakugyan nem érdemes elárulni a legzsenébb korunkban azokat a bizonyos "jeleket", amelyekre a életrajzírók a nagy embereknél olyan szívesen visszamatatnak olyanképpen, hogy: "Már gyerekkorában..."

† Kiváló gyermek. Még csak csecsemő, alig néhány naper. Az apja Harry Payne Whitney, az anyja Vanderbilt Gertrud. Született New Yorkban s mindenesetre nagyon érdekes életpályát kezdett meg, amennyiben a vagyona születése pillanatában éppen száz millió font, tehát körülbelül kétezzerköt-házszáz forint. Azonkívül van ötven milliomos és harminc többszörös milliomos rokona. Legközelebbi rokonai közt van két herceg és két hercegnő. Anyai nagyatyjának harminc millió font vagyona van, atyai nagyatyjának körülbelül felannyi. Két nagybácsija közül az egyiknek harminc millió font, a másiknak négy millió font a vagyona. Micsoda játékokat fog ez a gyerek kapni!

† A vak nagynéni. Londouban tárgyalta az esetet a válópörökben illetékes bíróság. Mr. Evans jómódú tőkepénzes feleségül vette Lady Mooret, aki viszont csodaszép volt. De már három hónapos házasság után olyan állapotok jöttek létre, hogy a házafelek jónak látták a válás kölcsönös felajánlását. Egészen békésen bontották fel a frizyüket, Mr.

— Ha téged busulni látnálak, az lenne nekem legnagyobb szomorúságom, mondta halkan György.

— Nem fogok busulni — felelte — s sapadt lett a homloka hegyéig.

— S szeretni fozsz engem mindig?

— Csak egyedül téged foglak szeretni, bátyám!

Hilda szédülni kezdett, mintha a világ forgott volna vele s a szék karjába kapaszkodott. György felfogta karjaival a végtelen szánalom s együttérzés esendül föl szavában, amint mondta:

— Bátorság, Hilda, csak bátorság!

A leány mosolyogni próbált s ájultan esett karjai közé.

Temetés, temetés!...

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

Edith.

Edith várt.

Mióta György elment tőle, azóta mindig. A csókok kéjes záporára, melylyel György kitorított szenvedélye elárasztotta, méla, végtelen kimerültség, elbágyadás következett. Szinte jó volt várni gondolatlanul, tumpult érzékek. Számot nem adni az elmúltról, nem törődni a jövővel. Élni növényi életet, öntudat és akarat nélkül valót. Milyen jó, hogy már hetek óta nem vizitelt sehol, s hozzá sem jön senki. Lehunyt szempillák, félig nyílt ajakkal heverni órahosszat, egyedül, féátomban, félig ébren, egész éjszakán. Álom és való folynak össze képzeletében, s bizonytalan szövedékben egyesülnek, melyben a válóság durva vásznát a rájvetett tündéri aranyhímű nem lehet elválasztani. Egyszer-egyszer kigyul az arca, minden látható ok nélkül, s keble hullámszerűen kezd. Mosoly ül ajkaira, kéjes, bágyadt, reszkető. Másnap is, még szinte ki kell dolgoznia magát a kábultságból, hogy magához térjen.

A grófné bekövetkezett halálának híre még aznap eljutott hozzá. Melléggondolat nélküli, őszinte, igaz könnyeket sirt rajta. Györgyre gondolt, akinek szívét most bizonyosan kegyetlen

Evans tisztességes járadékot biztosított elvált rajának s azt pontosan fizette is. Egy napon azonban rájött arra, hogy az egykori Mrs. Evans nagyon bizalmas barátságot tart fenn Mr. Patte-tal, egy fiatal fiakkalissal. Megfigyeltette a fiatal párt, meg is kapta a kellő adatokat, amelyek alapján aztán nemcsak hogy beszüntette a járadékot, hanem még kártérítési pört is indított Mr. Patte ellen hatszáz font sterling erejéig. Amint panaszát előadja a bíróság előtt, megvilágosodva szól Mr. Evans:

— Most tudom csak, miért volt az én feleségem olyan kiállhatatlan, olyan veszekedés irányomban! Fel akart dühösíteni egészen a válás forrponjáig, hogy aztán annál zavartalanabban folytathassa Mr. Patte-tal a barátságot! És ezért fizettem én járadékot! Ha csak két hétig viselkednék olyan "szereletreméltóan" ez az angyal Mr. Patte-tal szemben, mint ahogy velem viselkedett, akkor belátná Mr. Patte, hogy nagyon szerény vagyok, amikor csak hatszáz font sterlinget kérek.

Sir Francis Jeune, a bíró oda fordult a vádlotthoz:

— Ön esküt tett. Mondja meg most már, mikor volt az első találkozójuk, a válás előtt, vagy a válás után?

— Azt "hiszem", hogy a válás után.

— Tebát nem biztos a dologban?

— De igen, most már emlékszem. 1896-ban történt, november 12-én, Balhamben.

— Ugy?! — szól most közbe a panaszos — akkor az egy egész hónappal a válás előtt történt. Akkor éppen arra kért az én kedves feleségem, hogy Balhambé mehessen, egy vak nagynénjének a meglátogatására. Hát ön volt a vak nagynéni?

Mr. Patte-ot elmarasztalták a 600 font megfizetésében.

† Asszony-hotel. A legújabb fajta szálló most épül New Yorkban egészen sajátos rendeltetéssel. Mind az ötszáz szobát kizárólag hölgyek lakhatják és nőkből áll természetesen az egész személyzet is. Az igazgató, a portás, a pinór, de sőt még a *hausknecht* is — nő! Amerikában nagy lelkesedéssel fogadta a gyengébb nem az első *Hölgyszálló* tervét, és csakugyan szép dolog is társadalmi szempontból: de milyen szép lesz még az az orepert, melyet bizonyára farag majd belőle egy élelmes librettista!

† Apró párbeszéd.

Ozsonnán.

Háziaszony: Ugyan kérem nagysád, egyék még egy süteményt!

Hölgy: Köszönöm, már ettem egyet.

Háziaszony: Ami azt illeti, hát már kettőt evett, de azért etetik még egyet...

REGÉNY.

Edith bosszuja.

(42)

— REGÉNY. —

Írta: SZANTÓ KÁLMÁN.

— Oh, ma már a főispánság is csak hivatal. Megnősülsz, elveszel valami derek leányt...
— És tönkre teszem magammal együtt. Már csináltam számvetést, — a mi menyénkben! Pedig izgat a dolog; az ország leguribb megyéjének főispánja lenni!

— Hát próbáld meg, harapj bele!

— Előbb vagyont szerzek. Tudod, mire gondoltam? El sem találod, Landsberg Edithre.

— Landsberg Edithre?

— Már utána is jártam a dolognak; ő lesz egyedüli örökös apjának; fiát kitagadta egészen. S Edithre még a peres köteles részt is leszámítva, néz legalább tíz-tizenkét millió.

— Akkor meg rendben vagy!

— Igen, csak azt nem tudom, akceptálni fogják-e majd aztán feleségemet, ezek a gögös családok.

— Mint a te feleségedet, — igen.

— Azt hiszed?

— Bizonyosan.

— Ti például?

— Mi mi nem is számítunk!

Amint György visszatért a szobába, odalépett Hildához, végigérintotta a leány vékonyka, most rózsaszínben átfutott arcát.

— Ugy-e Hilda, nagyon, nagyon szeretsz engem?

— Óh, bátyám!

— S nem is tudnál semmiképp megszorítani?

A leány riadtan ugrott fel.

fájdalom tépi. S arról eszébe jutott, hogy e fájdalom mindenkinél van joga osztozni, csak neki nem. És ez azután már fájt neki is. Azután csak telni kezdtek a napok. Kezdte őket számolgatni. Az első telt a siratással, a második a gyászpompával, a harmadik, a negyedik a szállítással, az ötödik az elföldeléssel, a hatodik, hetedik a keserűséggel, hát a többi? A tizedik, a tizenkettedik... a huszadik?

Odalenn, a gyászoló palota borus termeiben, nem jutott eszébe senkinek, egyszer se, ha csak egy pillanatra is, egy másikat elhagyott szív, mely a magányosságban özvegykedik? Nem érezte szükségét egy percre sem, mecosztani a szív benső gyászát, azzal, akiről tudhatta, hogy örömeinek, bánatának egyforma osztályosa?

Nyugtalanokdni kezdett. Rebege szíve rémeket sejtett meg a félelmesen nyugodt levegőben; fölzigatott képelete baljóslatu látomásokkal népesítette be a szobát maga körül, a haldokló anyáról, ki elmerült ujjaival kezébe szorítja, és sötét koporsójába magával viszi a fia kebeléből kiszakított érő szívet.

Aztán csak teltek a napok tovább. A messze falusi kastélyból egy hír, egy levél, egy szó föl nem keresi Edithet. A kételkedés marcangolását a bizonyosság kinja váltja föl. Az elárult és megcsalt leány vad keserűsége szakad fel Edith szívében. Megesalt és elárulták őt! mint cselédleányt a mesterlegénye, ha más városban új gazdát cserélt. Csakugyan-e? Hát vannak lányok, akiket megcsalt, elhagy a kedvesük? Hát el lehet hagyni a leányt, akinek ajkát esküjainkkel magunkévá pecsételtük? akinek szemét a magunk képével megtöltöttük? akinek arca bitoraról a hamvat, a tisztaságot letörtük? Mi vár az elhagyott lányra, akinek minden erélyét, minden büszkeségét egyszerre megtörte az, hogy elhagyott?

Vár.

(Folytatása következik.)

Erdész: Óh, a fenséges asszony nem is tudja, mennyi bajunk van nekünk vadászati előtt!

A fenséges asszony: Hogyhogy?

Erdész: Hat míg az ember egy szarvast úgy alaposan megvadít...

Tudományos apróságok.

(Telegrafálás elektromos fényvel. — Új szemüveg. — Hidroslópek eltolása. — Folyékony levegő. — Három új szérum. — Elektrokémia az aranykohászatban.)

Amig Marconi az elektromos hullámok sajátosságait felhasználva a vezeték nélküli távirást tette lehetővé: Zickler Károly brünni tanár már is egy másik fizikai jelenséget, a fénynek ibolyántúli sugarait fogta be a tudomány szolgálatába és e sugarak segítségével vezeték nélkül telegrafált.

A Marconi-találmány akadály, hogy a vetítés vajt tükrökkel történik, s minthogy több kilométer hosszú távolságra igen magas felfogó drótok alkalmazása szükséges, ami ennek a használatát kizárja: csak a napokban nyert megoldást a hangolt felfogókkal. Ez sem tökéletes még és sok más nehézség az általános elterjedést még soká fogja hátráltatni, úgy hogy biztos jövőt inkább a Zickler találmányának lehet jósolni. Bizonyos irányban a fényt sokkal tovább lehet vetíteni; így például a chicagói világiállításon alkalmazott reflektor 128 kilométerre is eljuttatta sugarait. Zickler fénysugarakat vetít, felhasználva az ibolyántúli sugaraknak azt a fontos tulajdonságát, hogy ezek elektromos elsléseket váltanak ki. Tehát a jeladó állomásból erős ivfényvel ibolyántúli sugarakat vetett az elfogadó állomáshoz, oly időközökben, amelyek a Morse-féle jeleknek feleltek meg. Ezek a sugarak az utóbbi helyeken megfelelő időközökben elektromos szikrákat választottak ki, s mivel csak a láthatatlan ibolyán túli sugarak idéznek elő fényelektromos hatásokat, ki van zárva az az eset, hogy a sugárkap adta jeleket az elfogadó állomáson kívül felfoghassák. A berendezés röviden a következő: A feladó állomáson lévő elektromos ivfény lencse- és vetítő készülékkel erősítve és irányítva olyan pneumatikusan mozgatható üvegen keresztül, a mely az ibolyántúli sugarakat felfogja, s így ekkor az elfogadó állomáson fényelektromos hatás nem keletkezik; de ez a hatás rögtön jelentkezik, mihelyt az üvegzárt kinyitjuk. A felfogó készülékben elektródok vannak beforszattva és ezek egy indukciós készülékkel összekötve. Mídon az ibolyántúli sugarakat egy lencsével összegyűjtve az elektródokra vetítik, azok közt szikra-kiválasztás indul meg, amely az üvegzár alkalmazásakor megszűnik. Ha tehát a jeladót a Morse-féle készüléknek megfelelően nyitjuk és zárjuk, a szikra-átmenetek hasonló időközökben fognak történni. Ezek a szikrák a felfogót környező térben elektromos hullámokat idéznek elő, amelyek Morse-készülékkel vagy telefonnal hallhatóan is felfoghatók. Zickler találmányáról biztos eredményt ugyan nem tudunk, de két kísérleti sorozatából látható, hogy csak az ivfény növelésével sikerült 1-3 kilométerre telegrafálni, mely távolság a gyűjtő lencse nagybővítésével, erős ivfény mellett s jobb vetítőnél a legmesszebb menő reményekre jogosít.

A míg itt az ibolyántúli sugarak hasznos voltak szolgáltnak, addig az életben igen káros hatásuaknak bizonyulnak: a szemre nézve. Ezek a sugarak fölölegesek a látáshoz s igen sok szem nem fogadhatja be őket a nélkül, hogy tönkre ne menjen. Eddig a különböző színes szemüveget használták védőül, ami a ólnak megfelelt, de hátránya is volt, mivel az összes tárgyakat ugyanoly színben látták. Schulek tanárnak érdeme az új szemüveg, amely kettős üvegből áll, s a közte levő rés xyloban feloldott triphenylmethannal van kitöltve, amelynek az a tulajdonsága, hogy míg minden más színt átöccsát, az ibolyántúli sugarakat elnyeli. Különösen elektromos fényvel vagy fény mellett dolgozóakra megbecsülhetetlen fontosságú az új találmány.

Nálunk a házeltolás eszméjét — gyakorlatilag — nem igen akarják elfogadni, Amerikában a Pacific vasut mérnökei ezalatt a Missouri-Bismarck, északi Dakota állam fővárosa mellett a vívó vasúti hid egyik oszlopát 7 lábnyira tolták el oldalt. Ugyanis az eredeti alapozás nem látszott elég erősnek, ezért elították, az elított hidoszlopot ideiglenesen megtámasztották, hogy a forgalom fenn ne akadjon, s miután az alapot megerősítették, az oszlopot a régi helyére visszahelyezték.

Hatására és jövőjére el sem képzelhető Tripler E. Charles találmánya, akinek sikerült a levegőt folyósítani. Ugyanis a közönséges levegőt addig nyom össze, míg a nyomás kétszázötven méterenként több ezer fontra növekszik. A levegő rége ekkor is légnemű, de ha melegítik, úgy a hó folytan a le-

vegő kitágul s a nyomás oly óriás fokra emelkedik, hogy a légnemű test folyékonyvá válik; tovább hevítve szilárd állapotba megy át, amikor körülbelül 400 fokkal hidegebb a közönséges jégnél és egy pillanatra — éppen úgy, mint a fehérizzású vas — kézzel is megfogható, mert a keletkező páráreget megóvjá a hideg hatásától. Ehhez a hideghez képest az északi sark hidege valóságos egyenlítői forrás. A folyékony levegő a leghatalmasabb robbanó anyag, amely egymagában nem robban fel, még ha gyújtóval is közelítjük meg. Ha azonban alkohollal vegyítik és elzárják, rögtön felrobban, nem különben heves robbanás támad, ha egy gyapotdarabot öntünk le folyékony levegővel és azt meggyújtjuk. A folyékony levegő a hadviselésben óriási fontosságú, mert a lövegeket eddig meg sem közelített érvel lőné ki az ágyucsóból, s e mellett azok teljesen hidegek maradnának. Az iparban az összes gépek folyékony levegővel lesznek hajthatók, nemkülönben a vasutak is, úgy, hogy minden téren átalakulásoknak nézhetünk elébe.

Elégé fontos három új szérum. A belpokosság gyógyszerével — lepra-szérum — most kísérleteznek. A merevgörcs gyógyszerével — tetanus szérum — igen szép eredményeket értek el, amely nyiban idejekorán alkalmazva a merevgörcs beállítás megakadályozza, de a már beállt merevgörcsöt nem gyógyíthatja meg. Az újabb dr. Landmanntól felalált gümőkór-toxin kifogástalan és rendkívül hatásosnak bizonyult az eddigi gümőkór-ellenes gyógyszerekkel szemben, amelyek csak könnyű esetekben alkalmazták sikerrel.

Amint az aranykutatók Amerika aranymezőit elfoglalták és a drága, csillogó ércet keresték, fogalmuk sem volt, mennyi aranyat hagytak kárba veszni, mert kiszámították, hogy csak Kaliforniában 10 milliárd fontra rug annak az aranynek értéke, a mely a régi iszapoló mód mellett a Csendes-Oceánba uszott. A régi csakis a színaranyat ismerték és keresték, ma már az aranyt tudja, hogy az arany különféle burokban rejtőzik, de sem az iszapolással sem amalgamozással — higanyval — nem tudta ki-venni. Végre Mac Arthur a cianalkalumban találta fel azt a kémiai szert, amely az aranyat minden alakban oldja. Ezt újabb egy elektrolitikus módszerrel egészítették ki.

Hogy ennek az eljárásnak nagy értékét megértjük, csak arra kell gondolnunk, hogy a délafrikai aranybányákból évenként átlag 16.000 kilogramm arany kerül ki, mintegy 21.000.000 forint értékben és hogy az amalgamozás maradáknak — a tailnignek — évi mennyisége, amelyből az elektrolizálás kapcsolatos cianid-eljárással aranyat választanak ki, több mint egy millió tonna, mely tömeget Mac Arthur találmánya nélkül akár el is dobhatnák. P. E.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az utolsó. A jegybank közönsélete április legutolsó hetében 28 millió forinttal, bankjegyforgalma pedig 26 millió forinttal emelkedett. Az átlagos bankjegyforgalom 23-9 millió forinttal csökkent és az állomány 38-3 millió fontra csökkent. Az elmúlt esztendőben az áprilisi utolsó igényei körülbelül egyenlők voltak az ideivel, de a bankjegytartalék magasabb volt. Figyelembe veendő azonban, hogy az idei utolsó vasárnapra esett, tehát az esedékeségek nagy száma május első hetében juthat majd kifejezésre.

A férjhezmenendő leányok kiházasítására alakult Gizella Egylet választmányja az előtűnk fekvő 1898. évi mérlegében ismét bizonyítékát adta annak, hogy mennyire be tudta vinni a jövőről való gondoskodás eszméjét a nép körébe. E mellett különösen kiemelendő, hogy az alább felsorolt üzleti eredményeket a legszerényebb költségekkel érte el: a Gizella Egylet költségzárakala körülbelül csak fele akkora, mint más életbiztosító-társaság költség átlaga. Az 1898-ik évben 16961 kötvényt állított ki az intézet 20.575.574 korona tőkére; az állomány ezalatt az összes megszűnt biztosítások levonása után 81.834 kötvényről 89.579 kötvényre és 103.631.000 korona biztosított tőkéről 118.403.000 koronára emelkedett, a díjtartalék pedig 26.193.000 koronát tesz ki. A díjbevitel 5.480.000 korona volt, a tiszta nyereség pedig 302.000 korona. Ez utóbbiból 187.600 korona a tagok osztalékalapjára, 53.600 korona pedig alapszabályszerűleg az intézet kebelében fennálló szegény leányok kiházasítási alapjának gyarapítására fordították, amely ennek folytán 231.078 koronára emelkedik. Ebből az emberbaráti alápól az elmúlt évben 91 szegénysorsu menyasszony részül kiházasítási segélyben, ezek közt több olyan, akik az intézetnél biztosítva voltak, de szülőik elszegényedése folytán díjzétéseket nem teljesíthettek. Különösen Magyarországon a Gizella-Egylet jelentős eredményt ért el. A fenn kimutatott biztosítási állományból a magyar korona országaira 25.003 kötvény esik 32.375.400 korona biztosított tőkével, a magyarországi biztosítások tartaléka pedig 5.592.000

koronát tesz ki. Az április 29-én megtartott rendes közgyűlés egyhangú elismerésben részesítette a Marek A. vezető-igazgató, kereskedelmi tanácsos által ismertett üzleti jelentést. Az intézet újból megválasztott elnökségének tagjai dr. Ezner Vilmos Ferenc, cs. és kir. udvari tanácsos, dr. Münnich Aurél, országgyűlési képviselő és Ludwiga Albert kereskedelmi tanácsos. Marek vezérigazgató mellé az intézet vezértitkára Königsberger Rikárd igazgatónak nevezették ki. A magyarországi vezérképviseletőség intézője Faber Lipót, titkár Markbreiter Jakab.

Az Országos Ipargyestület ezidei rendes évi közgyűlése május 14-ikén délelőtt 10 órakor lesz az egyesület helyiségében (Uj-utca 4.). A közgyűlés napirendje a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Hitelesítő és szavazásded-bizottságok kiküldése. 3. Évi jelentés. 4. Zárszámadás; a számvizsgáló bizottság jelentése és a fölmentvény megadása; költségvetés. 5. Az igazgatóság egyharmadának és a számvizsgálóknak megválasztása. 6. Dísztermék és jutalmak kiosztása s ezzel kapcsolatban az aranyéremmel kitüntetett ipartelep ismertetése. 7. Netaláni indíványok.

Közeledési múzeum. A Városligetben létesített közkezdési múzeum megnyitása alkalmából Banovits Kajetan igazgató szerkesztésében emlékirat jelent meg, amelyben a múzeum keletkezésére vonatkozó adatokon kívül a múzeum beosztási terve és a kiállítás egyes részleteit feltűntető fényképek foglaltatnak. Az emlékirat áttekinthetően van készítve és a fényképek jök, érdekesek.

Városi vegyészeti állomás. Amint értesülünk, a földművelésügyi miniszter a Kaposvár város által létesített városi vegyészeti laboratoriumnak a nyilvánossági jogot megadta és az állomás vezetésével Scholz Lajos városi vegyész, az országos központi mintapince volt igazgatóját bízták meg.

Fizetésképtelenség. A bécsi Löw Siegfried cég (Az arany golyóhoz) fizetéseit beszüntette. Hitelezőivel egyezkedni óhajt. E célból 6-ikán a hitelezők gyűlést tartanak.

Szesszarak. A kontingens nyersszesz ára Budapest 16.50 forint pénzben, 16.75 forint áruban. Bécsben a nyersszesz ára 17.20 forint pénzben, 17.40 forint áruban.

Vas. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A vasöntők eddigi gyenge üzletmenetének tartós javulása a piacon határozottan észlelhető, a kereslet a kínálattal szemben állandóan fokozódik, mi a nyersvasárak szállására lényeges befolyással van. Az építkezési anyagok, a vidéki építkezések fejlődése folytán meglehetősen keresletnek örvendenek, különösen a hengerelt vasgerendák tekintetében nagyobb számú kötés létesült. A horganylemez ára állandóan emelkedik, az elmúlt héten újból 1 fttal magasabb árt kérték 100 kgknt. — Budapesti helyi árak 100 kilogrammonként készfűtés ellenében, 2% pénztári engedménnyel: magyar nyersvas 4.45—4.65 frt, Bessemer-nyersvas 4.65—4.75 frt, witkowitz nyersvas 4.50—4.60 frt, félnyersvas 4.20—4.30 frt, magyar rudvas 9.60—10.— frt, stájer rudvas 11.—11.20 frt, tartánylemez 20.— frt, hengerelt vasgerenda 10.75—11.30 frt, vaslemez 12.—12.50 frt, horganylemez 42.20—43.— frt. Ócskavasak: nehezebb vasdarabok 3.50—3.60 frt, könnyebb vasdarabok 2.90—3.— frt, I. rendű öntöttvas törmelék 3.30—3.60 forint, elégett öntöttvas törmelék 1.70—1.80 forint, ócska vas-sin 3.80—3.90 frt. 100 kgknt tiszta készfűtés ellenében.

Budapesti sertés-konsumvásár. A főrenovárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskonsumvásár árigyezése 1899. május 3-án. Készlet 801 darab. Értékét 283 darab. Összesen: 1084 darab. Eladott 704 darab. Maradt 380 darab. — Napi árak: 120—150 kgr. sulyban 47—49.— krajcár, 220—280 kgr. sulyban 47—49.— krajcár, 320—380 kgr. sulyban 46—49 krajcár. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 44—46 krajcár. Malacok — krajcár kilónkint. A vasár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonatózsdé.

Budapest, május 3.

A buzaüzlet ma nyugodt hangulatban nyílt meg. Mérsékelt kínálat és korlátolt kereslet mellett 18.000 métermázsa került eladásra változatlanul tartott áron.

Egyéb gabonaneműekben gyenge volt a forgalom, változatlan árrakkal.

Eladott:

Buza. Tisz a vidéki: 100 mm. 80 k. 9 frt 30 k, 206 mm. 79 k. 9 frt 30 k, 200 mm. 78-5 k. 9 frt 40 k, 400 mm. 78-5 k. 9 frt 40 k.

Fehér meyei: 500 mm. 76-3 k. 9 frt 30 k. Pest vidéki: 200 mm. 78-5 k. 9 frt 20 k, 200 mm. 78 k. 9 frt 12½ k, 3400 mm. 76 k. 9 frt 20 k, 100 mm. 76 k. 8 frt 90 k, 100 mm. 75-5 k. 9 frt 10 k.

Felső magyarországi: 1100 mm. 76-3 k. 8 frt 95 k.

Bánáti: 250 mm. 77 k. 9 frt 05 k.

Bácskai: 1700 mm. 74 k. 8 frt 85 k.

Mind 3 hónapra.

Ross: 100 mm. 7 frt 10 k.

Árpa: 100 mm. 6 frt 40 k.

Zab: 100 mm. 6 frt, 300 mm. 5 frt 90 k, 100 mm. 5 frt 65 k, 100 mm. 5 frt 50 k.

Tengeri: 300 mm. 4 frt 50 k, 200 mm. 4 frt 48 k, 250 mm. 4 frt 57½ k.

Készpénzfűtés mellett.

A készrua hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktözsdé szokási szerint, készpénzben 100 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

kilogrammig terjedő súlyban 46½—47 krajcárig. Fialat néhez (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban 50—51 krajcárig. Fialat közép (párónkint 251—320 kilogrammig való súlyban) 49—49½ krajcárig. Fialat könnyű (párónkint 250 kilogrammig terjedő súlyban) 49—50 krajcárig. — II. Magyar s zedett: Nehéz (párónkint 260 kilogramm felüli súlyban) — krajcárig. Közép (párónkint 240—260 kilogramm súlyban) — krajcárig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) — krajcárig. — Közép (párónkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. — Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 260 kilogramm felüli súlyban) 48—48½ krajcárig. — Közép (párónkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 47½—48 krajcárig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 46—47 krajcárig.

Számla: 1899. május 1. napján volt készlet 41.789 darab, 1899. évi május 2. napján felhajtva 832 darab, 1899. évi május 2. napján elszállított 327 darab, 1899. május 3. napjára maradt készletben 42.344 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 2. —

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter Kalfa János és Huber János posta- és távirat-számvetésért, a szabadalmi hivatalhoz Szitár Ferenc hivatalosított jegyzővé nevezte ki. — A pénzügyminiszter a makói pénzügyigazgatósághoz Deák Ferenc décsi pénzügyi fogalmazót, pénzügyi segédtitkárként végleges minőségben; — az alsó-kubini pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgáló Kubinyi József pénzügyi számvizsgáló pénzügyi számvizsgáló végleges minőségben; — Köszegi Sándor tényleges állományú honvédelmi hadnagyot adóhivatali tiszté ideiglenes minőségben; — Breicha Ede díjtalan pénzügyi számvizsgálókat ideiglenes minőségű segélydíjas számvizsgálóknak az alsó-kubini pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóhoz kinevezte. — Az igazságügyminiszter Tátray Kálmán nagyváradi városi járásbírói joggyakorlatot a nagyváradi városi járásbíróhoz adóhivatali tiszté ideiglenes minőségben kinevezte. — A levél királyi járásbíróihoz segédlelkészei kinevezte. — A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök a székesfehérvári államrendőrséghez dr. Gebhardt Jenő kolozsvári lakost segélydíjas gyakorlóként kinevezte. — A válás- és közoktatási miniszter Koszilkov János állami rendőrt a Magyar Nemzeti Múzeumhoz szolgárára nevezte ki. — A tengerészeti hatóság felső-dunai születési Ballon József kereskedelmi hadnagyot hosszijáratu tengerész kapitányává; — szt.-barbara costrenai születési Randich Mihály kereskedelmi hadnagyot hosszijáratu tengerész kapitányává és buccari születési Ditrích Dusan tengerész századnagyává nevezte ki. — A fő- és székvárosi pénzügyigazgatóság Langmár Ferenc díjtalan foglalkozási adóhivatali gyakorlatos díjas foglalkozási adóhivatali gyakorlóként nevezte ki. **Pályázatok.** A megyei adóhivatalnál ellenőri állásra két hét alatt; — a soproni fővárosi telexkönyvi át-

alakító díjnoki állásra két hét alatt; — kir. közjegyzői állásra Galgócson (Pozsony) három hét alatt; — a szatmári telexkönyvi hatóságánál telexkönyvi átalakító díjnoki állásra két hét alatt lehet a pályamunkákat benyújtani.

Napirend.

Naptár. Csütörtök, május 4. — Római katolikus: Flórián vt. — Protestáns: Flórián — Görög-orosz: (április 22.) Svc. Teodor. — Zsidó: Ijar 24. — A nap két reggel 4 óra 22 perccel. — Nyugszik délután 6 óra 59 perccel. — A hold két éjjel 1 óra 33 perccel. — Nyugszik délelőtt 11 óra 44 perccel.

Legfőbb kihallgatás délelőtt 10 órakor a budavári királyi palota trónteremében.

A kereskedelemügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A közoktatási miniszter fogad délután 4 órakor.

A belügyminiszter fogad délután 4—5-ig.

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor.

Az igazságügyi miniszter fogad délután 4—5-ig.

A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor.

Tavaszi nemzetközi tárlat a múcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 óratól, este 11 óráig. Délután 6 óratól katonazené. Belépődíj 50 krajcár.

Gyűjtésintézet Mária Anna Pia királynéét, délelőtt 10 órakor a budavári helyőrségi templomban.

A magyar tudományos akadémia igazgató-tanácsának ülése déli 12 órakor.

Az országos levéltár oklevélkiállításának megnyitása délelőtt 11 órakor, az országos levéltárban (vár, belügyminiszterium).

A magyar történelmi társulat igazgató választmányának ülése délután 5 órakor az Akadémia I. emeleti ülés-teremében.

A Magyar Színházban Miss Mary Hallon vendégfel- lépte a „Gésák”-ban.

Nemzeti Múzeum: Természettajri tára és a néprajzi osztály (Csillag-utca 15.) Nyitva van délelőtt 9-től délután 1 óráig. A múzeum többi tárai 1 korona belépődíj mellett meglekinthetők.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—5-ig.

Iparművészeti Múzeum könyvtára nyitva este fél 7 órá- tól fél 9 óráig.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Iparművészeti Múzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja, nyitva délelőtt 9—1-ig.

Technológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelem-történelmi múzeum és keleti mintatár az Inparcs- nokban délelőtt 9—12-ig és délután 2—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar ház-ipari központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 8-tól déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános számkönyvtár, Kerepesi- ut 20. szám alatt, délelőtt 9 óratól 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 óratól 12-ig.

A **Hódoló díszfelvonás.** Elnémet Ferenc örösi kör képe, látható Városliget, András-ut végén, reggel 9 óra- tól este 6 óráig. Belépő díj 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.

Allatkert nyitva egész nap.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Budapest, május 3.

A légnyomás eloszlása bonyolódott. Közép-Európán át délnyugottól északkelet felé egy aránylag alacsony nyomású sáv húzódik, melynek egy-egy mélyebb centruma Finnor- szág s másfelől déli Németország fölött van. A maximum északnyugaton van, de Közép-Ország fölött is magas a légnyomás.

Az idő európaszerte túlnyomóan borús és szórva- nyosan esős; a hőmérséklet eloszlásában nincs lényeges változás.

Hazánkban nyugaton, északnyugaton, valamint délke- leten voltak kisebb esők; a hőmérséklet többnyire emel- kedett.

Nagyborsosnyói zivatarmegfigyelők jelentése szerint a tőlük délkeletre eső Feldoboly (Háromszék megye) község határában május 1-én délután 3 óra 30 perccel galambtojás nagyságú jéges pusztított, mely a gyümölcsöket egészen tönkretette s a gabonákban is kárt okozott.

Küldés. Enyhe idő várható, az ország egyes vidékein esővel.

Vizárlás.

	május 3.	május 4.		május 3.	május 4.
Inn	Schärding 1,65 1,85	Tisza	M.-Szécs 0,82 0,80		
Duna	Passau 2,38 2,78		Tokháza 0,60 0,65		
	Linz 0,41 0,30		V.-Námény 0,11 0,13		
	Becs 0,59 0,56		Tótkaj 1,57 1,60		
	Pozsony 2,67 2,63		Tisza-Türed 2,08 2,00		
	Komárom 3,11 3,14		Szolnok 2,40 2,16		
	Budapest 2,79 2,72		Ceurgárd 2,85 2,80		
	Paks 2,42 2,48		Szeged 3,10 2,80		
	Móhács 2,45 2,52		Török-Becs 2,49 2,30		
	Gombos 2,72 2,88		Török-Becs 2,37 2,30		
	Ujvidék 3,10 3,18	Ondova	Bárfa 0,85 0,50		
	Pancsova 2,68 2,64	Tepolya	Hód 0,59 0,58		
	Orsova 2,42 2,39	Egdrög	Zemplén 2,85 2,17		
Norva	Magyarfalva 0,11 0,11	Zalca	Zalca 1,74 1,71		
Vág	Zalca 0,60 0,63	Hernád	H.-Námet 0,59 0,31		
	Trenosén 0,75 0,72	Derityó	Margita 0,84 0,82		
	Szered 2,35 2,44	Kőrös	H.-Ujfalu 0,18 0,18		
Rába	Er.-Göthárd 0,16 0,10	Győr	Győr 0,23 0,10		
	Sárvíz 0,83 0,82	N.-Várad	N.-Várad 0,13 0,13		
	Győr 2,70 2,78		Belényes 0,60 0,52		
Dráva	Pottau 0,11 0,11		Tenke 0,15 0,21		
	Záká 1,10 0,11		Guránth 0,30 0,30		
	Bacs 2,34 0,11		Borosnád 0,10 0,12		
	Esák 1,20 0,11		Békes 0,58 0,58		
Mura	M.-Sz. r. r. 0,39 0,11		Gyoma 1,10 0,82		
Száva	Zágráb 1,08 0,39	Maros	Gy.-Fehérvár 0,20 0,18		
	Bisztek 4,25 3,75		Bányateka 0,70 0,80		
	Mitrovics 4,05 4,12		Sobornia 0,11 0,11		
Szamos	Doés 0,43 0,58		Arad 0,70 0,74		
	Szarmák 0,58 0,54		Makó 0,54 0,47		
Kraszna	N.-Maján 0,00 0,11	Temes	K.-Kostály 0,98 1,04		
Latorca	Munkács 0,14 0,08	Béga	Kisvátó 0,90 0,94		
Laborca	Homonna 0,10 0,11		Temesvár 0,23 0,23		
Ung	Ungvár 0,11 0,11		Beicserek 0,44 0,43		

BUTOROK
melyeket a
Sárkány és Schütz
cég rendkívül megnagyobbított asztalos- és kőműves-telepén a tavaszi időnyére a t. közön- ségnek megvételre ajánl, semmi kívánni valót hátra nem hagynak. Minthogy a cég nagyon száraz anyagból való és egészen új választékú, szolid kivite- lésű szalon, háló, ebédlő- és uriszoba-bereendezéseket úgy a legmagasabb körök, mint a t. polgárvilág számára nagy választékban tart raktáron és tényleg esedékes olcsó áron árusít két esztendői írásbeli jótállás mellett, a t. butorvásárló közönségnek melegen ajánlatik a

Sárkány és Schütz
cég, Budapest, VII., Erzsébet-körút 12., a New-York kávéházzal szemben, fölkeresni.

Árjegyzékek 25 kr. bélyeg ellenében birtmentesen küldetnek meg.

Kitűntetve 32 éremmel.

A nyers anyag gondos megválogatása biztosítja a gyártmány mellányos árát és kitűnőséget.

A Hartwig és Vogel-féle gyár Ausztriában Magyarországra legnagyobbiká, bereendezési a legjobb és legcélzzerűbbek!

Hírhedt, felhálos!

Hismert kitűnő minőség!

Cacao és Csokoládé Hartwig és Vogel Bodenbach

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaiorvosi (a bécsi és buda- pesti katonakórházakban), részben magánorvosi tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACS, V. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapial rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.

A legelnyagoltabb hűgyszólyásokat, bujakó- ros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legujabban olyannyira fel- karolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befocs- kendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegsége- ket, valamint ifjúkori bűnök következtében be- állott ideg és ennek utókövetkezményeképp létre- jött hátrgerincbajokat gyógyít a legujabb gyógy- mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 óratól 4 óráig; este 7—8 óráig
Nőknek úgy mint férfiaknak külön be és kijárát
Külön váróterem.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; eset- leg gyógyszerrekről is gondoskodva leszik.

Magyar Cukoripar-Részvénytársaság.

A f. é. március hó 28-án tartott rendkívül közgyűlés által hozott összes határozatok és megál- lapított alapszabálymódosítások az illetékes budapesti kir. kereskedelmi és váltótervezészek által immár bejegyeztetvén, azoknak végrehajtásában felhívjuk a t. c. részvényes urakat, hogy a 7-ik számtól kezdve az összes szelvényekkel ellátott részvényeiket alapszabályszerű új, 1898. április 1-től kezdődő osztalék- jogosultsággal bíró 1. számú szelvénytől a további szelvényekkel ellátott címletekre leendő kicserélés végett f. évi május 10-től kezdve

Buda pesten a Magyar Általános Hitelbanknál,
Bécsben S. M. von Rothschild bankháznál

vagy bemutatni sziveskedjenek.

A jelenleg forgalomban levő minden hat B. sorozatu előjogos részvény egy, és minden tizenöt A. sorozatu részvény két, egyenként 1200 koronáról = 1020 ném. bir. márkáról szóló új részvénytől fogva kicserélteni.

Kicserélésre nem alkalmas darabszámú részvényekről a t. c. részvényes urak ideiglenes igazolvá- nyokat kapnak, melyek, ha az egész részvényre igényt nyújtó számára kiegészítve lesznek, új részvé- nyekkel beváltatnak.

Buda pesten, 1899. április havában.

Az igazgatóság.

GUMMI!

A legfinomabb francia és angol gummi-külön- legek, valódi jótállás mellett. Roubé eredeti dobozban, tucatja 3, 4, 6 és 8 ft. Roubé egyenként csomagolva, tucatja 3, 4, 6, és 8 ft. Capote azaric, rövid felhő, szim, tucatja 3 és 4 ft., nancsint 5 és 6 ft. Viktoria, tucatja 4, 6 és 8 ft. Halhólyag (hosszú) tucatja 3, 4, 6 és 8 ft. Halhólyag (rövid) tucatja 4 és 6 ft. Poly Porus Haase, drbja 2 ft. Poly Porus Mensinger, drbja 2,50 ft. Párisi szpongy, tucatja 4, 6 és 8 ft. Né-nek legujabb Ditanov, Toulon-féle, 3-ftűg.

Csakis **Pollitzer Mór és Fiaival,**
Bpest, Deák Ferenc-utca 10. Kaphatók.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi május hó 4-én.

Fehér nász.

Dráma 3 felvonásban. Írta Jules Lemaitre. Fordította Ambrus Zoltán.

Személyek:

Ósv. Aubertné Felekiné Jaques de Tièvre Nádai Márta Nagy I. Doliveux Bercsényi Simone

Kezdete 7 órakor.

Pénteken [Szóchy Mária. Szombaton A vasgyáros. Vasárnap A házi béke.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi május hó 4-én.

Ördög Róbert.

Opera 5 felvonásban. Zenéjét szerzerette Meyerbeer. Szövegét írta Scribe. Fordította Asztalos Károly.

Kezdete 7 órakor.

Pénteken Mignon. Szombaton She. Vasárnap Kukuska (harmadszor).

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi május hó 4-én.

Az „Arany Kakas”.

Bohózat 3 felv. Írták Blumenthal O. és Kadelburg G. Magyarosította Fái J. Béla.

Személyek:

Szikra Julis Haraszthy H. Klárka Négrády Fúrge Antal Hegedűs Dr. Gyárfás Góth Dachslmayer Szathmáry Müller Tapolezai Erzi Varsányi Flóris Gyöngyi Liza Kostasági Tresa Kármós A. Kazaliczky Horváth Gál

Kezdete 7 1/2 órakor.

Pénteken Az „Arany Kakas.” Szombaton Az „Arany Kakas.” Vasárnap délután Dodó főhadnagy. Este Az „Arany Kakas.”

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi május hó 4-én.

A görög rabszolga.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írta Owen Hall. Fordította Makai Emil és Péstor Árpád. Zenéjét szerzerette Sidney Jones.

Személyek:

Antonia Szelepcsényi Diomed Raskó Iris Blaha S. Siliusz Lubinszky Pomponius Solymosi Manius Ujvári Heliodorus Kovács Lollius Várnai Aspasia Küry K. Curius Tornyey Archias Kenedich Melanopis Csatai

Kezdete 7 1/2 órakor.

Pénteken A fehér csirke. Szombaton A görög rabszolga. Vasárnap d. u. A piros bugyelláris. Este A fehér csirke.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi május hó 4-én.

A gésák

vagy: Egy japán teaház története. Énekes játék 3 felvonásban. Írta Owen Hall. Fordította Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzerette Sidney Jones.

Személyek:

Reginald Szentmiklóssy Bolton Gazsi M. Bronville Palásthy Yun-Csi Sziklai Cunningham Odr Imári mári Boross Grimston Kardos Mimóza, gésa M. Halton Downey Simon Molly Seamore Ledofsky

Kezdete 7 1/2 órakor.

Pénteken, szombaton A gésák. Vasárnap délután Robinzonok. A Barnett-lányok. Este A Gyurkovics-lányok.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlő.

Kezdete 8 órakor, vége 12 órakor.

Ma

fellépte az ujonnan szerződött operett-társulatnak.

A Szép Galathea.

Operett 1 felv. Suppéti.

Uji Uji Uji Uji Uji

„Uránia színház.”

A Hadi tengerészetünk ő felsége I. Ferenc József dicsőséges uralkodása alatt.

Előadva 8 képben.

Szenzáció! Szenzáció! Szenzáció!

Miss Edith Cora

serpentintáncosnő, chanteuse.

Az óriási FONTAINE-illumináció.

Woller Tivadar,

a jelenkor legjobb humoristája.

Boston és Gilwart, bicikli akrobaták.

Komikus! Komikus!

Delborg A. eredeti bohóc

Valamint egészen új műsor.

A Kőbányai Királysörfőző

Dr. Korányi és Dr. Kéty egyetemi tanár urak által győgyöcékora ajánlott

GOLIÁT MALÁTASÖRE

Idegbajokban, vérszegénységben, emésztési zavarokban, gyengeségben stb. kiváló sikerrel használtatik és egyttal

Legkellemebb itató ital.

Ára vidékre kőbányai vasuti állomáshoz szállítva: nagy palack 19 kr. kis palack 13 kr. fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállítmány 30 palack.

Betét: nagy ládát: 1 ft 60 kr. kis ládát: 1 ft 20 kr. palackért 6 kr. mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII. Kertész-utca 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben és poharankint a Quisiana automata buffet-ekben is.

Monarch

kerékpár

a kerékpárok királya.

Főállmulhatatlan minőség, elegancia és tartósság tekintetében.

Budapest, VIII., József-körút 35.

Nagy választék kerékpár-alkatrészekben.

Kényelmes kerékpáriskola.

javítóhely.

Katona-ügyekben

legjobb, leggyorsabb és legelősebb eljárás elintézés

reklamációkat,

megszerezés utólevelet, idő előtti névelérek engedélyeket, eljárás útjait és önkéntes összes személyes ügyeket stb. a Dominik János v. sz. és kir. szándék tulajdonát képező

KATONAÜGYI IRODA

Budapest, VII., Kerepesi-ut 6. sz.

Graz. Graz.

Hotel „zur goldenen Birne“

a város központjában, a meráni parkkal szemben, a legszebb fekvésű szálló, ujonnan kényelmesen berendezve.

HUTTER J., tulajdonos.

Melyik nőnek ne volna legfőbb törekvése az, hogy tudjon sütni, főzni?

A jó étel elkészítése igazi művészet.

Erre a művészetre tanít meg a

Képes Budapesti Szakácskönyv

St. Hiltare Josefa, Kovács Irma, Dorn Anna, Gombos Erzs, Moesz Gézané, özv. Gyönyöcssy S.-né nyomán szerkesztette

ZEMPLÉNYI SZABÓ ANTONIA.

Függelék:

A magyar gazdaszöny kincstára.

Hatodik, négy színezett képpel, 53 fametszettel és számos kiváló magyar étellel bővített kiadás. Nagy negyedrétű 583 lapon, a legdiszesebb kiállításban.

Ára füze csak 1 ft 80 kr. Tartós félvaszonkötésben, színyomatu táblával 2 ft. — Diskötésben 3 ft.

E legjobb és legterjedelmesebb valódi magyar szakácskönyv közel 1500 ételt és egyéb receptet vagy tárgyat tartalmaz, ami által minden háziasszonyra igazi nélkülözhetlen kincsé válik!

Egyszerű és nagyról konyha vezetősére egyaránt alkalmas.

Megrendelhető a péns előleges beküldése esetén bérmentve

a „Budapesti Napló”

kiadóhivatkozásban.

József-körút 18.

Hirreves gyártmány

zongorák

és

pianók

legdusabb választékban

a Zenepalotában,

Sternberg Armin és Testv.

cs. és kir. udv. szállítók

zongora-teremben:

Kossuth Lajos-utca 22. sz.

(Károly-körút sarkán.)

Zeneplota.

Vidékre árjegyzéket díjmentesen küldünk.

Tavaszi és nyári évad

1899.

Valódi brünni szövetek

Egy 3-10 méter hosszú szelvény, elegendő telj. s férföltözetre (kabát, mellény és nadrág) ára csak 2.95, 3.70, 4.50 ft-ig 6.— és 6.90 ft-ig jobb 7.75 ft-ig finom 8.65 ft-ig legfinomabb 10.— ft-ig legelősebb

Egy szelvényt szalon-öltönyt 10.— ft-ért, valamint felöltő-szövetet, turista-jelent, legfinomabb kammargonokot szállít gyári áron a legjobb hirmevűnek és szállítanak elismert posztó gyáraktól

Siegel-Imhof Brünnben.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kizsgálásról kezeskedünk.

A magánvevőknek, aki a szöveteket közvetlenül a fenti szöveg a gyár székhelyén megrendeli, előnytel jelentkezőknek

„Thurzófürdő”

klimatikus gyógyhely, hidegvizgyógyintézet, üdülő- és nyaralóhely Szepesemegye déli részén.

Kitűnő éghajlati viszonyok, 570 méternyire a tenger fölött. Pompás és nagy kiterjedésű és fényeserdő. Kitűnő források.

Vasuti állomás, posta- és távírva Gőlnicbánya, 20 percrenyire a fűrdőtől. — Kassa—Oderbergt vasut: 10-nél származva.

Évad: május 15 — szeptember 30.

Állandó fürdőorvos. Fővárosi vendéglős.

Prospektus óhajtszra küld az igazgatóság.

Címe: Budapest, Kossuth Lajos-utca 9. II. vagy Gőlnicbánya.

Csak elismert legjobb

KERÉKPÁROK

a legnagyobb választékban mindenkor kaphatók jótállás mellett mérsékelt árakban és előnyös fizetési feltételek mellett

HERBSTER KÁROLYNÁL

Budapest, Károly-körút 9.

TATTERSALL-VELODROM

Budapest legnagyobb fedett s nyitott kerékpáriskolája,

5000 m. nagy.

Kerékpárosoknak legkényelmesebb és legkellemebb találkozóhelye.

FÉLIX-GYÓGYFÜRDŐ

Nagyvárad közvetlen közelében, vasuti állomás.

Kényelmes közeledés. Vasuton N.-Váradtól 12. kocsi 3/4 órával távolban. Május—Augusztus hónapokban naponta 10, vasárnap és ünnepeken 14 vonat közeledik Nagyváradra. Az új vasuti állomás közvetlen a fűrdőtől mellett van.

Az európai hírné 49 G. meleg természetes hővíz javulva van: az izületek és izmok cseréje birtalmánál, idült és kórosan savas izületi többlek, csontporok és különösen visszamaradt vastagodásoknál, kőzványél és annak kőültetése alkalmánál, foghigiénénél, melyek reumatikus alapon keletkeztek (Ischiadici) a Kőltetés birtalmánál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a máh megútló és közötti izomdányoknál; belsőleg: hóvony és idült gyomor-bántalmánál, májbajok és vesekövek esetében. Állandó fürdőorvos: Dr. Kazay Kálmán.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámú szobák napi ára 80 krtól 8 ft-ig között váltakozik. Gyógyterem (Kursalon) hirtapokkal és tekesterrel. Terrárok szép kilátással. Éttermek, sétányok a fűrdőtelen és a maliettel ellátott és erdőben. Az erdőben jó tekepalya. Hat tüküfürdő, csúszd- és kádfürdőkön kívül 14 fürdők, is vannak rendszeresítve. Állandó kitűnő zenekar. — Telefon-csúszkótelek Nagyváradra. — Az előzárni berendezett lakozószobák, kád- és tüküfürdők, továbbá a Félix-fürdő elismert jó konyhája és pincéje késsen várja a legkülönbözőbb igényű vendégeket. Gyors és pontos kizsgálás és mérsékelt ár által igyekezni fogok t. vendégelmet teljesen kielégíteni.

Kiváló tisztelttel KERNÁTS JÁNOS, bérlő.

Huzás már május 18. és 19.

Huzás már május 18. és 19.

M. KIR. SZAB.

OSZTÁLYSORSJÁTÉK

Főnyeremény szerencsés esetben

EGY MILLIÓ KOR.

BEIMEL LAJOS

főelárusító

BUDAPESTEN

Kecskeméti-u.

13.

Arak az I. osztályhoz:

Egy egész ... 6.—

Egy fél ... 3.—

Egy negyed ... 1.50

Egy nyolcad ... 0.75

Arak mind a 6 osztályhoz:

Egy egész ... 80 ft

Egy fél ... 40 ft

Egy negyed ... 20 ft

Egy nyolcad 10 ft

Minden az egyezési beiktatása postá... betűkből 2 kr. Címmelet ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levelheli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeg kell mellékelni.

Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLÓ

részlete a kiadóhivatalban József-körút 18., valamint a következő dohányszomszégekben:

Breuer névker. Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarok.

Nemesek-féle tőzsde Pálfi-tér.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Bendia Józsefné, Andrássy-utca 59.

Deutsch Miksáné, Andrássy-utca 38.

Schwarz hirdetői iroda Marokkó-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagytőzsde, Kerepesi-ut 1.

Attaché. Levele van e jelleg alatt a kiadóhivatalban. 4235

Bájós hölgy. vis-à-vis-mat a pincérendőben, kinek a kezében volt Budapesti Naplót a pincérel átadtam, kérem az illető utcajellegé alatt, melyben e vendéglétezik, fősztá restanté megírni, hogy megismerkedésre hajlandó-e? Legnagyobb diszkreációval beszületészavammal biztosítom. 4237

III. A megbeszélte számot elfelejtettem. Remélem így is észreveszi közleményemet. Az öszejáratóval gondoltam, és e miatt rendeztem dolgaimat úgy, hogy nyolcadikán én is ott legyek. Addig ne írjon, míg levelt nem kap tőlem, mert tartózkodásom S.-en már oly rövid idejű, hogy levelét már meg sem kaphatnám. nr. 4238

5! Egyetlen Mindenem! Ma érkeztem. Tíz napig élet-halál köz legbegetem. Jobban vagyok. Csütörtök este 8 órakor Csütörtök este 8 órakor. Jöjj egyedül! Érted haló Ikerlők. 4236

Csinos független leány ismeretséget keresi fesszereket. Ajánlatok "Fesszerekek" címszóba. Levelek lapban avatlandók. 4240

Két angyal. Felkérlek ama bájós két hölgyet, kiket az Andrássy-uton megszólítottunk, nyujtsanak alkalmas a mezmiserkedésre. Levelét "Gentlemanok" címen fősztá restanté. 4241

Édesem levelét megkaptam, és fáj, hogy viszonyunkat komédiának nevezi, nagyon sokat szenvedtem, kérem rögtön írjon, én is szeretnék írni. Csókolja Pirokka. 2280

Hölgyeknek. Csinos, dautás, művelt fiatal ember, rokonszenves külsővel és finom társasági modorral, gyártulajdonos, nagyon sokat utazott már, vagyonos hölgyt öhajtanja utazásán elkísérni. Házasság köcsönös rokonszerv esetén nincs kiadára. Szives ajánlatokat "English Gentleman 2889" jellegűvel, Budapest, fősztá restanté kérek, csak kishirdetői nyugta ellenében. Legszorgosabb titoktartásról beszületészavammal felelek. 5005

COPYING OFFICE.

Bárminemű írásmunkákat, leírásokat, sokszorosításokat és fordításokat minden nyelven, úgy mint gyorsírói v. fonográf felvételeket általában a „YOST” írógép r. t. Erzsébet-körút 9-11. New-York palota.

Házasságokat esközöl minden előleg nélkül legszorgosabb titoktartás mellett a Continent szerkesztősége Budapest, Lipót-körút 28. Bővebb értesítés 30 kr. postabélyeggel ellen küldjük. 4119

Gyógyszertár Dunántúl, 2 orvosral, 6000 forint szolid forgalommal komoly reflektánsnak eladó. Cím a kiadóhivatalban 4239

Tízennégy hónapos egészséges fiúgyermek örökbe adó. Cím a kiadóhivatalban. 4242

Viszketeg és sörör ellen vegyenek 3 koronáért Erényi-féle Ichtio-Sajcilt.

Ügyvédi irnok ki az ügyvédi irodái közzelelő teendőkben, magyar és német nyelven, gyorsírásban és a „Yost” írógép kezelésében teljes képzettséggel bír. május 15-re felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

Két intelligens fiatal ember oly két csinos urinál ismeretséget keresi, kik az ideit nyarat Maribadban tartják. Levelet "Bohémek" cím alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 4116

Fontos irodáknak. Kereskedelmi tanfolyamot végzett gép-és gyorsírásban kitűnően minősített kisasszony alkalmazást keres székeny feltételek mellett. Cím a kiadóhivatalban. 2271

Csinosan butorított különbejárata utcai szoba, furdőszobahaszánálattal egy urnak va y hölgynek 12 forint azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2270

Kossuth Lajos (1848.) életnagysága mellőke (olajfestmény), aranypozott keretben olcsó áron, 100 forint eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2159

Házias ebédet keresek a Sándor-utca és József-körút környékén. Ajánlatokat a kiadóhivatalba "Jo ebéd" jellegűvel kérek. 2239

Ingók és ingatlanok (földbirtokok, házak, üzletek, engedmények) vételét és eladását közvetítő olcsó áron egy megbízható, szolid ügynőcségi iroda. Cím a kiadóhivatalban tudható meg, esetleg írásbeli ajánlat, tok is "Ezalon" jelleg alatt ide intézendők. 2257

Egy intelligens megjelenésű ur ember pénzbeszedő, raktárnoki, vagy más megfelelő állást keres, esetleg óvad-kiállítás is rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 2220

Szép íráshu hivatónok bármilyen írásbeli munkát kívánják, másoldásokat nemőtül és magyarul szerény díjazás mellett. Cím a kiadóhivatalban. 5005

Temesvár-gyárvárosi izr. status-quo-hitközség. 64/1899. sz.

Pályázati hirdetmény. A temesvár-gyárvárosi izr. status-quo-hitközség templomnévkek vezetői állását egyelőre egy próbaesztendőre, egy akadémiátvégzett zeneesztel őhajta botóitenni. Evi fizetés 1000 korona és a hitközség díszabvány megállapított melék-jövedelem.

Elsőnyben részesülnek azok, kik az énekkarban egy hangot betölthetnek vagy az orgonistát helyettesíthetik.

Felvitának pályázni őhajták, hogy képzettségüket, eddigi alkalmaztatukat, családi állapotukat feltüntető okmányokkal felszerelt kérvényüket legkorábbi hóly 6. év alantit énekséghöz terjesszék. Temesvárot, 1899. év. ápril hó 20-án.

Az elnökség.

Kiadó nyárára idősebb magányos hölgy részére egy csinosan butorított szoba egy Herminia utca alában. Jó gondozás, esetleg teljes ellátás is ad jutányos árért. Cím a kiadóhivatalban. 2133

A magyar nemességhez. Homályban lévő vagy elvezettnek hitt régi nemesség bizonyító okmányait, családi cimereket és egyéb e munkakörbe vágó okiratokat, bárhol is lévő levéltrákból avagy privát kezekben őrzött iratgyűjteményekből kikutat és megszerel egy ezzel foglalkozó szakember. Éppigy a kamarási ősröbőhöz s az ezzel ősszerűző munkálattalhoz szükséges dolgozatókat is stb. Költés és honorárium a munka komlikáltaságától függően mem egyforma. Válassz-bélyeggel ellátott komoly megkeresések az így részletek ismertésével "Nobilis" cím alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 2254

Különféle butort egész szobaberendezéseket őhajtak olcsón venni. Kisebb részletekben is vásárolk. Ajánlatokat a "Butor" jellegűvel kérek e laphoz.

Kereskedelmi szaktanfolyamot kitűnő sikerrrel végzett szép íráshu fiatal leány magyar-német levelező, alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2154

Egy önálló vidéki kereskedő házasság céljából megismerkedni őhajtk oly háziasan nevelt leánnyal, kinek néhány ezer forint hozomány van. Komoly ajánlatok "Józan 300" jelleg alatt kiadóba kéretnek. 2269

Egy tisztességes nőlen ember, kinek saját terményüzlete volt, 1500 forint óvadékkal pénzbeszedő vagy hasonló bizalmi állást keres. Levelet D. B. jelleg alatt kér a kiadóba, 2252

Olasz nyelvmeztért keresek vagy déli, vagy esti órákra. Cím a kiadóhivatalban. 2255

Gyakornok 20 forint kezdőlegesen fizetésű részvény-társaság felvételő. Cím a kiadóhivatalban. 2274

Hordó-koresolyát keresek megvételre. Cím a kiadóhivatalban.

Köhögésnél, rekedsénel vegyen 30 krért Réthy-féle pemstfű-cukorkák.

Stenografia. A magyar vagy német gyorsírásban teljesen kiképez okl. gyorsírás-tanár. Cím a kiadóhivatalban meg tudható. 419-

Takarítást keres fiatal leány szerény díjazásért, esetleg gyermek mellé is elmenne. Cím a kiadóhivatalba. 2267

Kereskedelmi iskolát végzett fiatal leány ki a magyar és német nyelvet bírja, a gyors-és gépírásban teljesen járatos, egy szállítási üzletben már két évig volt alkalmazva. Állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2268

Elegánsan butorított szobát teljes ellátással együtt keres intelligens hivatalnok az V., VI. vagy VII. kerületben. Armejelöléssel ellátott ajánlatok. Állandó lakó" jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2262

Olcso lakás. Egy szoba, konyha, spaiz a VI-ik kerületben május elsőjére olcsón kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2265

Jó és szépírásu fiatal ember bármilyen megfelelő állást keres, vagy írásbeli munkát. Cím a kiadóhivatalban. 2048

Fiatallu ki delutánonkénti zeneiskolába jár. keresne délelőtre írásbeli foglalkozást, esetleg hegedűtanítást is adna szerény díjazásért. Cím a kiadóhivatalban. 2125

Fuvola-leckéket ad zenédét végzet, volt katonai fuvola szakvezető fiatalember. Cím a kiadóhivatalban. 2158

Csak 4-5000 forint szükséges egy 115.000 forint éró ház megvételére A ház a VII. kerületben van I. emeleten 488 m² területtel, 18 szobával, frontallal, melyből csak 165 m² van beépítve. Bérjövődélem 5430 forint 150 ember részére nagy műhelyvel, istállósítással. Állandó szolid lakók. Bővebbet "V. S." jellegű megkeresésekre. 2268

Makulatura papir eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Magyar ruha teljesen jó karban és sarkányos lakkosizmak olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2228

Született angol hölgy francia és angol leckéket ad mérsékelt ártért. Megkereséseket "Albion" jellegűvel e laphoz kér.

Biciklit veszek készjénre. Ajánlatokat minőség és ár megnevezésével a kiadóba kérek "Jó gép" cím alatt. 2258

Csinosan buforított különbejárata szoba másúra (Sándor-utca) kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2202

Hölgyeim. Minden hölgy fődísz a tiszta, sima, fehér, rózsás üde arcszín. Ezt elérheti mindenki, ki Mille Fleurs-Crémét használja, mely napra is használható. — Mille-Fleurs-Crème kis tégely 50 kr. könyveskövel; ebből megtalálható minden titka az arc, kéz, haj és test ápolásának. Mille Fleurs szappan 40 kr. Mille-Fleurs-poudre, fehér v. rózsaszín, 1 doboz 60 kr. — Érókrák-török József gyógy-szertára, Király-utca 12. — Leikismeretek ajánlatom mindenkinek kintűnő hajzemet, mely az ősz hajnak 1 óra alatt eredeti színet visszaadja, kapható szőkén, barna és arany szőkén en, üvege 3 forint (2 hóig elegendő). Kintűnő fogzása kapható, mely párszori használat után a legelhangosabb fognak gyönyörű fehér színt ad; próbatétele 60 kr. Nem eléggé ajánlatom hölgyeknek homlokfőttömöt, mely a legrövidbb idő alatt a ráncokat a homlokról tökéletesen kismítja, szép formás sáfehérté váltogatja, nappal v. éjjel alkalmazható; darabjaita szálsál 1 forint 50 kr. — Szőrlő, próbatétele 60 kr. — Hölgyem, legyenek teljes bizalommal hozzám, biztos erőmnyért és eik-kim árta malanságáért kezeskedem. Utánvéttel discretin hárvórá küldöm. MANDL IDA, Budapest, VII. ker., Bethlen-utca 12.

Csemegéztetbe egy fiatal segéd felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 2278

Budán. Ujjlakon, az isko a közvetlen közében ur családnál egy személy számára azonnali kiadó egy elegáns butorított szoba. Cím a kiadóhivatalban. 2277

Két tanulóleány és egy ügyes darókvarrónó jó fizetéssel felvétetik egy előkelő női szabó műhelybe. A tanulóleányok felszabadítottak. Cím a kiadóhivatalban. 2276

Törlesztéses kölcsön földbirtokra! Kisebb a valódi birtokosok hátrányára részleg 20-60 év kénti időre készpénzen. Birtokos lemondhat, passzívok nem mondhat fel. Csak egy kamattal tölke is törlesztetik. Lebonnyoltas legrövidebb idő alatt 100% nyereséggel és illetékes semmi előleges költség. Minden felvilágosítás díjtalan. Reklámokdó csatás; letelekny. kivonás és kamattól birtokos mentes.

Ingatlan-és Jeltzálog-Porgalmi-Intezet, Budapest, VI. Váci-körút 39.

Olcso arany és ezüstteladás, részletfizetésre is, valamint a legszébb ék vasmitnyák v. m.: arany férfi láncok grammja 85 kr., arany férfirlák 18 forint, arany női órák 10 forint, gyémántnyírűk, fülbevalók, brosstúk, 6 forint 50 kr. től kezdve.

12 arany vörösi ezüst értékesítő 6 forint 25 kr., étközös szervizek 12 személyre 140 forint, 6 személyre 75 forintól kezdve.

Girandolok, gyertyatartók, tálcák és e szalmába vágó cikkek grammja 8 kr., minden darab hivatalos fémjelzésű van alátára. Veszünk zalognázi cédulákat.

Grünberger A. Béla örökösai Budapest, Városház-tér 8. (Háris-bazár) L. em., ajtó 23. Kereset árjegyzék ingyen és bérmentve.

Az országos magyar gyorsírásati egyesület május hó végén

Báthori Dezső középiskolai tanár ur vezetésével

50 magyar és német-nyelvű gép-és gyorsírásati tanfolyamot nyit. Jelentkezők felvesz a „YOST” írógép részvételtársaság Erzsébet-körút 9-11. New-York palota.

KLATTAUI világhírű DISZSZEGFÜ

mint különös, legyőző netelen specialitást ajánlok nagyon szép, erős, kifogástalan palántákban: Óriási szegfű, kiállítási és reklámajátún. I. v. aszték 5 db 4 forint, 10 db 7 forint. Óriási szegfű, II. választék, 10 db 4 forint 50 kr., 25 db 10 forint. Diszszegfű, I. rangú 10 db 2 forint 50 kr., 25 db 50 kr. Kerti szegfű, szép színjűtékkal, csak teljesk, I. választék 10 db 1 forint 100 db 9 forint, II. választék 10 db 80 kr., 100 db 7 forint, valamint ujabhelet, legjobban bevált rózsafajták és más növények. Árjegyzék ingyen és bérmentve küldöm. Levelezés néla nemet, eseh, magyar és lengyel nyelven folyik.

Drozda A. J., szegfű-és rózsakivitel KLATTAU, CSEHORSZÁG.

Férfrúruhák:

Felölt 9 forint, London öltöny 15 forint, Havelok 8 forint, Kerekpár öltöny 10 forint.

Rothberger Jakab os. és kir. udvari szállítónál Budapestben, IV. váci-utca 23.

Használt ruhák újra kicserélteknek és a legmagasabb árban beszámittatnak.

Könnyű fizetési feltételek! Diszes, olcsó vasbutorok, gyermekkosciak, gyermekágyak, ruganyos acélszék-ágybetelek, afrikai és löszb-matracok, paplanok, szövetgyűnyök, agy- és asztalterítők, kárpított ká-butorok, táskák, és fűggőlampek kaphatók Pápai és Nánán gyáraknál, Budapest, VI., Andrássy-ut 2. (Fonócsé-palota). Vidékre is helyben reszletfizetésre is szolgálnak minden árfelemelés nélkül. Árjegyzék ingyen és bérmentve küldünk

Mindennemű régi, de új divatu

kereszt-, szárv-, és balkon-ajtokat, befelöl nyíló ablakokat spaletákkal vagy a nélkül, rendelés mérték szerint, teljesen a befelölzésre alkalmas állapotban, jutányos áron készit

Ha valami kiváló finomat akar enni, rendeljen Magyar Róbert cukrászót Miskolcon egy Bohém-tortát: 1 forint 25 kr. beküldése után bérmentve megkapja. — Budapest: Szenes Ede ur os. és kir. udvari szállító és Szimon István ur csemegekereskedésében, Aradon Rng Zsigmond ur üzletében kapható. Nagyváradon: Kádár János ur csemegekereskedésében.

Nagy vagyont szerezhetsz a "Kereskedelmi Vegyeszt" című mű birtokában. E könyv, melynek anyagát korunk legkiválóbb szakférfiai állították össze, 3 forint ár helyett még néhány napig (ajánlott postai küldéssel) 1 forint 20 krajczár leszállított áron kapható. Utmutatásai alapján az ország bármely helyén lakó, bármily foglalkozású férfi vagy nő

2-3000 forint biztos jövedelemre tehet szert, tökélefeletés nélkül, csekély fáradsággal, otthon végezhető munkával.

Mindennemű kereskedők és iparosok üzletek jövedelmét megszerkeszthetik, tisztviselői és tanítók urak szolid örökösökönél és becsületes munkás áran családok részére

VAGYONT szerezhetsz a könyv tanításnyomán. Már csak néhány száz példány van raktáron, ezért mindenképp sajtó árakban, es ekköz, ha kalandoroknál megrendel, legelőszöriben postautalványon.

Megrendelést a "Kereskedelmi Vegyeszt" könyvkiváló vállalatnál UJPEST, István-utca 2. szám

BUTOR

készpénzért vagy részletfizetésre legjutányosabb áron kapható

Ehrentreu és Fuchs TE-IVÉREKNEL BUDAPEST Teréz-körút 8.

Árjegyzék 120 oldal illusztrációval 2 forint beküldése ellenében kapható, mi azonban vásárlásnál vagy a könyv visszaküldése esetén térítésmentesen visszajuttatjuk.

Saison! beálltával figyelmeztetünk a n. é. közönséget azon szép és jó új berendezésre, hogy nálam darabonként 1 forintért lehet szép és elegáns kidolgozott Makart-fényképező készíttetni. Hölgyeket vagyok bátor ügyvezetőit, hogy világos ruhákban is tökéletes sikerült képeket készítsék. Vidéki fényképező után nagyított képek elküldésére kivitelben jutányos árban eszközöltenek. WAITNER fényképező, Budapest, Erzsébet-körút 20. szám.

Jód-Brom fürdő.

Jód-víz kivétel Amerikába. Ehfajta szarvas, meleg, gyógy-erőmnyűk megelők. Furdő-erőmnyűk megelők. Furdő-erőmnyűk megelők. Furdő-erőmnyűk megelők.

Értesítések: Budapest, V. ker., Váci-körút 39. szám.

Örökösök: Budapest, Városház-tér 8. (Háris-bazár) L. em., ajtó 23. Kereset árjegyzék ingyen és bérmentve.

Grünberger A. Béla örökösai Budapest, Városház-tér 8. (Háris-bazár) L. em., ajtó 23. Kereset árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyar ruha teljesen jó karban és sarkányos lakkosizmak olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2228

Született angol hölgy francia és angol leckéket ad mérsékelt ártért. Megkereséseket "Albion" jellegűvel e laphoz kér.

Biciklit veszek készjénre. Ajánlatokat minőség és ár megnevezésével a kiadóba kérek "Jó gép" cím alatt. 2258

Csinosan buforított különbejárata szoba másúra (Sándor-utca) kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2202

Hölgyeim. Minden hölgy fődísz a tiszta, sima, fehér, rózsás üde arcszín. Ezt elérheti mindenki, ki Mille Fleurs-Crémét használja, mely napra is használható. — Mille-Fleurs-Crème kis tégely 50 kr. könyveskövel; ebből megtalálható minden titka az arc, kéz, haj és test ápolásának. Mille Fleurs szappan 40 kr. Mille-Fleurs-poudre, fehér v. rózsaszín, 1 doboz 60 kr. — Érókrák-török József gyógy-szertára, Király-utca 12. — Leikismeretek ajánlatom mindenkinek kintűnő hajzemet, mely az ősz hajnak 1 óra alatt eredeti színet visszaadja, kapható szőkén, barna és arany szőkén en, üvege 3 forint (2 hóig elegendő). Kintűnő fogzása kapható, mely párszori használat után a legelhangosabb fognak gyönyörű fehér színt ad; próbatétele 60 kr. Nem eléggé ajánlatom hölgyeknek homlokfőttömöt, mely a legrövidbb idő alatt a ráncokat a homlokról tökéletesen kismítja, szép formás sáfehérté váltogatja, nappal v. éjjel alkalmazható; darabjaita szálsál 1 forint 50 kr. — Szőrlő, próbatétele 60 kr. — Hölgyem, legyenek teljes bizalommal hozzám, biztos erőmnyért és eik-kim árta malanságáért kezeskedem. Utánvéttel discretin hárvórá küldöm. MANDL IDA, Budapest, VII. ker., Bethlen-utca 12.

Csemegéztetbe egy fiatal segéd felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 2278

Budán. Ujjlakon, az isko a közvetlen közében ur családnál egy személy számára azonnali kiadó egy elegáns butorított szoba. Cím a kiadóhivatalban. 2277

Két tanulóleány és egy ügyes darókvarrónó jó fizetéssel felvétetik egy előkelő női szabó műhelybe. A tanulóleányok felszabadítottak. Cím a kiadóhivatalban. 2276

Törlesztéses kölcsön földbirtokra! Kisebb a valódi birtokosok hátrányára részleg 20-60 év kénti időre készpénzen. Birtokos lemondhat, passzívok nem mondhat fel. Csak egy kamattal tölke is törlesztetik. Lebonnyoltas legrövidebb idő alatt 100% nyereséggel és illetékes semmi előleges költség. Minden felvilágosítás díjtalan. Reklámokdó csatás; letelekny. kivonás és kamattól birtokos mentes.

Ingatlan-és Jeltzálog-Porgalmi-Intezet, Budapest, VI. Váci-körút 39.

Olcso arany és ezüstteladás, részletfizetésre is, valamint a legszébb ék vasmitnyák v. m.: arany férfi láncok grammja 85 kr., arany férfirlák 18 forint, arany női órák 10 forint, gyémántnyírűk, fülbevalók, brosstúk, 6 forint 50 kr. től kezdve.

Girandolok, gyertyatartók, tálcák és e szalmába vágó cikkek grammja 8 kr., minden darab hivatalos fémjelzésű van alátára. Veszünk zalognázi cédulákat.

Grünberger A. Béla örökösai Budapest, Városház-tér 8. (Háris-bazár) L. em., ajtó 23. Kereset árjegyzék ingyen és bérmentve.